BONUS #4

10 PROJEKTÓW W JAVIE OD ZERA

Od pierwszej linijki kodu do własnych działających programów.

Praktyczny przewodnik krok po kroku dla początkujących.

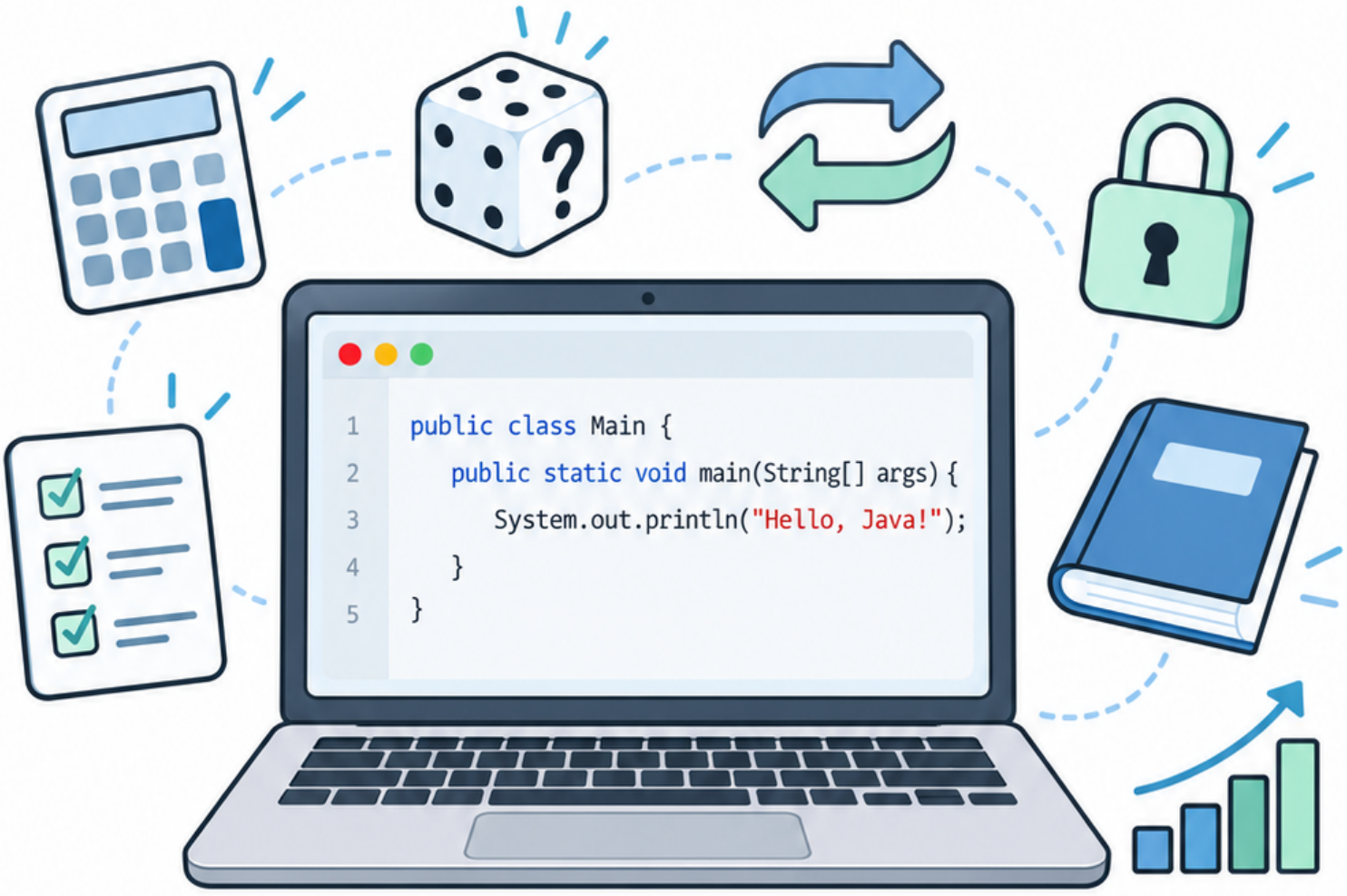

INFORMACJE O MATERIALE

Bonus #4 · 10 projektów w Javie od zera

© 2026. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Niniejszy materiał ma charakter edukacyjny. Został przygotowany z myślą o osobach, które chcą uczyć się programowania w Javie poprzez samodzielne tworzenie praktycznych projektów.

Przedstawione przykłady kodu służą do nauki, eksperymentowania i rozwijania własnych umiejętności programistycznych.

Ważna informacja

Efekty nauki zależą od regularnej praktyki, samodzielnego wykonywania ćwiczeń i analizy popełnianych błędów.

Jak korzystać z przykładów?

Możesz przepisywać kod, uruchamiać programy oraz modyfikować ćwiczenia na potrzeby własnej nauki.

SPIS TREŚCI

Twoja droga od podstaw do 10 gotowych projektów.

NA DOBRY POCZĄTEK
Przygotowanie do pracy — str. 04

10 PRAKTYCZNYCH PROJEKTÓW

1. Kalkulator rachunku i napiwku — str. 10
2. Gra „Zgadnij liczbę" — str. 18
3. Konwerter jednostek — str. 26
4. Generator haseł — str. 34
5. Quiz wiedzy — str. 42
6. Lista zadań — str. 50
7. Książka kontaktów — str. 58
8. Menedżer budżetu — str. 66
9. Dziennik nawyków — str. 74
10. Mini biblioteka — str. 82

NA ZAKOŃCZENIE
Testowanie i portfolio — str. 90

Każdy projekt to nowe umiejętności i kolejny krok do samodzielnego programowania.

ZACZNIJ PROGRAMOWAĆ NAPRAWDĘ!

Nie musisz wiedzieć wszystkiego. Wystarczy, że zaczniesz od pierwszego projektu.

Witaj!

Jeśli dopiero zaczynasz naukę Javy, ten przewodnik jest dla Ciebie. Nie musisz znać zaawansowanych algorytmów ani rozumieć wszystkich pojęć programistycznych.

W kolejnych rozdziałach nauczysz się tworzyć prawdziwe, działające programy — krok po kroku.

Zaczniesz od prostego kalkulatora, a zakończysz na aplikacjach wykorzystujących obiekty, kolekcje i zapisywanie danych.

JAK NAJLEPIEJ SIĘ UCZYĆ?

1. PRZEPISZ KOD

Samodzielnie wpisuj przykłady w edytorze.

2. URUCHOM PROGRAM

Sprawdź, co pojawia się na ekranie.

3. ZMIEŃ JEDNĄ RZECZ

Eksperymentuj z wartościami i instrukcjami.

4. NAPRAW BŁĘDY

Traktuj komunikaty o błędach jak wskazówki.

CZYTAJ → **PISZ** → **URUCHAMIAJ** → **POPRAWIAJ**

Nie uczysz się programowania przez samo czytanie kodu. Uczysz się, kiedy go tworzysz!

MODUŁ 00

PRZYGOTOWANIE DO PRACY

Skonfiguruj środowisko i uruchom swój pierwszy program w Javie.

Zanim zbudujesz pierwszy projekt, przygotuj narzędzia, które będą Ci towarzyszyć podczas nauki.

01 **Zainstaluj JDK**

02 **Przygotuj edytor kodu**

03 **Uruchom program**

CZEGO POTRZEBUJESZ DO PROGRAMOWANIA?

1. KOMPUTER

Komputer z systemem Windows, macOS lub Linux.

To na nim będziesz pisać i uruchamiać swoje programy.

2. JDK — JAVA DEVELOPMENT KIT

Zestaw narzędzi potrzebnych do tworzenia programów w Javie.

Zawiera między innymi kompilator javac oraz narzędzia do uruchamiania programów.

TWOJE STANOWISKO DO PROGRAMOWANIA

3. EDYTOR KODU

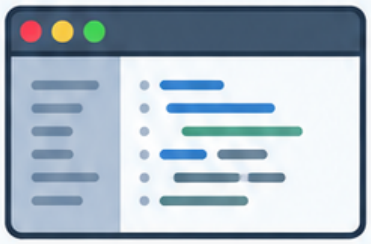

Program, w którym piszesz i poprawiasz kod.

Przykład: IntelliJ IDEA lub edytor obsługujący Javę.

DZIAŁAJĄCY PROGRAM

JDK pozwala tworzyć i uruchaamiać programy.
Edytor pomaga wygodnie pisać kod.

LISTA KONTROLNA

- [ ] Mam komputer.
- [ ] Zainstaluję JDK.
- [ ] Przygotuję edytor.
- [ ] Sprawdzę działanie Javy.

ZAINSTALUJ JAVĘ I SPRAWDŹ, CZY DZIAŁA

1

KROK 1 — POBIERZ JDK

Pobierz JDK z oficjalnego źródła, na przykład Eclipse Temurin, wybierając aktualną wersję LTS odpowiednią dla Twojego systemu.

2

KROK 2 — ZAINSTALUJ

Uruchom instalator i postępuj zgodnie z instrukcjami.

3

KROK 3 — OTWÓRZ TERMINAL

Uruchom terminal systemowy lub wbudowany terminal edytora.

4

KROK 4 — WPISZ POLECENIA

```
java -version
javac -version
```


WYNIK

Jeżeli oba polecenia pokazują wersję zainstalowanych narzędzi, środowisko jest gotowe.

JEŚLI COŚ NIE DZIAŁA

Jeśli widzisz komunikat, że polecenie nie zostało rozpoznane, sprawdź instalację JDK i konfigurację zmiennej PATH.
Po zmianach otwórz terminal ponownie.

TWÓJ PIERWSZY PROGRAM: HELLO, JAVA!

1

KROK 1 — UTWÓRZ PLIK

Utwórz folder **PierwszyProgram**, a następnie plik **Main.java**.

2

KROK 2 — WPISZ KOD

Main.java

```
public class Main {
    public static void main(String[] args) {
        System.out.println("Witaj, Javo!");
    }
}
```

3

KROK 3 — ZAPISZ PLIK

Zapisz kod w pliku Main.java.

4

KROK 4 — URUCHOM PROGRAM

W terminalu, w folderze zawierającym plik, wpisz:


```
javac Main.java
java Main
```

WYNIK NA EKRANIE:

```
Witaj, Javo!
```


Co właśnie się stało?

Kompilator **javac** przekształcił plik **Main.java** w plik **Main.class** zawierający kod bajtowy. Następnie polecenie **java Main** uruchomiło program w wirtualnej maszynie Javy (JVM).

Małe wyzwanie

Zmień tekst powitania na własną wiadomość i uruchom program ponownie.

JAK CZYTAĆ KOD W JAVIE?

Kod w Javie ma swoją strukturę i zasady. Warto wiedzieć, co oznaczają poszczególne elementy, aby łatwiej go czytać i rozumieć.

1. KLASA

`class Main`

Definiuje klasę, czyli podstawową jednostkę organizującą kod w Javie.

2. METODA main

`main(String[] args)`

Metoda, od której rozpoczyna się wykonywanie tego programu.

3. System.out.println

Wyświetla tekst w konsoli i przechodzi do nowego wiersza.

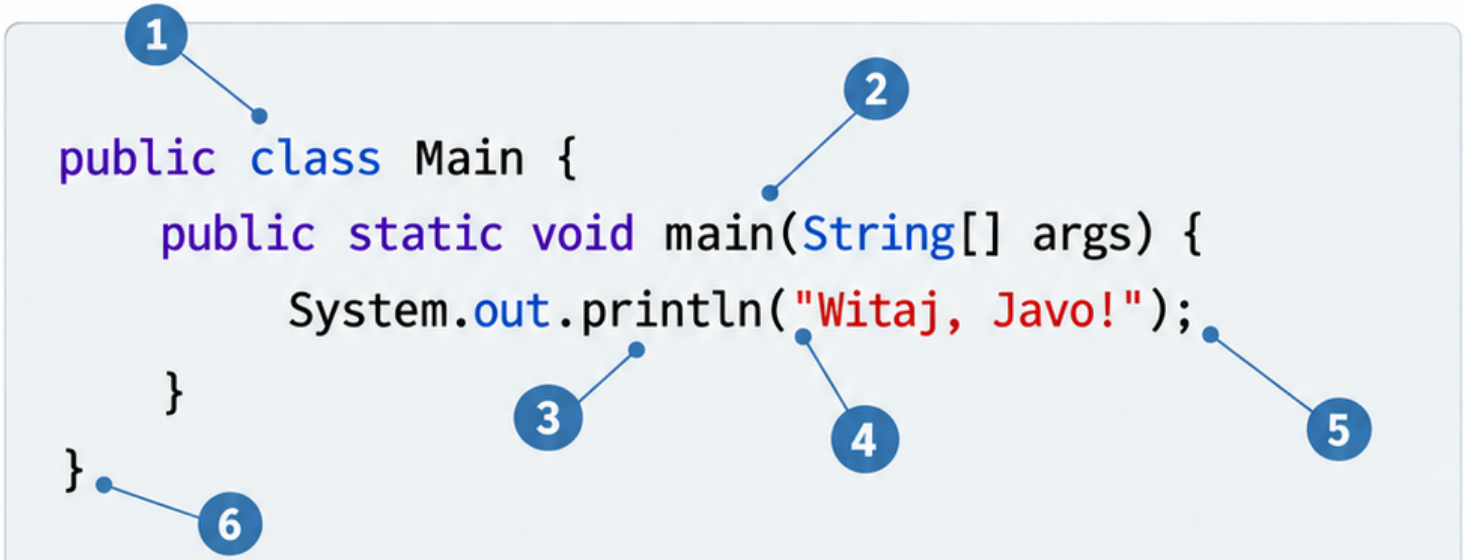

4. CUDZYSŁÓW

Tekst zapisany między cudzysłowami jest łańcuchem znaków, czyli napisem.

5. ŚREDNIK

`;`

Kończy wiele instrukcji w Javie.

6. NAWIASY KLAMROWE

`{ }`

Wyznaczają początek i koniec bloków kodu.

Wskazówka

Java rozróżnia wielkie i małe litery. Main i main to różne nazwy.

Małe ćwiczenie

Znajdź w kodzie metodę main, średnik i dwa bloki wyznaczone nawiasami klamrowymi.

JAK BUDOWAĆ KAŻDY PROJEKT KROK PO KROKU?

1. CEL PROJEKTU

Co program powinien robić? Zanim zaczniesz pisać kod, określ oczekiwany rezultat.

2. PLAN DZIAŁANIA

Jakie dane program otrzyma? Jakie operacje wykona? Co wyświetli użytkownikowi?

3. PISANIE KODU

Twórz rozwiązanie małymi fragmentami. Zapisuj zmiany.

4. URUCHAMIANIE

Uruchom program i sprawdź jego zachowanie.

5. TESTOWANIE

Wypróbuj poprawne, niepoprawne i nietypowe dane.

6. ROZBUDOWA

Dodaj własną funkcję lub zmień działanie programu.

PRZYKŁAD

CEL:	Obliczyć napiwek.
DANE:	Kwota rachunku i procent napiwku.
DZIAŁANIE:	Pomnożyć kwotę przez procent i podzielić przez 100.
WYNIK:	Wyświetlić kwotę napiwku oraz sumę do zapłaty.

ZANIM PRZEJDZIESZ DALEJ

- [ ] Java działa na moim komputerze.
- [ ] Potrafię utworzyć plik .java.
- [ ] Umiem uruchomić prosty program.
- [ ] Rozumiem, że błędy są częścią nauki.

Wszystko gotowe? Czas na pierwszy projekt!

PROJEKT 01

KALKULATOR RACHUNKU I NAnapiwku

Stwórz swój pierwszy praktyczny program w Javie!

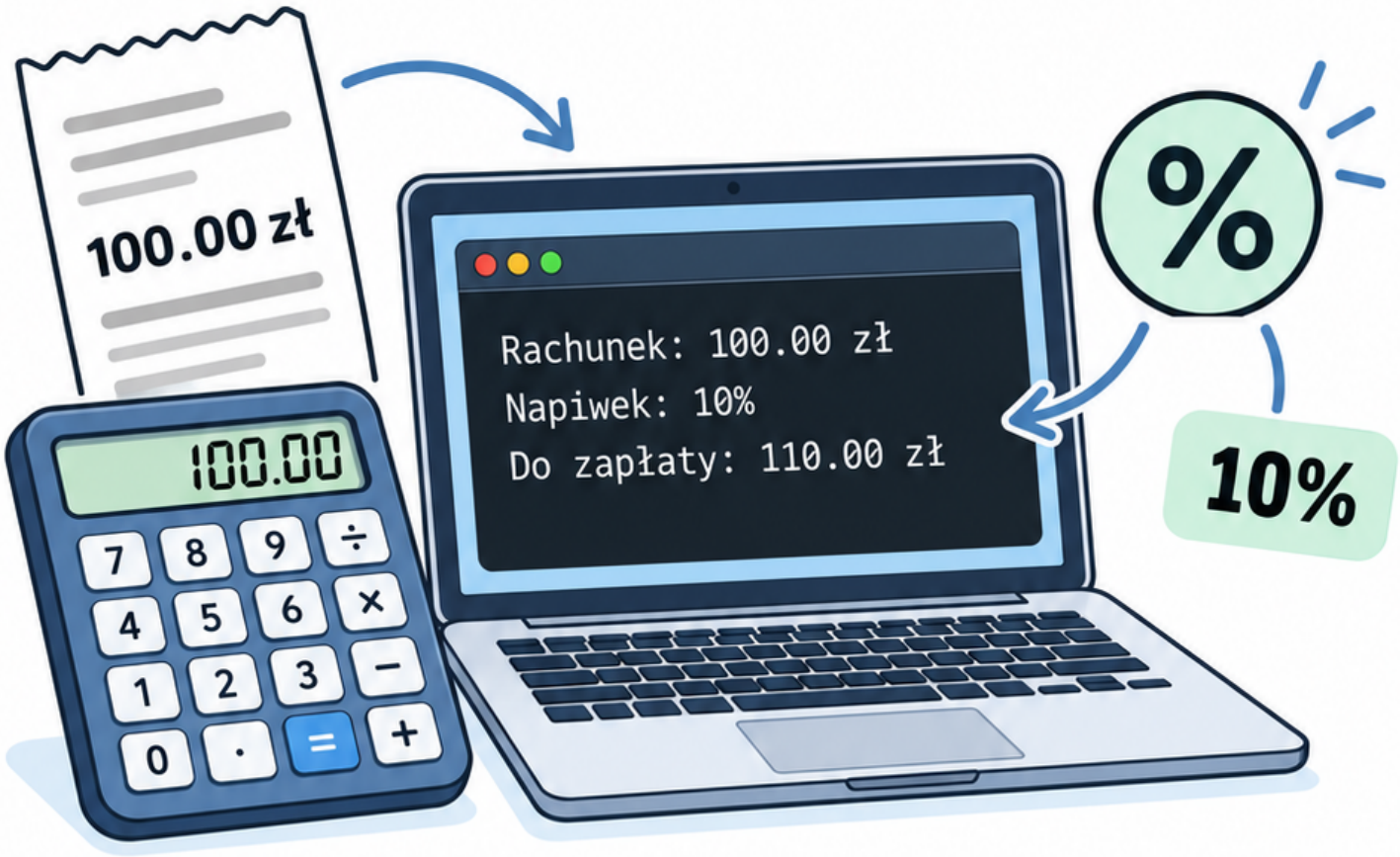

CZEGO SIĘ NAUCZYSZ?

- Pobierania danych od użytkownika.
- Przechowywania liczb w zmiennych.
- Wykonywania obliczeń matematycznych.
- Wyświetlania wyników.
- Sprawdzania poprawności danych.

Jeden prosty projekt — wiele nowych umiejętności!

JAK DZIAŁA KALKULATOR NAPIWKU?

1

KROK 1 — PODAJ KWOTĘ RACHUNKU

Użytkownik wpisuje kwotę rachunku.
Przykład: 100.00 zł

2

KROK 2 — WYBIERZ PROCENT NAPIWKU

Użytkownik określa wysokość napiwku.
Przykład: 10%

3

KROK 3 — OBLICZ NAPIWEK

Program wykonuje działanie:
100 × 10 / 100 = 10
Napiwek wynosi 10 zł.

4

KROK 4 — WYŚWIETL SUMĘ

Program dodaje napiwek do rachunku.
100 + 10 = 110

WYNIK KOŃCOWY

Do zapłaty: 110.00 zł

CO TO JEST ALGORYTM?

Algorytm to uporządkowana lista kroków prowadzących do rozwiązania określonego problemu.

SPRÓBUJ SAMODZIELNIE

Spróbuj samodzielnie obliczyć napiwek 20% od rachunku 50 zł.
Odpowiedź kontrolna: napiwek 10 zł, razem 60 zł.

JAK POBIERAĆ LICZBY OD UŻYTKOWNIKA?

1 IMPORTUJ SCANNER

Na początku pliku wpisz:

```
import java.util.Scanner;
import java.util.Locale;
```


Scanner umożliwia odczytywanie danych wpisywanych przez użytkownika.

2 UTWÓRZ OBIEKT SCANNER

W metodzie main wpisz:

```
Scanner scanner = new Scanner(System.in);
scanner.useLocale(Locale.US);
```


Ten przykład używa kropki jako separatora dziesiętnego.

3 POBIERZ KWOTĘ RACHUNKU

```
System.out.print("Kwota rachunku: ");
double rachunek = scanner.nextDouble();
```


4 POBIERZ PROCENT NAPIWKU

```
System.out.print("Napiwek (%): ");
double procent = scanner.nextDouble();
```


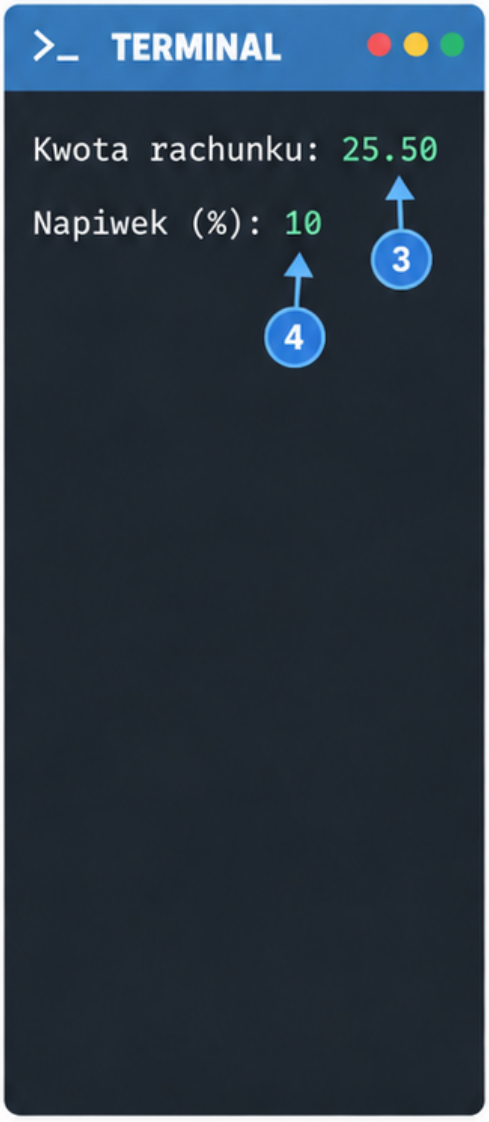

CO OZNACZAJĄ TE ELEMENTY?

double

Typ danych przechowujący liczby, także z częścią dziesiętną.

rachunek

Zmienna przechowująca kwotę rachunku.

nextDouble()

Metoda odczytująca liczbę dziesiętną.

System.out.print()

Wyświetla komunikat bez przechodzenia do nowego wiersza.

W tym projekcie wpisuj liczby dziesiętne z kropką, np. 25.50, a nie 25,50.

OBLICZAMY NAPIWEK I CAŁKOWITĄ KWOTĘ

WZÓR NA NAPIWEK

NAPIWEK = RACHUNEK × PROCENT / 100

PRZYKŁAD

Rachunek: 80 zł
Napiwek: 15%
Obliczenie: 80 × 15 / 100 = 12
Napiwek wynosi 12 zł.

CO OZNACZAJĄ SYMBOLE?

- `*` — mnożenie
- `/` — dzielenie
- `=` — przypisanie wartości do zmiennej

ZAPIS W JAVIE

```
double napiwek = rachunek * procent / 100;
```

OBLICZENIE ŁĄCZNEJ KWOTY

```
double suma = rachunek + napiwek;
```

WYNIK PRZYKŁADU

```
Rachunek: 80.00 zł
Napiwek: 12.00 zł
Do zapłaty: 92.00 zł
```


WAŻNE

Operator = w tym przykładzie przypisuje wynik obliczenia do zmiennej. Nie służy do porównywania wartości.

MINIWYZWANIE

Ile wynosi 5% napiwku od rachunku 200 zł?
Odpowiedź: 10 zł.

NAPISZ I URUCHOM SWÓJ KALKULATOR

KROK 1 — UTWÓRZ PLIK

Utwórz plik `Main.java`.

KROK 2 — WPISZ CAŁY KOD

```java
import java.util.Locale;
import java.util.Scanner;

public class Main {
    public static void main(String[] args) {
        Scanner scanner = new Scanner(System.in);
        scanner.useLocale(Locale.US);

        System.out.print("Kwota rachunku: ");
        double rachunek = scanner.nextDouble();
        System.out.print("Napiwek (%): ");
        double procent = scanner.nextDouble();

        double napiwek = rachunek * procent / 100;
        double suma = rachunek + napiwek;

        System.out.printf(Locale.US, "Napiwek: %.2f zl%n", napiwek);
        System.out.printf(Locale.US, "Do zaplaty: %.2f zl%n", suma);
    }
}
```

KROK 3 — SKOMPILUJ I URUCHOM

```
javac Main.java
java Main
```

PRZYKŁADOWY WYNIK

```
Kwota rachunku: 100
Napiwek (%): 10
Napiwek: 10.00 zl
Do zaplaty: 110.00 zl
```


`%.2f` wyświetla liczbę z dwoma miejscami dziesiętnymi, a `%n` przechodzi do nowego wiersza.

SPRAWDŹ, CZY TWÓJ PROGRAM DZIAŁA POPRAWNIE

DLACZEGO TESTUJEMY PROGRAMY?

Program może się uruchamiać, ale nadal podawać niepoprawne wyniki. Testowanie polega na porównywaniu otrzymanych rezultatów z oczekiwanymi wartościami.

Rachunek	Napiwek %	Kwota napiwku	Razem
100 zł	10%	10 zł	110 zł
80 zł	15%	12 zł	92 zł
50 zł	0%	0 zł	50 zł
120 zł	20%	24 zł	144 zł
75 zł	8%	6 zł	81 zł

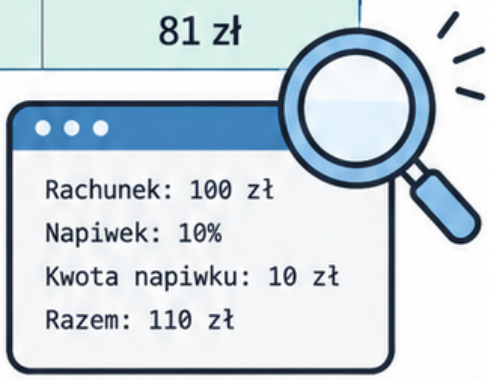

INSTRUKCJA

1. Uruchom kalkulator.
2. Wprowadź dane z pierwszego wiersza.
3. Porównaj wynik programu z tabelą.
4. Powtórz dla pozostałych przykładów.

CO SPRAWDZIĆ, JEŚLI WYNIK JEST INNY?

- [x] Czy wzór używa dzielenia przez 100?
- [x] Czy zmienne przechowują właściwe dane?
- [x] Czy nie pomylono operatorów?
- [x] Czy wpisano poprawne wartości wejściowe?

WAŻNA UWAGA

Na tym etapie zakładamy, że użytkownik podaje poprawne liczby. W następnym kroku nauczysz program rozpoznawać błędne dane.

CO ZROBIĆ, GDY UŻYTKOWNIK WPISZE BŁĘDNE DANE?

PROBLEM 1 – UJEMNA KWOTA

Przykład: Kwota rachunku: -50

Rachunek nie powinien mieć ujemnej wartości.

PROBLEM 2 – NIEPRAWIDŁOWY PROCENT

Przykład: Napiwek (%): 150

W tym projekcie przyjmujemy zakres od 0% do 100%.

PROBLEM 3 – TEKST ZAMIAST LICZBY

Przykład: Kwota rachunku: abc

Program powinien wyświetlić komunikat zamiast zgłaszać nieobsłużony wyjątek.

ROZWIĄZANIE – SPRAWDŹ DANE

A. Zastąp odczyt rachunku:

```
if (!scanner.hasNextDouble()) {
    System.out.println("Blad: wpisz liczbe.");
    return;
}
double rachunek = scanner.nextDouble();
```

B. Zastąp odczyt procentu:

```
if (!scanner.hasNextDouble()) {
    System.out.println("Blad: wpisz liczbe.");
    return;
}
double procent = scanner.nextDouble();
```

C. Po odczycie obu liczb, przed obliczeniami, dodaj:

```
if (rachunek < 0 || procent < 0 || procent > 100) {
    System.out.println("Blad: niepoprawne wartosci.");
    return;
}
```

WYJAŚNIENIE

`if`	– wykonuje instrukcję, jeśli warunek jest spełniony.
`||`	– oznacza logiczne „lub”.
`return`	– kończy wykonywanie metody main.
`hasNextDouble()`	– sprawdza, czy kolejne dane można odczytać jako liczbę typu double.

Te fragmenty zastępują wcześniejsze linie odczytu danych i dodają kontrolę wartości. Pozostała część programu pozostaje bez zmian.

ROZBUDUJ KALKULATOR — TWOJE PIERWSZE WYZWANIE!

MISJA: PODZIEL RACHUNEK MIĘDZY KILKA OSÓB

Rozbuduj kalkulator tak, aby obliczał również kwotę do zapłaty przez jedną osobę.

PRZYKŁAD

Rachunek: 120 zł
Napiwek: 10%
Liczba osób: 3

→

OBLICZENIA

Napiwek: 12 zł
Razem: 132 zł
Na osobę: 44 zł

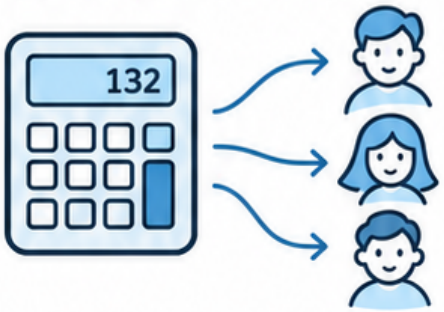

KROK 1 — POBIERZ LICZBĘ OSÓB

Po wczytaniu rachunku i procentu napiwku dodaj:

```
System.out.print("Liczba osob: ");
if (!scanner.hasNextInt()) {
    System.out.println("Blad: wpisz liczbe calkowita.");
    return;
}
int osoby = scanner.nextInt();
```

KROK 2 — SPRAWDŹ POPRAWNOŚĆ

Przed obliczeniem podziału:

```
if (osoby <= 0) {
    System.out.println("Blad: liczba osob musi byc dodatnia.");
    return;
}
```

KROK 3 — OBLICZ KWOTĘ NA OSOBĘ

Po obliczeniu zmiennej suma:

```
double naOsobe = suma / osoby;
```

KROK 4 — WYŚWIETL WYNIK

```
System.out.printf(Locale.US, "Na osobe: %.2f zl%n", naOsobe);
```

Dodatkowe zabezpieczenie

Przed `scanner.nextInt()` użyj `scanner.hasNextInt()`, aby upewnić się, że użytkownik wpisał liczbę całkowitą. Jeśli nie, pokaż komunikat błędu i zakończ metodę.

Uwaga

Przy dzieleniu niektórych kwot mogą pojawić się różnice wynikające z zaokrąglania do groszy. To prosty kalkulator edukacyjny.

CHECKLISTA UKOŃCZENIA PROJEKTU

- [ ] Potrafię pobierać liczby od użytkownika.
- [ ] Umiem wykonywać obliczenia.
- [ ] Rozumiem działanie zmiennych.
- [ ] Potrafię używać instrukcji if.
- [ ] Umiem testować wyniki.
- [ ] Rozbudowałem działający program.

Gratulacje! Twój pierwszy projekt w Javie jest gotowy.

PROJEKT

02 GRA „ZGADNIJ LICZBĘ”

Zbuduj prostą grę, która losuje tajną liczbę i sprawdza odpowiedzi gracza.

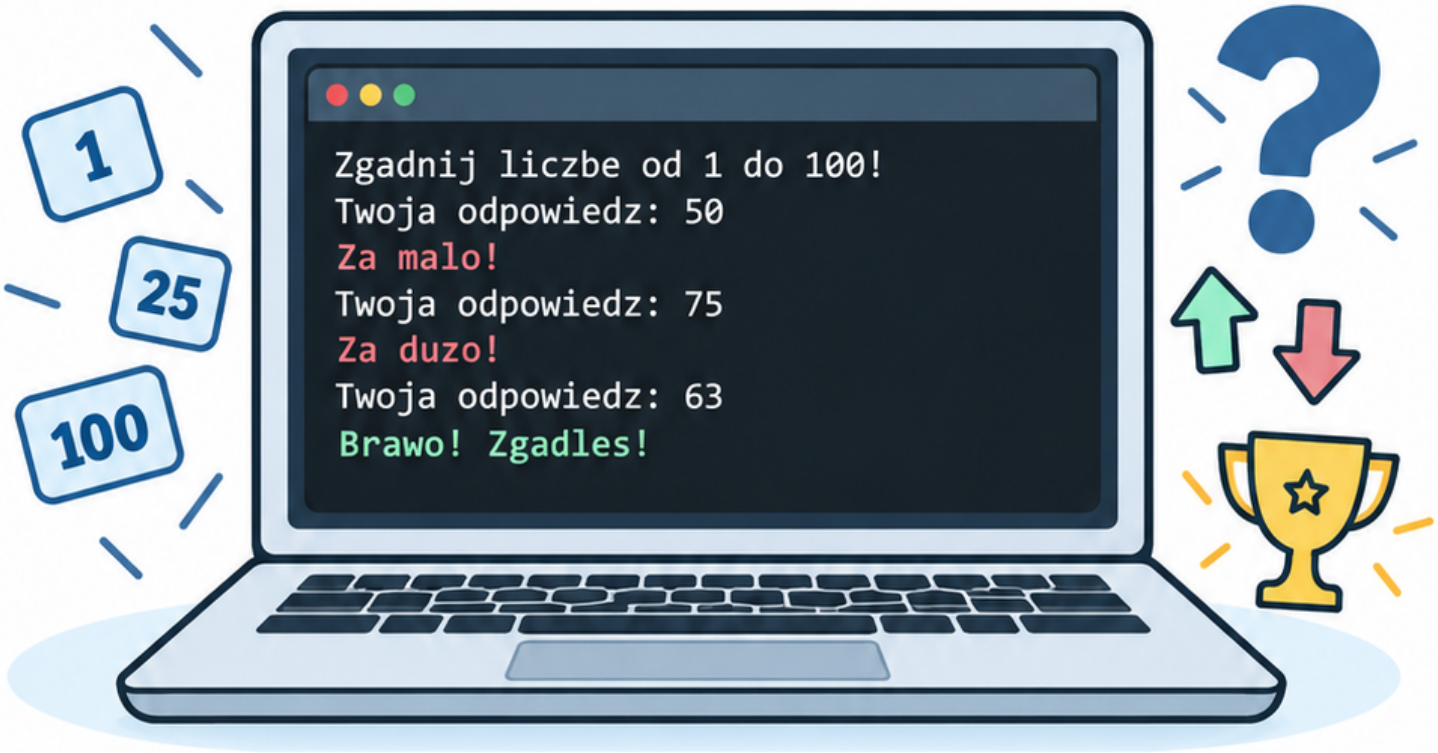

CZEGO SIĘ NAUCZYSZ?

- Losowania liczb.
- Korzystania z klasy Random.
- Porównywania wartości.
- Tworzenia pętli.
- Liczenia prób gracza.
- Zakończenia gry po zwycięstwie.

Tym razem Twój program będzie zadawać pytania i reagować na decyzje użytkownika!

JAK DZIAŁA GRA „ZGADNIJ LICZBĘ”?

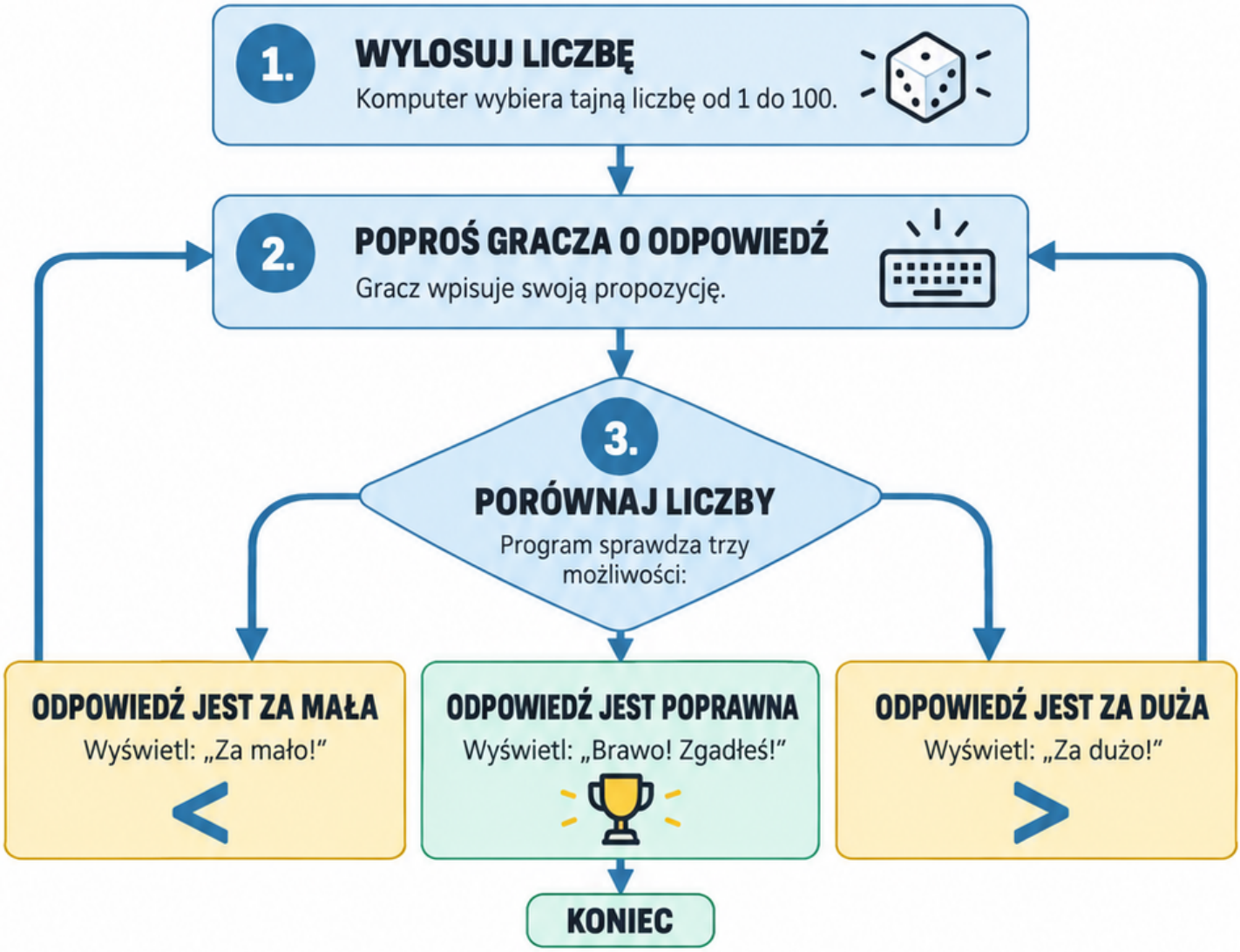

4. POWTARZAJ LUB ZAKOŃCZ

Jeśli odpowiedź jest błędna, gracz próbuje ponownie. Jeśli liczba została odgadnięta, gra się kończy.

KLUCZOWE POJĘCIE: PĘTLA

Pętla pozwala wielokrotnie wykonywać fragment kodu. W tym projekcie będzie powtarzać pytanie o liczbę, dopóki gracz nie wygra.

PRZYKŁADOWA ROZGRYWKA

```
Tajna liczba: 42
Gracz wpisuje: 20 → Za mało!
Gracz wpisuje: 60 → Za dużo!
Gracz wpisuje: 42 → Brawo!
```

MINIWYZWANIE

Jeśli szukana liczba wynosi 70, jakie podpowiedzi powinien wyświetlić program dla odpowiedzi 30, 90 i 70?

Odpowiedź:
30 — Za mało!
90 — Za dużo!
70 — Brawo!

JAK WYLOSOWAĆ TAJNĄ LICZBĘ W JAVIE?

CO TO JEST LICZBA LOSOWA?

W naszym projekcie komputer wybiera liczbę, której gracz nie zna. Każda nowa rozgrywka może rozpocząć się od innej wartości.

1 KROK 1 — IMPORTUJ KLASĘ RANDOM

```
import java.util.Random;
```

2 KROK 2 — UTWÓRZ GENERATOR

```
Random random = new Random();
```

3 KROK 3 — WYLOSUJ LICZBĘ

```
int tajnaLiczba = random.nextInt(100) + 1;
```

JAK DZIAŁA TEN ZAPIS?

random.nextInt(100)
Generuje liczbę całkowitą od 0 do 99.

→

+ 1
Przesuwa zakres o jeden.

→

WYNIK
Otrzymujemy liczbę od 1 do 100.

0–99 → + 1 → 1–100

1 — 100

PRZYKŁADOWE WYNIKI

7 — 42 — 86 — 13 — 99

WAŻNE POJĘCIE

`int` to typ danych przechowujący liczby całkowite.

MINIWYZWANIE

Jak wylosować liczbę od 1 do 10?
Rozwiązanie:

```
int liczba = random.nextInt(10) + 1;
```

ZA MAŁO, ZA DUŻO CZY DOBRZE?

TRZY MOŻLIWE SYTUACJE

Program porównuje odpowiedź gracza z wylosowaną liczbą.

```
if (proba < tajnaLiczba) {
    System.out.println("Za malo!");
} else if (proba > tajnaLiczba) {
    System.out.println("Za duzo!");
} else {
    System.out.println("Brawo! Zgadles!");
}
```

1. LICZBA JEST ZA MAŁA
2. LICZBA JEST ZA DUŻA
3. GRACZ ZGADŁ

JAK TO DZIAŁA?

Jeśli próba jest mniejsza od tajnej liczby, program wyświetla komunikat „Za mało!”, Jeśli jest większa, wyświetla „Za dużo!”. W przeciwnym razie liczby są równe.

PRZYKŁAD

Tajna liczba: 65

Próba	Porównanie	Komunikat
30	30 < 65	Za mało!
80	80 > 65	Za dużo!
65	65 == 65	Brawo!

SCHEMAT DECYZJI

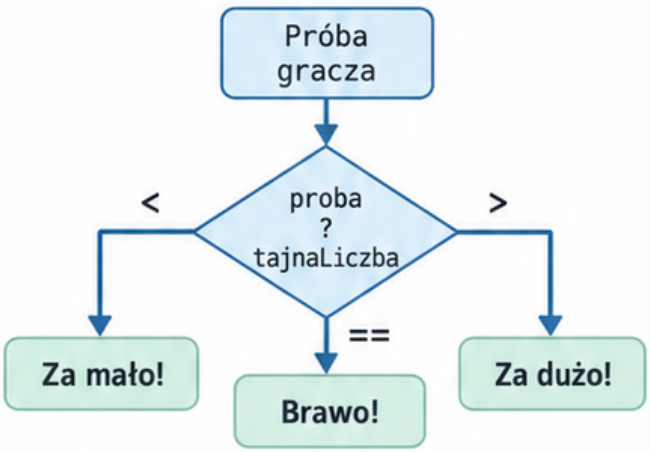

CO OZNACZAJĄ OPERATORY?

< — mniejsze niż
> — większe niż
== — równe

WARTO PAMIĘTAĆ!

W Javie operator == służy do porównywania wartości, a pojedynczy = do przypisywania wartości zmiennej.

JAK POWTARZAĆ PRÓBY AŻ DO WYGRANEJ?

PROBLEM

Gracz może nie odgadnąć liczby za pierwszym razem. Program powinien pozwalać na kolejne próby, aż użytkownik znajdzie poprawną odpowiedź.

ROZWIĄZANIE – PĘTLA WHILE

```
int proba = 0;
while (proba != tajnaLiczba) {
    System.out.print("Podaj liczbe: ");
    proba = scanner.nextInt();
}
```

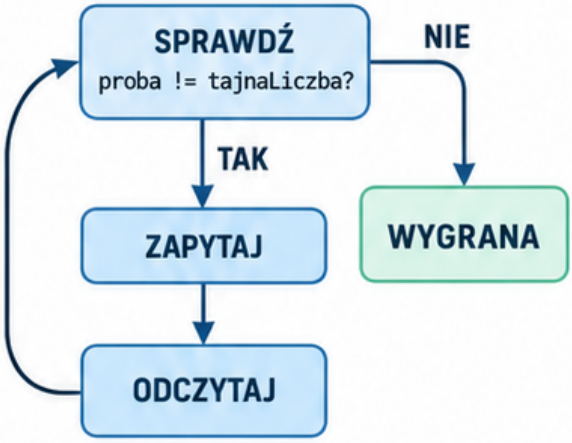

JAK DZIAŁA PĘTLA?

1 SPRAWDŹ WARUNEK

Czy wpisana liczba różni się od tajnej liczby?

2 WYKONAJ INSTRUKCJE

Jeśli tak, poproś o nową odpowiedź.

3 POWTÓRZ

Sprawdź warunek ponownie.

4 ZAKOŃCZ

Gdy liczby są równe, pętla przestaje działać.

WERSJA Z LICZNIKIEM PRÓB

Wersja poniżej zastępuje poprzedni przykład.

```
int liczbaProb = 0;
int proba = 0;
while (proba != tajnaLiczba) {
    System.out.print("Podaj liczbe: ");
    proba = scanner.nextInt();
    liczbaProb++;
}
```

WAŻNE

`!=` oznacza „różne od”.

WYJAŚNIENIE

`liczbaProb++` zwiększa licznik o jeden po każdej próbie.

Ten przykład pokazuje zasadę działania pętli. W pełnej wersji gry dodamy wskazówki i sprawdzanie poprawności danych.

ZBUDUJ KOMPLETNĄ GRĘ „ZGADNIJ LICZBĘ”

KROK 1 — UTWÓRZ PLIK Main.java

W prostym edytorze tekstu utwórz plik o nazwie **Main.java**.

KROK 2 — WPISZ KOD

Skopiuj poniższy kod do pliku **Main.java**.

```java
import java.util.Random;
import java.util.Scanner;
public class Main {
  public static void main(String[] args) {
    Scanner scanner = new Scanner(System.in);
    Random random = new Random();
    int tajnaLiczba = random.nextInt(100) + 1;
    int liczbaProb = 0;
    int proba = 0;
    System.out.println("Zgadnij liczbe od 1 do 100!");
    while (proba != tajnaLiczba) {
      System.out.print("Twoja odpowiedz: ");
      if (!scanner.hasNextInt()) {
        System.out.println("Wpisz liczbe calkowita!");
        scanner.next();
        continue;
      }
      proba = scanner.nextInt();
      if (proba < 1 || proba > 100) {
        System.out.println("Podaj liczbe od 1 do 100!");
        continue;
      }
      liczbaProb++;
      if (proba < tajnaLiczba) {
        System.out.println("Za malo!");
      } else if (proba > tajnaLiczba) {
        System.out.println("Za duzo!");
      } else {
        System.out.println("Brawo! Zgadles!");
      }
    }
    System.out.println("Liczba prob: " + liczbaProb);
  }
}
```

KROK 3 — URUCHOM

Skompiluj i uruchom program w konsoli.

```
javac Main.java
java Main
```


Objaśnienie

continue pomija pozostałą część bieżącej iteracji pętli i przechodzi do następnego sprawdzenia warunku.

PRZYKŁADOWY WYNIK

Poniżej znajduje się przykładowy wynik działania programu.

```
Zgadnij liczbe od 1 do 100!
Twoja odpowiedz: 50
Za malo!
Twoja odpowiedz: 75
Za duzo!
Twoja odpowiedz: 63
Brawo! Zgadles!
Liczba prob: 3
```

PRZETESTUJ GRĘ JAK PRAWDZIWY PROGRAMISTA

TEST 01 — POPRAWNA ODPOWIEDŹ

Gracz wpisuje tajną liczbę.

Oczekiwany wynik:
Program wyświetla komunikat o zwycięstwie i kończy grę.

TEST 02 — LICZBA ZA MAŁA

Gracz wpisuje liczbę mniejszą od tajnej.

Oczekiwany wynik:
Pojawia się komunikat „Za mało!" i kolejna próba.

TEST 03 — LICZBA ZA DUŻA

Gracz wpisuje liczbę większą od tajnej.

Oczekiwany wynik:
Pojawia się komunikat „Za dużo!" i kolejna próba.

TEST 04 — NIEPOPRAWNY ZAKRES

Gracz wpisuje 150 lub -5.

Oczekiwany wynik:
Program prosi o liczbę od 1 do 100, nie zwiększając licznika poprawnie przyjętych prób.

TEST 05 — NIEPOPRAWNY TYP

Gracz wpisuje `abc`.

Oczekiwany wynik:
Program wyświetla komunikat o błędnych danych i umożliwia kolejną próbę.

NAJCZĘSTSZE BŁĘDY

Problem	Co sprawdzić?
Program nie kończy gry	Warunek pętli `while`
Błędna wskazówka	Operatory `<` i `>`
Zły zakres losowania	`nextInt(100) + 1`
Błędna liczba prób	Położenie `liczbaProb++`
Program nie kompiluje się	Nawiasy, średniki i nazwy

WAŻNA WSKAZÓWKA

Ponieważ liczba jest losowana, poszczególne testy mogą wymagać wielu rozgrywek. Podczas testowania możesz tymczasowo ustawić `int tajnaLiczba = 42;`, aby uzyskać przewidywalny wynik.

ROZBUDUJ GRĘ I DODAJ POZIOMY TRUDNOŚCI

MISJA — TRZY POZIOMY TRUDNOŚCI

Pozwól graczowi wybrać zakres losowania.

ŁATWY	ŚREDNI	TRUDNY
Liczby od 1 do 10.	Liczby od 1 do 50.	Liczby od 1 do 100.

Wybór poziomu i ustalenie zakresu dodaj po utworzeniu obiektów `scanner` i `random`, ale przed losowaniem tajnej liczby.

KROK 1 — WYBIERZ POZIOM

```
System.out.println("1 - Latwy");
System.out.println("2 - Sredni");
System.out.println("3 - Trudny");
System.out.print("Wybierz poziom: ");
if (!scanner.hasNextInt()) {
   System.out.println("Niepoprawny wybor!");
   return;
}
int poziom = scanner.nextInt();
```

KROK 2 — USTAL ZAKRES

```
int maksimum;
if (poziom == 1) {
    maksimum = 10;
} else if (poziom == 2) {
    maksimum = 50;
} else if (poziom == 3) {
    maksimum = 100;
} else {
   System.out.println("Niepoprawny wybor!");
   return;
}
```

KROK 3 — WYLOSUJ LICZBĘ

Zastąp wcześniejszą instrukcję losowania:

```
int tajnaLiczba = random.nextInt(maksimum) + 1;
```

KROK 4 — DOSTOSUJ GRĘ

Zastąp stałą 100 zmienną `maksimum` w komunikacie początkowym, komunikacie błędu i sprawdzaniu zakresu odpowiedzi.

DODATKOWE WYZWANIE

Dodaj informację o wyniku:

- 1–5 prób: „Świetny wynik!"
- 6–10 prób: „Dobra robota!"
- Powyżej 10 prób: „Nie poddawaj się!"

CHECKLISTA UMIEJĘTNOŚCI

- [ ] Potrafię losować liczby.
- [ ] Rozumiem instrukcje warunkowe.
- [ ] Potrafię tworzyć pętle while.
- [ ] Umiem liczyć próby.
- [ ] Potrafię sprawdzać dane użytkownika.
- [ ] Umiem rozbudować działający program.

Gratulacje! Ukończyłeś drugi projekt w Javie.

2 z 10 projektów

PROJEKT

03 KONWERTER JEDNOSTEK

Stwórz program, który szybko przelicza długość, temperaturę i masę.

DŁUGOŚĆ

Metry → Kilometry

TEMPERATURA

Stopnie Celsjusza →
Stopnie Fahrenheita

MASA

Kilogramy → Gramy

CZEGO SIĘ NAUCZYSZ?

- Tworzenia menu tekstowego.
- Stosowania wzorów matematycznych.
- Korzystania z instrukcji switch.
- Dzielenia kodu na metody.
- Organizowania programów.
- Sprawdzania wyników przeliczeń.

Trzy rodzaje jednostek — jeden praktyczny program!

JAK ZAPROJEKTOWAĆ KONWERTER JEDNOSTEK?

CEL PROGRAMU

Użytkownik wybiera rodzaj przeliczenia, wpisuje wartość i otrzymuje wynik.

PRZEPŁYW PROGRAMU

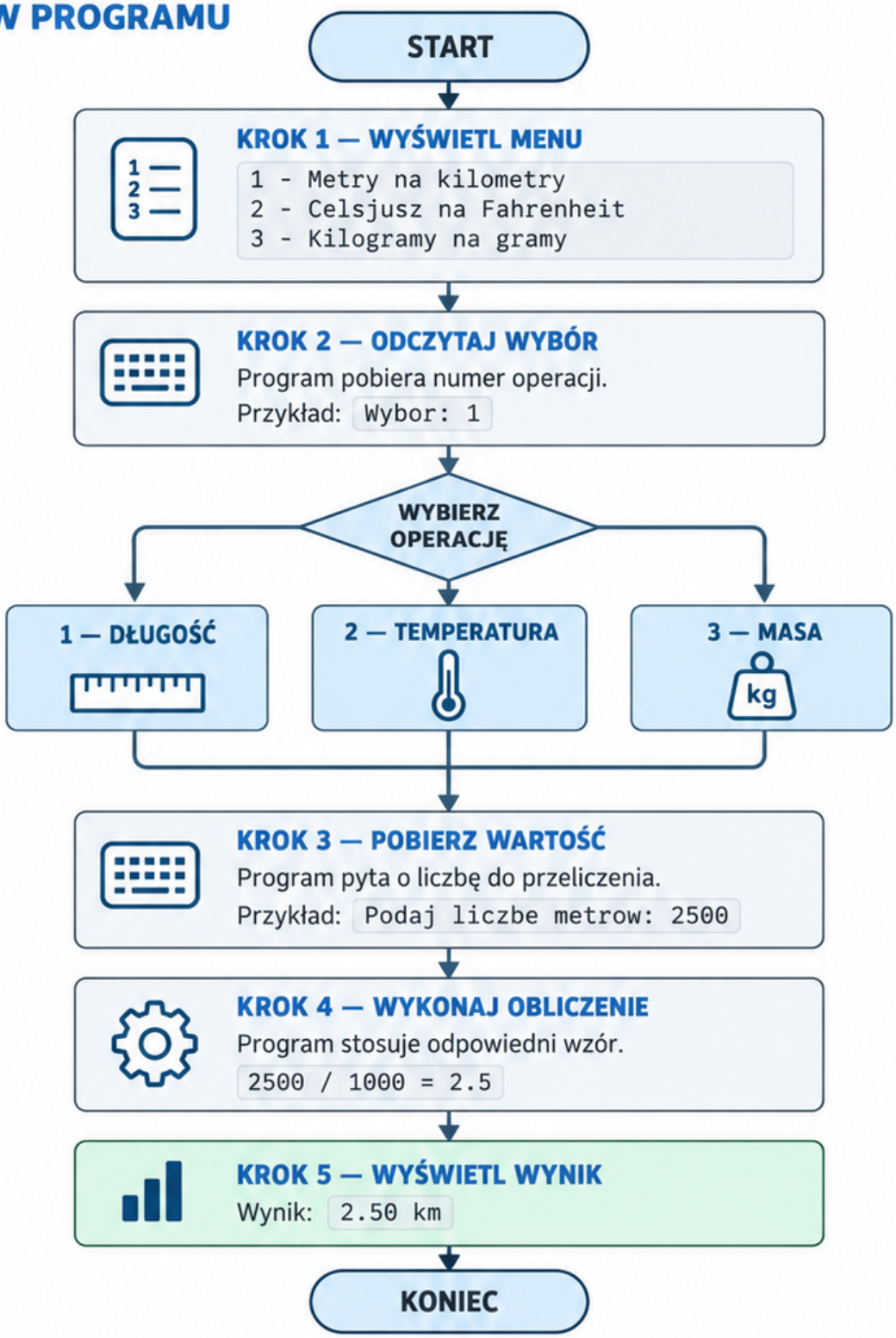

WAŻNE POJĘCIE

Menu tekstowe to lista dostępnych działań, z których użytkownik wybiera jedną opcję.

MINIWYZWANIE

Co powinien zrobić program, jeśli użytkownik wpisze numer 5, chociaż menu ma tylko trzy opcje?

Odpowiedź: Powinien poinformować użytkownika, że wybrano nieprawidłową opcję.

POZNAJ WZORY, KTÓRE WYKORZYSTA TWÓJ PROGRAM

BLOK 1 — DŁUGOŚĆ

METRY → KILOMETRY

1 kilometr = 1000 metrów.

Wzór:

kilometry = metry / 1000

Przykład:

3500 metrów = 3,5 kilometra.

Kod Java:

```
double kilometry = metry / 1000.0;
```


BLOK 2 — TEMPERATURA

CELSJUSZ → FAHRENHEIT

Przykład:

20°C = 68°F

Wzór:

°F = (°C × 9 / 5) + 32

Kod Java:

```
double fahrenheit = celsius * 9.0 / 5.0 + 32;
```


BLOK 3 — MASA

KILOGRAMY → GRAMY

1 kilogram = 1000 gramów.

Wzór:

gramy = kilogramy × 1000

Przykład:

2,5 kg = 2500 g.

Kod Java:

```
double gramy = kilogramy * 1000;
```


DLACZEGO W KODZIE PISZEMY 1000.0 I 9.0?

Zapis z częścią dziesiętną jasno wskazuje, że wykonujemy obliczenia na liczbach zmiennoprzecinkowych.

MINIWYZWANIE

Oblicz:

1. 4500 m = ? km
2. 0°C = ? °F
3. 1,8 kg = ? g

Odpowiedzi:

1. 4,5 km
2. 32°F
3. 1800 g

JAK OBSŁUGIWAĆ MENU ZA POMOCĄ SWITCH?

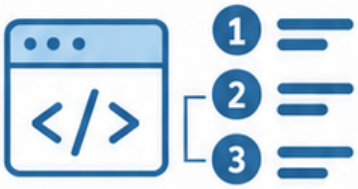

CO TO JEST SWITCH?

Instrukcja **switch** pozwala wykonać różne fragmenty kodu w zależności od wartości wyrażenia. Jest przydatna, gdy użytkownik wybiera jedną z kilku dostępnych opcji.

KROK 1 — UTWÓRZ MENU

```
System.out.println("KONWERTER JEDNOSTEK");
System.out.println("1 - Metry na kilometry");
System.out.println("2 - Celsjusz na Fahreheit");
System.out.println("3 - Kilogramy na gramy");
```

KROK 2 — POBIERZ WYBÓR

```
Scanner scanner = new Scanner(System.in);
System.out.print("Wybor: ");
int wybor = scanner.nextInt();
```

KROK 3 — WYKORZYSTAJ SWITCH

```
01 switch (wybor) {
02     case 1:
03         System.out.println("Wybrano dlugosc");
04         break;
05     case 2:
06         System.out.println("Wybrano temperature");
07         break;
08     case 3:
09         System.out.println("Wybrano mase");
10         break;
11     default:
12         System.out.println("Niepoprawny wybor");
13 }
```

PRZYKŁADOWY WYNIK

```
KONWERTER JEDNOSTEK
1 - Metry na kilometry
2 - Celsjusz na Fahrenheit
3 - Kilogramy na gramy
Wybor: 2
Wybrano temperature
```

SCHEMAT DZIAŁANIA SWITCH

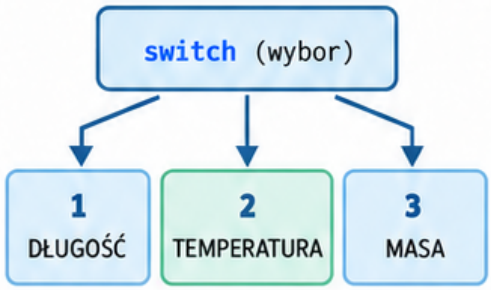

default
Wykonuje się, gdy żadna z wymienionych wartości nie pasuje.

JAK DZIAŁA TEN KOD?

switch (wybor)
Sprawdza wartość zmiennej wybor.

case
Określa działania dla konkretnej wartości.

break
Kończy wykonywanie instrukcji switch.

default
Wykonuje się, gdy żadna z wymienionych wartości nie pasuje.

WAŻNE

To fragment przygotowujący obsługę menu, a nie gotowy konwerter. Umieść go wewnątrz metody main w pliku Main.java.

Na początku pliku dodaj instrukcję: `import java.util.Scanner;`

W następnym etapie zastąpimy komunikaty rzeczywistymi obliczeniami i dodamy sprawdzanie poprawności wpisanych danych.

ZBUDUJ SWÓJ PIERWSZY KONWERTER JEDNOSTEK

KROK 1 — UTWÓRZ PLIK

Utwórz plik Main.java.

KROK 2 — WPISZ KOD

```
import java.util.Locale;
import java.util.Scanner;
public class Main {
  public static void main(String[] args) {
    Scanner scanner = new Scanner(System.in);
    scanner.useLocale(Locale.US);
    System.out.println("KONWERTER JEDNOSTEK");
    System.out.println("1 - Metry na kilometry");
    System.out.println("2 - Celsjusz na Fahrenheit");
    System.out.println("3 - Kilogramy na gramy");
    System.out.print("Wybor: ");
    if (!scanner.hasNextInt()) {
      System.out.println("Niepoprawny wybor!");
      return;
    }
    int wybor = scanner.nextInt();
    if (wybor < 1 || wybor > 3) {
      System.out.println("Niepoprawna opcja!");
      return;
    }
    System.out.print("Podaj wartosc: ");
    if (!scanner.hasNextDouble()) {
      System.out.println("Wpisz poprawna liczbe!");
      return;
    }
    double wartosc = scanner.nextDouble();
    switch (wybor) {
      case 1:
        System.out.printf(Locale.US,
          "Wynik: %.2f km%n", wartosc / 1000.0);
        break;
      case 2:
        System.out.printf(Locale.US,
          "Wynik: %.2f F%n", wartosc * 9.0 / 5.0 + 32);
        break;
      case 3:
        System.out.printf(Locale.US,
          "Wynik: %.2f g%n", wartosc * 1000);
        break;
    }
  }
}
```

KROK 3 — URUCHOM PROGRAM

```
javac Main.java
java Main
```

PRZYKŁADOWY WYNIK

```
KONWERTER JEDNOSTEK
1 - Metry na kilometry
2 - Celsjusz na Fahrenheit
3 - Kilogramy na gramy
Wybor: 1
Podaj wartosc: 2500
Wynik: 2.50 km
```

CO WŁAŚNIE ZROBIŁEŚ?

- Utworzyłeś menu programu.
- Odczytałeś wybór użytkownika.
- Pobrałeś wartość liczbową.
- Wybrałeś odpowiedni wzór.
- Wyświetliłeś wynik obliczenia.

WSKAZÓWKA

Wpisuj liczby dziesiętne z kropką, np. **2.5**. Ten program korzysta z `Locale.US`.

UPROŚĆ SWÓJ PROGRAM ZA POMOCĄ METOD

CO TO JEST METODA?

Metoda to nazwany fragment kodu wykonujący określone zadanie. Możesz ją wywołać w różnych miejscach programu bez ponownego pisania tej samej operacji.

PRZYKŁAD — PRZELICZANIE METRÓW

```
static double metryNaKilometry(double metry) {
  return metry / 1000.0;
}
```

WYJAŚNIENIE

`static` — pozwala wywołać tę metodę bez tworzenia obiektu klasy.

`double` — typ zwracanej wartości.

`metryNaKilometry` — nazwa metody.

`double metry` — parametr przyjmujący liczbę.

`return` — zwraca wynik obliczenia.

UTWÓRZ TRZY METODY

Poniższy zestaw zastępuje wcześniejszy przykład metody `metryNaKilometry`.

```
static double metryNaKilometry(double m) {
  return m / 1000.0;
}
static double celsiusNaFahrenheit(double c) {
  return c * 9.0 / 5.0 + 32;
}
static double kilogramyNaGramy(double kg) {
  return kg * 1000.0;
}
```

JAK UŻYĆ METODY?

```
double wynik = metryNaKilometry(3500);
System.out.println(wynik);
```

WYNIK **3.5**

JAK ULEPSZYĆ KONWERTER?

Umieść te trzy metody wewnątrz klasy `Main`, ale poza metodą `main`. W odpowiednich gałęziach `switch` zastąp bezpośrednie obliczenia wywołaniami:

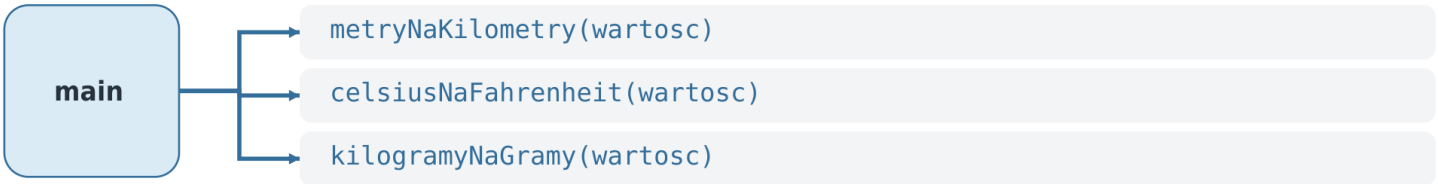

PRZED — DŁUGIE OBLICZENIA

```
wartosc / 1000.0
```

PO — CZYTELNE METODY

```
metryNaKilometry(wartosc)
```

Kod główny staje się prostszy, ponieważ nazwa metody wyjaśnia, co robi obliczenie.

PRZETESTUJ KONWERTER I ZABEZPIECZ DANE

TEST 01

DŁUGOŚĆ

Dane wejściowe	Oczekiwany wynik
1000 m	1 km
2500 m	2,5 km
500 m	0,5 km

TEST 02

TEMPERATURA

Dane wejściowe	Oczekiwany wynik
0°C	32°F
20°C	68°F
100°C	212°F
-40°C	-40°F

TEST 03

MASA

Dane wejściowe	Oczekiwany wynik
1 kg	1000 g
2,5 kg	2500 g
0,5 kg	500 g

W terminalu wpisuj same liczby, bez jednostek i z kropką dziesiętną, np. **2.5**.

DLACZEGO SPRAWDZAMY DANE?

Nie każda wpisana wartość powinna zostać zaakceptowana. W naszym programie długość i masa nie mogą być ujemne. Temperatura w stopniach Celsjusza może być ujemna.

DODAJ WALIDACJĘ

Po odczytaniu zmiennej `wartosc`, a przed instrukcją `switch`, dodaj:

```
if (!Double.isFinite(wartosc)) {
  System.out.println("Niepoprawna wartosc!");
  return;
}
if ((wybor == 1 || wybor == 3) && wartosc < 0) {
  System.out.println("Wartosc nie moze byc ujemna!");
  return;
}
```

WYJAŚNIENIE: `Double.isFinite()` sprawdza, czy liczba jest skończona. Warunek `wybor == 1 || wybor == 3` dotyczy długości i masy.

SPRAWDŹ SWÓJ PROGRAM

- [ ] Wpisz wartość dodatnią.
- [ ] Wpisz zero.
- [ ] Wpisz liczbę ujemną.
- [ ] Wybierz nieistniejącą opcję.
- [ ] Wpisz tekst zamiast liczby.

Dobry program nie tylko oblicza poprawne wyniki. Potrafi również rozpoznawać niepoprawne dane.

ROZBUDUJ KONWERTER O NOWĄ FUNKCJĘ

MISJA — DODAJ PRZELICZANIE KILOMETRÓW NA METRY

Twój konwerter obsługuje trzy rodzaje obliczeń. Teraz samodzielnie dodasz kolejną opcję.

KROK 1 — ROZSZERZ MENU

```
System.out.println(
    "4 - Kilometry na metry");
```


KROK 2 — ZMIEŃ SPRAWDZANIE WYBORU

Zaktualizuj warunek sprawdzający numer opcji:

```
if (wybor < 1 || wybor > 4) {
    System.out.println(
        "Niepoprawna opcja!");
    return;
}
```

KROK 3 — UTWÓRZ NOWĄ METODĘ

W klasie `Main`, poza metodą `main`, dodaj:

```
static double kilometryNaMetry(
    double km) {
    return km * 1000.0;
}
```

KROK 4 — ROZSZERZ SWITCH

Dodaj nowy przypadek:

```
case 4:
    System.out.printf(Locale.US,
        "Wynik: %.2f m%n",
        kilometryNaMetry(wartosc));
    break;
```

KROK 5 — ZAKTUALIZUJ WALIDACJĘ

W warunku odrzucającym ujemne długości i masy uwzględnij również opcję 4:

```
if ((wybor == 1 || wybor == 3 || wybor == 4) && wartosc < 0) {
    System.out.println("Wartosc nie moze byc ujemna!");
    return;
}
```

Zastąp poprzedni warunek. Zachowaj wcześniejsze sprawdzenie `Double.isFinite(wartosc)`.

PRZYKŁADOWY WYNIK

```
Wybor: 4
Podaj wartosc: 3.5
Wynik: 3500.00 m
```

DODATKOWE WYZWANIE

Dodaj kolejne przeliczenia:

- Godziny na minuty.
- Centymetry na metry.
- Litry na mililitry.

CHECKLISTA UMIEJĘTNOŚCI

- [ ] Rozumiem instrukcję switch.
- [ ] Potrafię tworzyć metody.
- [ ] Umiem korzystać z parametrów.
- [ ] Rozumiem działanie return.
- [ ] Potrafię testować obliczenia.
- [ ] Umiem rozbudowywać menu.

Gratulacje! Twój trzeci projekt jest gotowy.

3 z 10 projektów

PROJEKT

04

GENERATOR HASEŁ

Naucz się tworzyć program, który generuje losowe hasła.

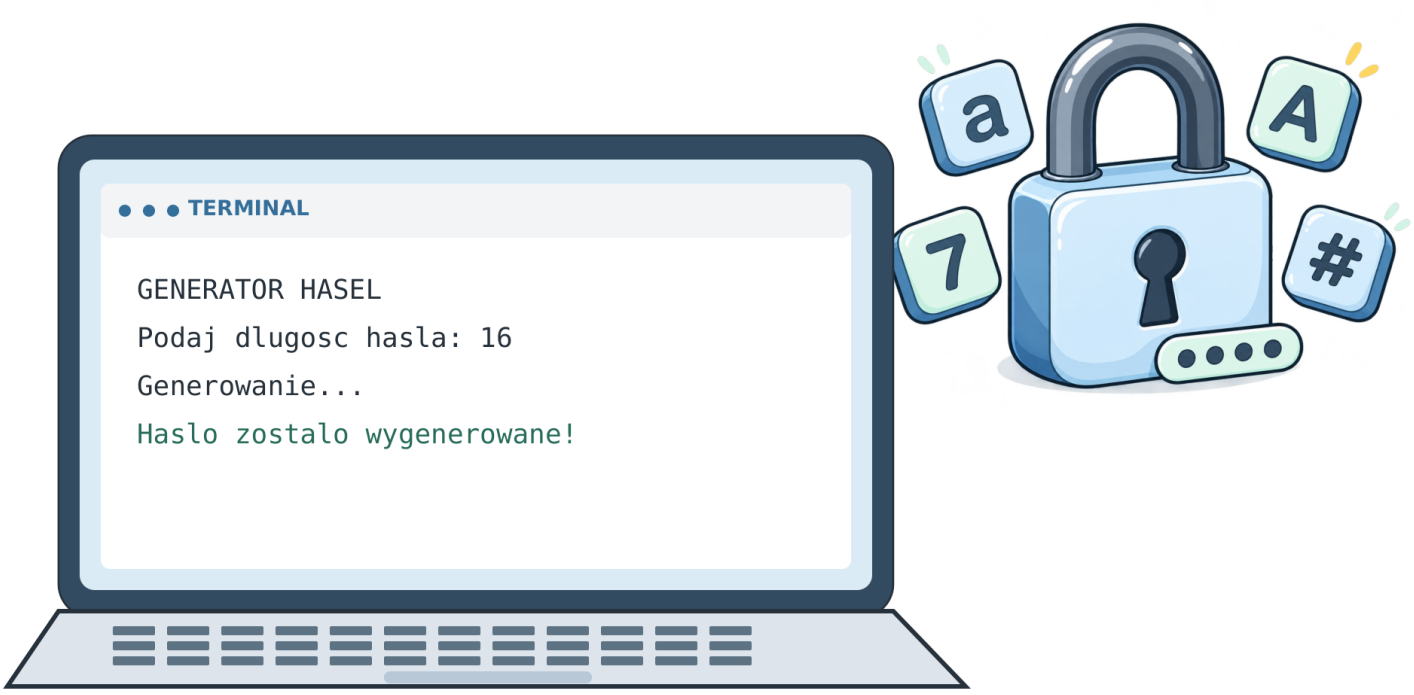

CZEGO SIĘ NAUCZYSZ?

- Pracować z napisami typu String.
- Tworzyć tekst za pomocą StringBuilder.
- Losować znaki z określonego zbioru.
- Korzystać z SecureRandom.
- Tworzyć pętle for.
- Sprawdzać długość hasła.
- Testować działanie generatora.

WAŻNA INFORMACJA

Będziemy korzystać z klasy `SecureRandom`, zaprojektowanej do generowania losowości odpowiedniej do zastosowań związanych z bezpieczeństwem.

Zbuduj generator krok po kroku i odkryj, jak Java pracuje z tekstem.

JAK DZIAŁA GENERATOR LOSOWYCH HASEŁ?

CEL PROGRAMU

Użytkownik podaje długość hasła. Program losuje znaki z przygotowanego zbioru i tworzy hasło o wybranej długości.

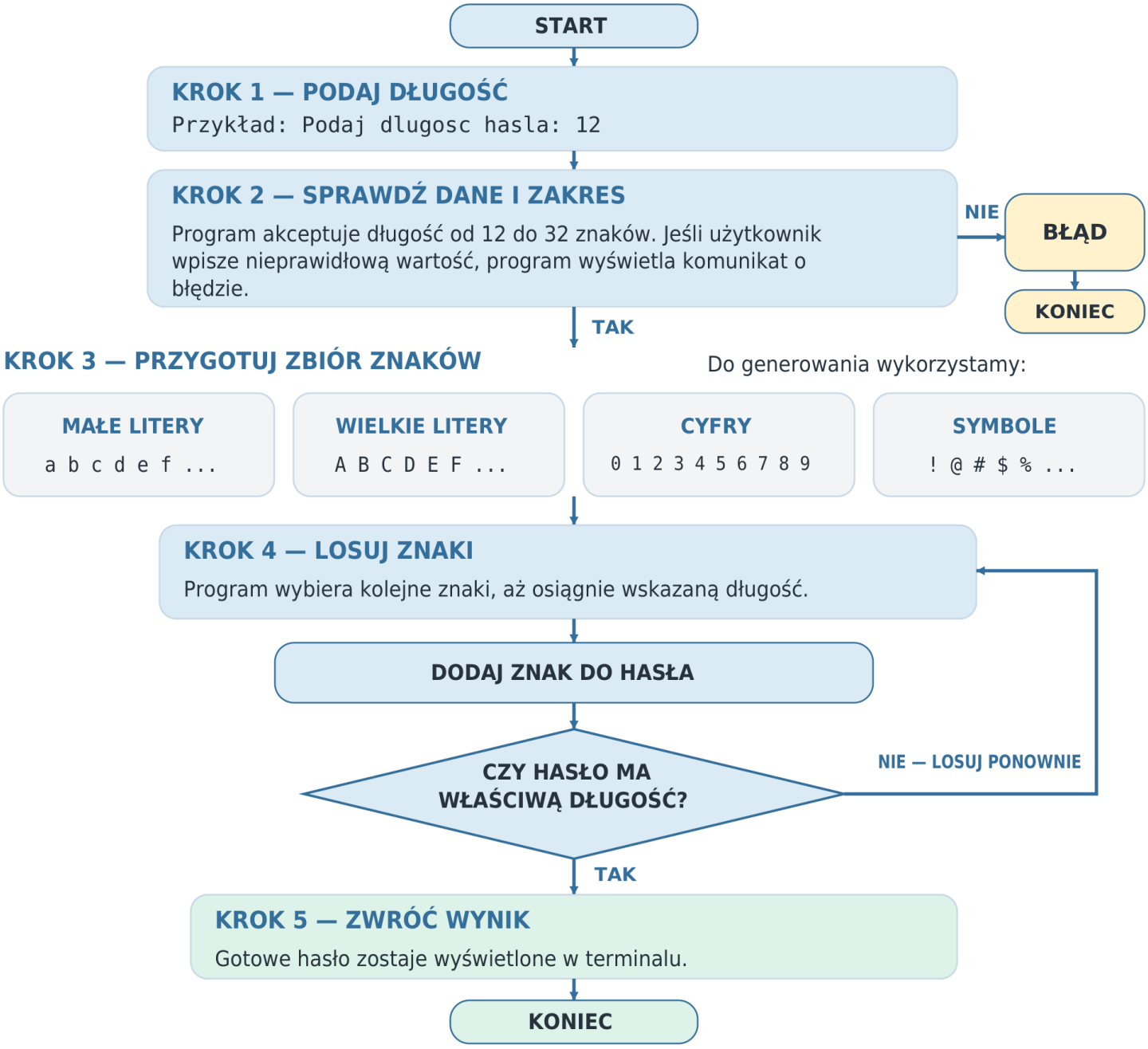

CO SPRAWIA, ŻE HASŁO JEST TRUDNE DO ODGADNIĘCIA?

Znaczenie mają między innymi długość, odpowiedni sposób losowania oraz wielkość zbioru możliwych znaków.

UWAGA

Losowanie z całego zbioru nie gwarantuje, że każda wygenerowana sekwencja będzie zawierać wszystkie cztery rodzaje znaków. Generator można później rozbudować o takie wymaganie.

STRING I STRINGBUILDER — JAK TWORZYĆ TEKST?

1. CO TO JEST STRING?

String to typ używany do przechowywania tekstu.

PRZYKŁAD

```
String nazwa = "Java";
```

2. JAK SPRAWDZIĆ DŁUGOŚĆ TEKSTU?

```
String tekst = "Java";
System.out.println(tekst.length());
```

WYNIK: 4

3. JAK POBRAĆ JEDEN ZNAK?

```
String tekst = "Java";
char znak = tekst.charAt(0);
System.out.println(znak);
```

WYNIK: J

WYJAŚNIENIE

`charAt(0)` pobiera pierwszy znak napisu. W Javie indeksowanie znaków rozpoczyna się od zera.

4. CO TO JEST STRINGBUILDER?

StringBuilder umożliwia wygodne tworzenie tekstu poprzez dodawanie kolejnych znaków.

PRZYKŁAD

```
StringBuilder haslo =
    new StringBuilder();
haslo.append("Ab");
haslo.append("12");
haslo.append("!");
System.out.println(haslo.toString());
```

WYNIK: Ab12!

MINIWYZWANIE

Jaki wynik zwróci:

```
StringBuilder napis =
    new StringBuilder();
napis.append("Kod");
napis.append("123");
System.out.println(napis.toString());
```

ODPOWIEDŹ: Kod123

PORÓWNANIE

STRING

Przechowuje tekst, którego zawartość nie może być zmieniona bez utworzenia nowego napisu.

STRINGBUILDER

Pozwala stopniowo budować i modyfikować sekwencję znaków.

DLACZEGO UŻYJEMY STRINGBUILDER?

Ponieważ generator będzie dodawał kolejne wylosowane znaki aż do uzyskania odpowiedniej długości.

To niezależne przykłady. Przy łączeniu kodu zadeklaruj zmienną `tekst` tylko raz.

LOSUJ ZNAKI ZA POMOCĄ SECURERANDOM

DLACZEGO SECURERANDOM?

Wcześniej używaliśmy klasy Random do stworzenia prostej gry. W generatorze haseł zastosujemy SecureRandom, ponieważ jest przeznaczony do zastosowań wymagających silniejszej, trudniejszej do przewidzenia losowości.

KROK 1 — IMPORTUJ KLASĘ

```
import java.security.SecureRandom;
```

KROK 2 — UTWÓRZ GENERATOR

```
SecureRandom random = new SecureRandom();
```

KROK 3 — PRZYGOTUJ ZBIÓR ZNAKÓW

```
String znaki = "abcdefghijklmnopqrstuvwxyz"
    + "ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ"
    + "0123456789!@#$%";
```

KROK 4 — WYLOSUJ POZYCJĘ ZNAKU

```
int indeks = random.nextInt(znaki.length());
```

KROK 5 — POBIERZ WYLOSOWANY ZNAK

```
char znak = znaki.charAt(indeks);
```

CO OZNACZA TEN KOD?

`znaki.length()` — liczba dostępnych znaków.

`random.nextInt(...)` — losuje indeks od zera do liczby znaków minus jeden.

`znaki.charAt(indeks)` — pobiera znak znajdujący się pod wybranym indeksem.

ZBIÓR → INDEKS → ZNAK

67 DOSTĘPNYCH ZNAKÓW

```
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ
0123456789
!@#$%
```

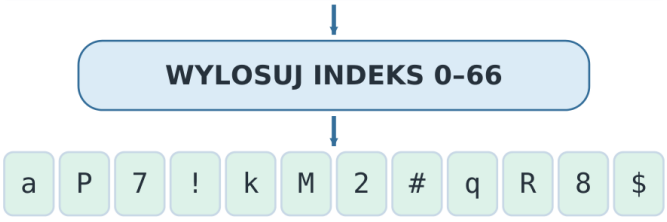

Przykładowa sekwencja: **12 znaków**.

POŁĄCZ WSZYSTKO W PĘTLI

Zachowaj kroki 1–3. Poniższa pętla zastępuje kroki 4 i 5 — usuń wcześniejsze deklaracje `indeks` i `znak`.

```
StringBuilder haslo = new StringBuilder();
for (int i = 0; i < 12; i++) {
    int indeks = random.nextInt(znaki.length());
    haslo.append(znaki.charAt(indeks));
}
System.out.println(haslo.toString());
```

WYJAŚNIENIE PĘTLI FOR

`int i = 0` — wartość początkowa licznika.
`i < 12` — warunek wykonywania kolejnych powtórzeń.
`i++` — zwiększenie licznika o jeden.

WYNIK: Program tworzy napis zawierający 12 losowo wybranych znaków.

Ważne: Każde uruchomienie może dać inny wynik. Pokazany zbiór znaków nie gwarantuje obecności każdego rodzaju znaku w pojedynczym haśle.

STWÓRZ WŁASNY GENERATOR HASEŁ W JAVIE

KROK 1 — UTWÓRZ PLIK

`Main.java`

KROK 2 — WPISZ KOMPLETNY KOD

```java
import java.security.SecureRandom;
import java.util.Scanner;
public class Main {
  public static void main(String[] args) {
    Scanner scanner = new Scanner(System.in);
    SecureRandom random = new SecureRandom();
    String znaki = "abcdefghijklmnopqrstuvwxyz"
      + "ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ"
      + "0123456789!@#$%";
    System.out.println("GENERATOR HASEL");
    System.out.print("Podaj dlugosc hasla (12-32): ");
    if (!scanner.hasNextInt()) {
      System.out.println("Wpisz liczbe calkowita!");
      return;
    }
    int dlugosc = scanner.nextInt();
    if (dlugosc < 12 || dlugosc > 32) {
      System.out.println("Wybierz od 12 do 32 znakow!");
      return;
    }
    StringBuilder haslo = new StringBuilder();
    for (int i = 0; i < dlugosc; i++) {
      int indeks = random.nextInt(znaki.length());
      haslo.append(znaki.charAt(indeks));
    }
    System.out.println("Wygenerowane haslo:");
    System.out.println(haslo.toString());
  }
}
```

KROK 3 — URUCHOM PROGRAM

```
javac Main.java
java Main
```

PRZYKŁADOWY WYNIK

```
GENERATOR HASEL
Podaj dlugosc hasla (12-32): 16
Wygenerowane haslo:
aP7!kM2#qR8$zT4@
```

CO ROBI PROGRAM?

1. Sprawdza, czy użytkownik podał liczbę całkowitą.
2. Akceptuje długość od 12 do 32 znaków.
3. Tworzy generator SecureRandom.
4. Wielokrotnie losuje znaki z przygotowanego zbioru.
5. Buduje tekst za pomocą StringBuilder.
6. Wyświetla wygenerowane hasło.

UWAGA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA

Hasło wyświetlone w terminalu może zostać zauważone przez inne osoby lub zapisane w historii sesji. Nie udostępniaj rzeczywistych haseł i nie zapisuj ich w kodzie programu.

Ten program jest edukacyjnym generatorem znaków. Nie zapewnia automatycznie wszystkich możliwych wymagań polityki haseł.

SPRAWDŹ, CZY GENERATOR DZIAŁA POPRAWNIE

TEST 01 — MINIMALNA DŁUGOŚĆ

Użytkownik wpisuje: **12**

Oczekiwany wynik: Program generuje hasło składające się dokładnie z 12 znaków.

TEST 02 — WIĘKSZA DŁUGOŚĆ

Użytkownik wpisuje: **24**

Oczekiwany wynik: Program generuje hasło składające się dokładnie z 24 znaków.

TEST 03 — ZBYT KRÓTKIE HASŁO

Użytkownik wpisuje: **5**

Oczekiwany wynik: Program informuje o dozwolonym zakresie i nie generuje hasła.

TEST 04 — ZBYT DŁUGIE HASŁO

Użytkownik wpisuje: **50**

Oczekiwany wynik: Program odrzuca nieprawidłową długość.

TEST 05 — NIEPRAWIDŁOWY TYP DANYCH

Użytkownik wpisuje: **abc**

Oczekiwany wynik: Program wyświetla komunikat: `Wpisz liczbe calkowita!`

TABELA TESTÓW

Dane wejściowe	Oczekiwane zachowanie
12	Hasło 12 znaków
16	Hasło 16 znaków
32	Hasło 32 znaków
5	Komunikat błędu
50	Komunikat błędu
abc	Komunikat błędu

CO JESZCZE WARTO SPRAWDZIĆ?

- [ ] Czy hasło ma dokładnie wybraną długość?
- [ ] Czy wszystkie znaki należą do dozwolonego zbioru?
- [ ] Czy program odrzuca nieprawidłowe wartości?
- [ ] Czy wielokrotne uruchomienia zwykle dają różne wyniki?

WAŻNE OGRANICZENIE

Program losuje każdy znak z całego zbioru. Nie gwarantuje więc, że pojedyncze hasło zawiera jednocześnie małe litery, wielkie litery, cyfry i symbole.

Różne wyniki są oczekiwane, ale sam fakt otrzymania dwóch identycznych haseł nie dowodzi błędu generatora.

DODATKOWA ANALIZA

Przyjrzyj się pętli:

```
for (int i = 0; i < dlugosc; i++) {
  int indeks = random.nextInt(znaki.length());
  haslo.append(znaki.charAt(indeks));
}
```

ODPOWIEDZ

1. Dlaczego pętla rozpoczyna się od zera?
2. Co zmieni się, jeśli wartość `dlugosc` wyniesie 20?
3. Dlaczego używamy StringBuilder?
4. Czy każda wygenerowana sekwencja musi mieć wszystkie rodzaje znaków?

ODPOWIEDZI KONTROLNE

1. Przy warunku `i < dlugosc` licznik przyjmuje wartości od 0 do `dlugosc - 1`, co daje dokładnie `dlugosc` powtórzeń.
2. Program wygeneruje 20 znaków.
3. Aby wygodnie dodawać kolejne znaki do napisu.
4. Nie, ponieważ każdy znak jest losowany niezależnie z całego zbioru.

JAK ZAGWARANTOWAĆ RÓŻNE RODZAJE ZNAKÓW W HAŚLE?

PROBLEM

Nasz generator losuje znaki z dużego zbioru. Nie mamy jednak gwarancji, że wygenerowane hasło zawiera wszystkie rodzaje znaków.

ROZWIĄZANIE

Najpierw wybierzemy po jednym znaku z każdej grupy, a następnie uzupełnimy hasło pozostałymi znakami. Na koniec wymieszamy ich kolejność.

KROK 1 — PRZYGOTUJ GRUPY ZNAKÓW

```
String male = "abcdefghijklmnopqrstuvwxyz";
String duze = "ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ";
String cyfry = "0123456789";
String symbole = "!@#$%";
String wszystkie = male + duze + cyfry + symbole;
```

KROK 2 — DODAJ PO JEDNYM ZNAKU Z KAŻDEJ GRUPY

```
StringBuilder haslo = new StringBuilder();
haslo.append(male.charAt(random.nextInt(male.length())));
haslo.append(duze.charAt(random.nextInt(duze.length())));
haslo.append(cyfry.charAt(random.nextInt(cyfry.length())));
haslo.append(symbole.charAt(random.nextInt(symbole.length())));
```

KROK 3 — UZUPEŁNIJ HASŁO

```
while (haslo.length() < dlugosc) {
  int indeks =
      random.nextInt(wszystkie.length());
  haslo.append(wszystkie.charAt(indeks));
}
```

KROK 4 — WYMIESZAJ KOLEJNOŚĆ ZNAKÓW

```
for (int i = haslo.length() - 1;
     i > 0; i--) {
  int j = random.nextInt(i + 1);
  char temp = haslo.charAt(i);
  haslo.setCharAt(i, haslo.charAt(j));
  haslo.setCharAt(j, temp);
}
```

JAK TO DZIAŁA?

- Program losuje co najmniej jeden znak z każdej grupy.
- Uzupełnia hasło do wybranej długości.
- Zamienia losowo pozycje znaków.
- Zachowuje wymagane rodzaje znaków.

WAŻNE

Wstaw ten kod w miejsce wcześniejszego bloku budowania hasła. Zachowaj obiekt `SecureRandom random`, odczyt i sprawdzanie długości **12–32** oraz wyświetlanie wyniku. Zostaw tylko jedną deklarację `haslo`.

Do mieszania stosujemy algorytm Fishera–Yatesa, wykorzystując ten sam generator `SecureRandom`.

małe litery	wielkie litery	cyfry	symbole	→ PRZYKŁADOWY REZULTAT
a–z	A–Z	0–9	!@#$%	**m8#Pq2!Zk5Rt**

MIESZANIE — FRAGMENT: a A 7 ! → 7 ! a A

ROZBUDUJ GENERATOR I ZAKOŃCZ CZWARTY PROJEKT

MISJA — DODAJ MOŻLIWOŚĆ WYBORU LICZBY HASEŁ

Użytkownik powinien móc wygenerować kilka losowo wygenerowanych haseł podczas jednego uruchomienia programu.

KROK 1 — ZAPYTAJ O LICZBĘ HASEŁ

```
System.out.print(
    "Ile hasel wygenerowac (1-5)? ");
if (!scanner.hasNextInt()) {
  System.out.println("Wpisz poprawna liczbe!");
  return;
}
int ile = scanner.nextInt();
```

KROK 2 — SPRAWDŹ ZAKRES

```
if (ile < 1 || ile > 5) {
  System.out.println(
      "Wybierz od 1 do 5 hasel!");
  return;
}
```

KROK 3 — POWTÓRZ GENEROWANIE

Szablon pętli — uzupełnij wskazane miejsca.

```
for (int numer = 1; numer <= ile; numer++) {
  // Tutaj umiesc kod generowania
  // jednego hasla.
  // Tworz nowy StringBuilder
  // w kazdym powtorzeniu.
  System.out.print("Haslo nr " + numer + ": ");
  // Wyswietl haslo metoda println.
}
```

INSTRUKCJA

Przenieś do wnętrza pętli kod tworzenia hasła z poprzedniej strony, wraz z losowaniem, uzupełnianiem, mieszaniem znaków i wyświetlaniem hasła. Usuń dawne wyświetlanie hasła poza pętlą. Nie przenoś sprawdzania długości ani odczytu danych do wnętrza pętli — wystarczy wykonać je raz.

PRZYKŁADOWY EFEKT

```
Ile hasel wygenerowac (1-5)? 3
Haslo nr 1: [wygenerowane haslo]
Haslo nr 2: [wygenerowane haslo]
Haslo nr 3: [wygenerowane haslo]
```

DODATKOWE WYZWANIA

WYZWANIE A — ZMIEŃ DOZWOLONĄ DŁUGOŚĆ

Pozwól generować hasła o długości od **16 do 64 znaków**. Zmień jednocześnie warunek zakresu, pytanie o długość i komunikat błędu.

WYZWANIE B — DODAJ NOWE SYMBOLE

Rozszerz zbiór o: & * ? _ -

WYZWANIE C — UTWÓRZ METODĘ

Przenieś algorytm do metody w klasie Main, poza metodą main.

SZABLON DO UZUPEŁNIENIA

```
static String generujHaslo(
    int dlugosc, SecureRandom random) {
  StringBuilder haslo = new StringBuilder();
  // Tutaj dodaj algorytm generowania.
  return haslo.toString();
}
```

W tej metodzie zmienna haslo powinna zostać utworzona i wypełniona wewnątrz jej ciała. Skopiuj ze strony 40 grupy znaków, losowanie, uzupełnianie i mieszanie. Nie powtarzaj deklaracji haslo. **Bez tych instrukcji metoda zwraca pusty napis.**

CHECKLISTA UMIEJĘTNOŚCI

- [ ] Rozumiem różnicę między String i StringBuilder.
- [ ] Potrafię pobierać pojedyncze znaki.
- [ ] Umiem korzystać z SecureRandom.
- [ ] Potrafię tworzyć pętle for i while.
- [ ] Rozumiem walidację długości.
- [ ] Potrafię zmieniać i rozbudowywać istniejący program.

WAŻNA UWAGA

W rzeczywistych zastosowaniach nie należy wyświetlać ani przechowywać haseł bez uwzględnienia bezpieczeństwa środowiska. Ten program jest ćwiczeniem edukacyjnym.

Gratulacje! Ukończyłeś czwarty projekt w Javie.

4 z 10 projektów

PROJEKT

05

QUIZ WIEDZY

Zbuduj interaktywną grę, która zadaje pytania, sprawdza odpowiedzi i liczy punkty!

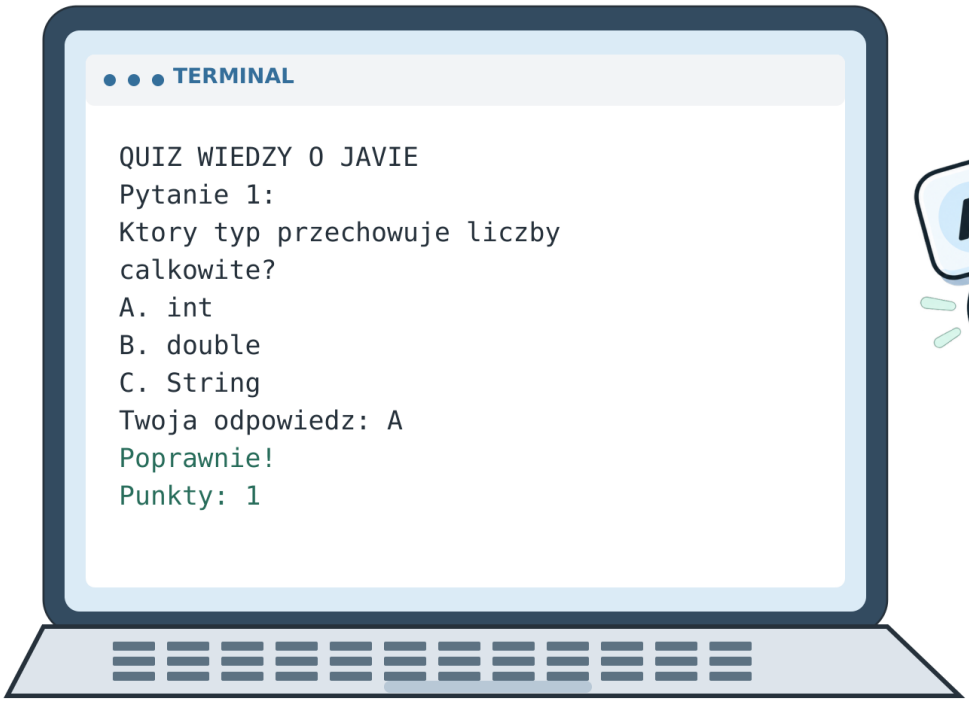

CZEGO SIĘ NAUCZYSZ?

- Przechowywania wielu pytań.
- Korzystania z tablic.
- Wyświetlania odpowiedzi.
- Porównywania tekstów.
- Tworzenia systemu punktacji.
- Obliczania wyniku końcowego.
- Organizowania interaktywnego programu.

Teraz Twój program będzie nie tylko wykonywał polecenia, ale również sprawdzał wiedzę użytkownika!

JAK ZAPLANOWAĆ WŁASNY QUIZ W JAVIE?

CEL PROGRAMU

Quiz wyświetla pytania o podstawach Javy. Użytkownik wybiera odpowiedź A, B lub C. Za każdą poprawną odpowiedź otrzymuje jeden punkt. Po zakończeniu wszystkich pytań program pokazuje wynik końcowy.

KROK 1 — PRZYGOTUJ PYTANIA

Każde pytanie powinno mieć:

- Treść pytania.
- Trzy możliwe odpowiedzi.
- Jedną poprawną odpowiedź.

KROK 2 — WYŚWIETL PYTANIE

Program pokazuje pierwsze pytanie oraz odpowiedzi A, B i C.

KROK 3 — ODCZYTAJ ODPOWIEDŹ

Użytkownik wpisuje wybraną literę.

KROK 4 — SPRAWDŹ POPRAWNOŚĆ

Program porównuje odpowiedź użytkownika z poprawną odpowiedzią.

KROK 5 — DODAJ PUNKT

Jeśli odpowiedź jest prawidłowa, zwiększa wynik o jeden.

KROK 6 — PRZEJDŹ DO KOLEJNEGO PYTANIA

Program powtarza proces, aż wyświetli wszystkie pytania.

KROK 7 — POKAŻ WYNIK

Na koniec pokazuje liczbę zdobytych punktów i procent poprawnych odpowiedzi.

PRZEPŁYW PROGRAMU

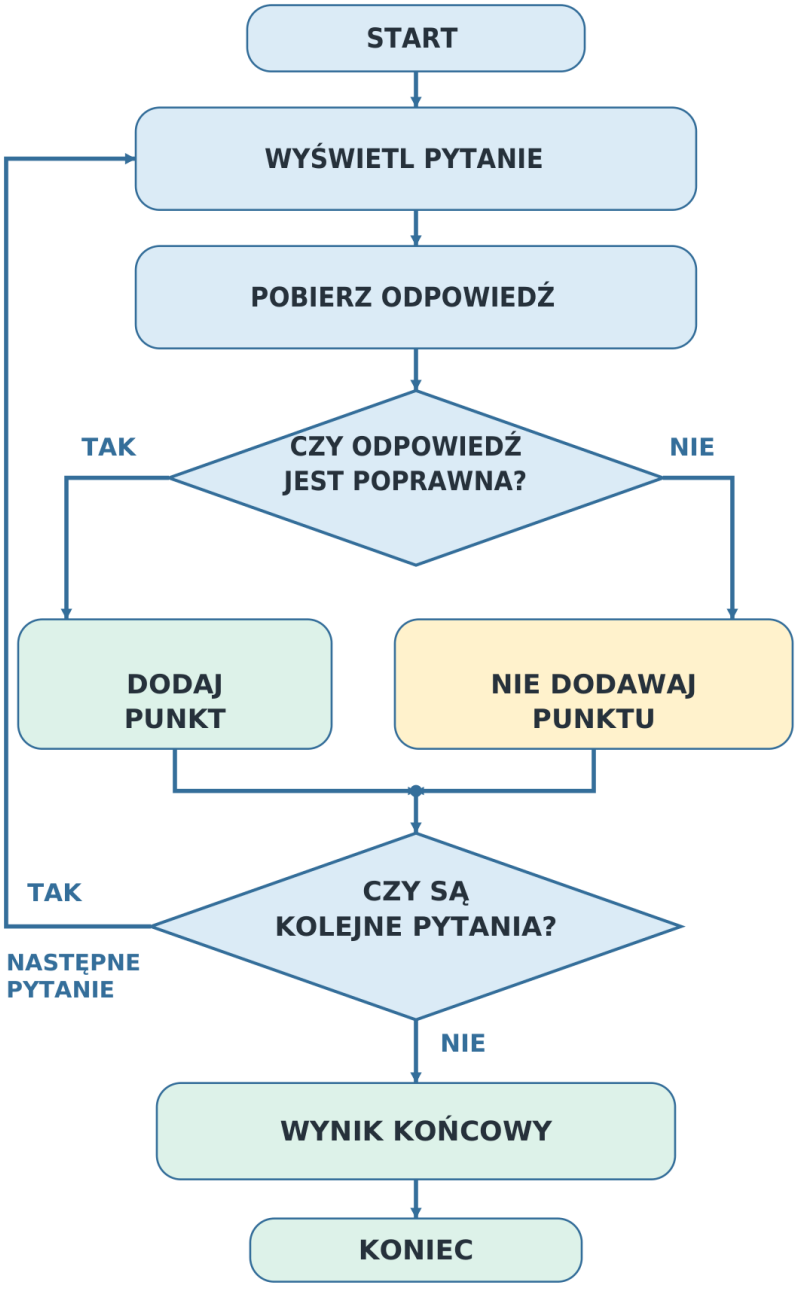

WAŻNE POJĘCIE

Punktacja to mechanizm, który mierzy liczbę poprawnych odpowiedzi użytkownika.

PRZYKŁAD

Liczba pytań: **5**
Poprawne odpowiedzi: **4**
Wynik: **4/5**
Procent: **80%**

JAK TWORZYĆ PYTANIA I SPRAWDZAĆ ODPOWIEDZI?

KROK 1 — UTWÓRZ PYTANIE

```
String pytanie =
    "Ktory typ przechowuje liczby calkowite?";
```

KROK 2 — PRZYGOTUJ ODPOWIEDZI

```
String odpowiedzA = "int";
String odpowiedzB = "double";
String odpowiedzC = "String";
```

KROK 3 — USTAL POPRAWNĄ ODPOWIEDŹ

```
String poprawna = "A";
```

KROK 4 — WYŚWIETL PYTANIE

```
System.out.println(pytanie);
System.out.println("A. " + odpowiedzA);
System.out.println("B. " + odpowiedzB);
System.out.println("C. " + odpowiedzC);
```

KROK 5 — ODCZYTAJ ODPOWIEDŹ

Na początku metody `main` utwórz obiekt `Scanner`:

```
Scanner scanner = new Scanner(System.in);
```

Następnie:

```
System.out.print("Twoja odpowiedz: ");
String wybor = scanner.nextLine().trim();
```

KROK 6 — SPRAWDŹ WYNIK

```
if (wybor.equalsIgnoreCase(poprawna)) {
    System.out.println("Poprawnie!");
} else {
    System.out.println("Niepoprawna odpowiedz.");
}
```

UMIEJSCOWIENIE KODU

Na początku pliku `Main.java`, ponad klasą `Main`, dodaj:

```
import java.util.Scanner;
```

Pozostałe fragmenty tej strony umieść wewnątrz metody `main` w klasie `Main`.

PYTANIE

Ktory typ przechowuje liczby calkowite?

A	B	C
int	double	String

WAŻNE POJĘCIA

`equalsIgnoreCase()`

Porównuje dwa napisy bez rozróżniania wielkich i małych liter.

`trim()`

Usuwa zbędne spacje na początku i końcu tekstu.

`Scanner`

Pozwala odczytywać odpowiedzi wpisywane przez użytkownika.

PRZYKŁAD DZIAŁANIA

Odpowiedź użytkownika: **a**
Poprawna odpowiedź: **A**
Wynik: **Poprawnie!**

DLACZEGO NIE UŻYWAMY == DO PORÓWNYWANIA NAPISÓW?

Operator == porównuje referencje obiektów typu `String`, a nie ich zawartość tekstową. Do sprawdzania treści odpowiedzi używamy `equals()` lub `equalsIgnoreCase()`.

TABLICE W JAVIE — PRZECHOWUJ WIELE PYTAŃ

CO TO JEST TABLICA?

Tablica to struktura przechowująca określoną liczbę elementów tego samego typu. W Javie indeksy tablic rozpoczynają się od zera.

PRZYKŁAD PROSTEJ TABLICY

```
String[] kolory = {"czerwony", "zielony", "niebieski"};
System.out.println(kolory[0]);
```

WYNIK

```
czerwony
```

INDEKSY ŁĄCZĄ PYTANIA, OPCJE I ODPOWIEDZI

Indeks	Pytanie	Odpowiedzi	Poprawna
0	Jaki typ przechowuje liczby calkowite?	A. int B. double C. String	A
1	Ktora instrukcja tworzy petle?	A. if B. while C. class	B
2	Ktory operator porownuje rownosc?	A. = B. == C. !	B

PRZYGOTUJ TABLICĘ PYTAŃ

```
String[] pytania = {
    "Jaki typ przechowuje liczby calkowite?",
    "Ktora instrukcja tworzy petle?",
    "Ktory operator porownuje rownosc?"
};
```

PRZYGOTUJ ODPOWIEDZI DO WYBORU

```
String[][] opcje = {
    {"A. int", "B. double", "C. String"},
    {"A. if", "B. while", "C. class"},
    {"A. =", "B. ==", "C. !"}
};
```

PRZYGOTUJ KLUCZ ODPOWIEDZI

```
char[] poprawne = {'A', 'B', 'B'};
```

DLACZEGO TO DZIAŁA?

Elementy o tym samym indeksie dotyczą tego samego pytania. Na przykład:

- `pytania[1]` — drugie pytanie.
- `opcje[1]` — odpowiedzi do drugiego pytania.
- `poprawne[1]` — prawidłowa odpowiedź na drugie pytanie.

JAK ODCZYTAĆ DANE?

PIERWSZE PYTANIE

```
System.out.println(pytania[0]);
```

PIERWSZA OPCJA PIERWSZEGO PYTANIA

```
System.out.println(opcje[0][0]);
```

POPRAWNA ODPOWIEDŹ NA PIERWSZE PYTANIE

```
System.out.println(poprawne[0]);
```

WYJAŚNIENIE

`String[]` — tablica napisów.

`String[][]` — tablica dwuwymiarowa, która tutaj przechowuje listę trzech opcji dla każdego pytania.

`char[]` — tablica pojedynczych znaków.

MINIWYZWANIE

Jaka wartość znajduje się w `poprawne[2]`?
Odpowiedź: B

LICZ PUNKTY I OBLICZAJ WYNIK KOŃCOWY

Rozwijaj jedną pętlę: kroki 3 i 4 umieść wewnątrz pętli z kroku 2. Kroki 5 i 6 wykonaj dopiero po jej zakończeniu.

KROK 1 — UTWÓRZ LICZNIK

```
int punkty = 0;
```

Na początku gracz ma zero punktów.

KROK 2 — POWTARZAJ PYTANIA

```
for (int i = 0; i < pytania.length; i++) {
  System.out.println(pytania[i]);
}
```

KROK 3 — WYŚWIETL OPCJE

Wewnątrz pętli pytań:

```
for (String opcja : opcje[i]) {
  System.out.println(opcja);
}
```

TRZY PYTANIA → WSPÓLNY LICZNIK

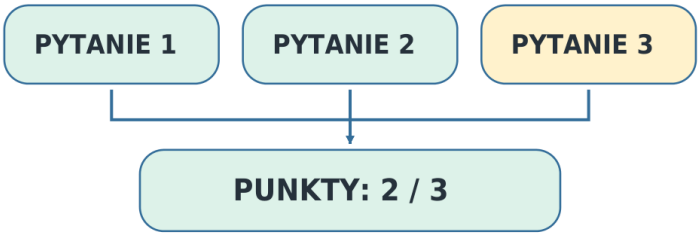

KROK 4 — SPRAWDŹ ODPOWIEDŹ

Po wczytaniu i normalizacji odpowiedzi do zmiennej `wybor`:

```
String wybor = scanner.nextLine()
    .trim().toUpperCase(Locale.ROOT);
if (wybor.equals(
    String.valueOf(poprawne[i]))) {
  punkty++;
  System.out.println("Poprawnie!");
} else {
  System.out.println("Niepoprawnie!");
}
```

KROK 5 — OBLICZ PROCENT

Po zakończeniu wszystkich pytań:

```
double procent = (double) punkty
    / pytania.length * 100;
```

KROK 6 — WYŚWIETL WYNIK

```
System.out.println("Punkty: " + punkty);
System.out.printf("Wynik: %.0f%%%n", procent);
```

WYJAŚNIENIE

`punkty++` zwiększa wynik o jeden.

`pytania.length` podaje liczbę elementów w tablicy.

`(double)` umożliwia wykonanie dzielenia zmiennoprzecinkowego.

`%%` w formacie `printf` oznacza dosłowny znak procenta.

PRZYKŁAD

Liczba pytań: **3** · Poprawne odpowiedzi: **2**

≈ 67%

Ważne: Przed tymi fragmentami utwórz tablice z poprzedniej strony i odczytuj wybór użytkownika. Dodaj `import java.util.Locale;` na początku pliku, aby użyć normalizacji `toUpperCase(Locale.ROOT)`. Pełna, połączona wersja kodu znajduje się na następnej stronie.

NAPISZ I URUCHOM KOMPLETNY QUIZ W JAVIE

KROK 1 — UTWÓRZ PLIK

`Main.java`

KROK 2 — WPISZ KOMPLETNY KOD

```java
import java.util.Locale;
import java.util.Scanner;
public class Main {
  public static void main(String[] args) {
    Scanner scanner = new Scanner(System.in);
    String[] pytania = {
      "Jaki typ przechowuje liczby calkowite?",
      "Ktora instrukcja tworzy petle?",
      "Ktory operator porownuje rownosc?"
    };
    String[][] opcje = {
      {"A. int", "B. double", "C. String"},
      {"A. if", "B. while", "C. class"},
      {"A. =", "B. ==", "C. !"}
    };
    char[] poprawne = {'A', 'B', 'B'};
    int punkty = 0;
    System.out.println("QUIZ WIEDZY O JAVIE");
    for (int i = 0; i < pytania.length; i++) {
      System.out.println("\nPytanie " + (i + 1));
      System.out.println(pytania[i]);
      for (String opcja : opcje[i]) {
        System.out.println(opcja);
      }
      System.out.print("Odpowiedz (A/B/C): ");
      String wybor = scanner.nextLine()
        .trim().toUpperCase(Locale.ROOT);
      if (!wybor.equals("A") && !wybor.equals("B")
        && !wybor.equals("C")) {
        System.out.println("Niepoprawny wybor!");
        continue;
      }
      if (wybor.equals(String.valueOf(poprawne[i]))) {
        punkty++;
        System.out.println("Poprawnie!");
      } else {
        System.out.println("Niepoprawnie!");
      }
    }
    double procent = (double) punkty / pytania.length * 100;
    System.out.println("\nKONIEC QUIZU");
    System.out.println("Punkty: " + punkty + "/" + pytania.length);
    System.out.printf(Locale.US, "Wynik: %.0f%%%n", procent);
  }
}
```

KROK 3 — URUCHOM

```
javac Main.java
java Main
```

PRZYKŁADOWY WYNIK KOŃCOWY

```
KONIEC QUIZU
Punkty: 2/3
Wynik: 67%
```

JAK DZIAŁA TEN PROGRAM?

1. Przechowuje pytania i odpowiedzi w tablicach.
2. Wyświetla kolejne pytania.
3. Odczytuje odpowiedź użytkownika.
4. Akceptuje litery A, B lub C.
5. Dodaje punkt za poprawną odpowiedź.
6. Oblicza procent uzyskanych punktów.
7. Wyświetla wynik końcowy.

WAŻNA INFORMACJA: Nieprawidłowa odpowiedź, np. **D** albo pusty tekst, powoduje przejście do następnego pytania bez przyznania punktu. W kolejnych rozszerzeniach można dodać ponawianie pytania po błędnym wpisie.

SPRAWDŹ, CZY QUIZ POPRAWNIE LICZY PUNKTY

TABELA TESTÓW

Odpowiedzi	Punkty	Wynik
A, B, B	3/3	100%
A, B, C	2/3	67%
C, A, A	0/3	0%
a, b, b	3/3	100%

TEST 01 — WSZYSTKIE ODPOWIEDZI POPRAWNE

Wpisz kolejno: **A, B, B**
Oczekiwany wynik: 3/3 punkty · 100%.

TEST 02 — DWIE POPRAWNE ODPOWIEDZI

Wpisz kolejno: **A, B, C**
Oczekiwany wynik: 2/3 punkty · 67% po zaokrągleniu.

TEST 03 — BRAK POPRAWNYCH ODPOWIEDZI

Wpisz kolejno: **C, A, A**
Oczekiwany wynik: 0/3 punkty · 0%.

TEST 04 — MAŁE LITERY

Wpisz kolejno: **a, b, b**
Oczekiwany wynik: 3/3 punkty · 100%.
Program nie powinien rozróżniać wielkości liter.

TEST 05 — BŁĘDNA OPCJA

Wpisz **D** przy pierwszym pytaniu.
Oczekiwany wynik: Program informuje o nieprawidłowym wyborze, nie przyznaje punktu i przechodzi do kolejnego pytania.

NAJCZĘSTSZE PROBLEMY

PROBLEM 1 — PROGRAM NIE DODAJE PUNKTU

Sprawdź, czy `punkty++` znajduje się w gałęzi poprawnej odpowiedzi.

PROBLEM 2 — BŁĘDNE PYTANIE

Sprawdź indeks `i` i powiązanie tablic.

PROBLEM 3 — NIEPOPRAWNY PROCENT

Sprawdź, czy przed dzieleniem używasz `(double)`.

PROBLEM 4 — PROGRAM NIE ROZPOZNAJE MAŁYCH LITER

Sprawdź wywołanie `toUpperCase(Locale.ROOT)`.

PROBLEM 5 — NIEPOPRAWNY INDEKS

Upewnij się, że tablice pytań, opcji i odpowiedzi mają zgodną liczbę elementów.

MINIWYZWANIE

Zmień jedno pytanie i jedną poprawną odpowiedź, a następnie sprawdź, czy program nadal poprawnie liczy punkty.

ROZBUDUJ QUIZ I STWÓRZ WŁASNĄ GRĘ EDUKACYJNĄ

MISJA 1 — DODAJ NOWE PYTANIA

Rozbuduj quiz do pięciu pytań. Dodaj przykładowo:

PYTANIE 4 · INDEKS 3

Które słowo kluczowe służy do definiowania klasy w Javie?
A. class
B. method
C. repeat
Poprawna odpowiedź: A.

PYTANIE 5 · INDEKS 4

Który typ danych przechowuje wartość true lub false?
A. double
B. boolean
C. char
Poprawna odpowiedź: B.

CO MUSISZ ZMIENIĆ? Dodaj nowe elementy do trzech tablic: `pytania`, `opcje` i `poprawne`. Zachowaj zgodność indeksów. Zastąp dotychczasowy klucz odpowiedzi:

```
char[] poprawne = {'A', 'B', 'B', 'A', 'B'};
```

MISJA 2 — DODAJ OCENĘ WYNIKU

Po zakończeniu quizu dopisz kod:

```
if (procent >= 80) {
  System.out.println("Swietny wynik!");
} else if (procent >= 50) {
  System.out.println("Dobra robota!");
} else {
  System.out.println("Cwicz dalej!");
}
```

JAK TO DZIAŁA?

80–100%	Świetny wynik!
50% ≤ wynik < 80%	Dobra robota!
Poniżej 50%	Ćwicz dalej!

MISJA 3 — ZMIEŃ TEMAT QUIZU

Przygotuj własną wersję gry. Możliwe tematy:

- Podstawy programowania.
- Matematyka.
- Geografia.
- Wiedza ogólna.
- Historia.

DODATKOWE WYZWANIE

Dodaj możliwość ponownego rozpoczęcia quizu po zakończeniu rozgrywki. Zastanów się, w jaki sposób wykorzystać pętlę `while`, aby uruchamiać kolejne rundy.

CHECKLISTA UMIEJĘTNOŚCI

- [ ] Rozumiem tablice `String[]`.
- [ ] Potrafię korzystać z tablic dwuwymiarowych.
- [ ] Umiem przechowywać poprawne odpowiedzi.
- [ ] Potrafię porównywać napisy.
- [ ] Rozumiem pętlę `for`.
- [ ] Umiem tworzyć licznik punktów.
- [ ] Potrafię obliczać wynik procentowy.
- [ ] Umiem rozbudować istniejący program.

Gratulacje! Ukończyłeś już 5 z 10 projektów w Javie.

5 z 10 projektów

POŁOWA DROGI ZA TOBĄ!

Przed Tobą kolejne projekty, w których nauczysz się tworzyć bardziej rozbudowane programy i zarządzać danymi.

PROJEKT

06

LISTA ZADAŃ

Stwórz własną aplikację do organizowania codziennych obowiązków!

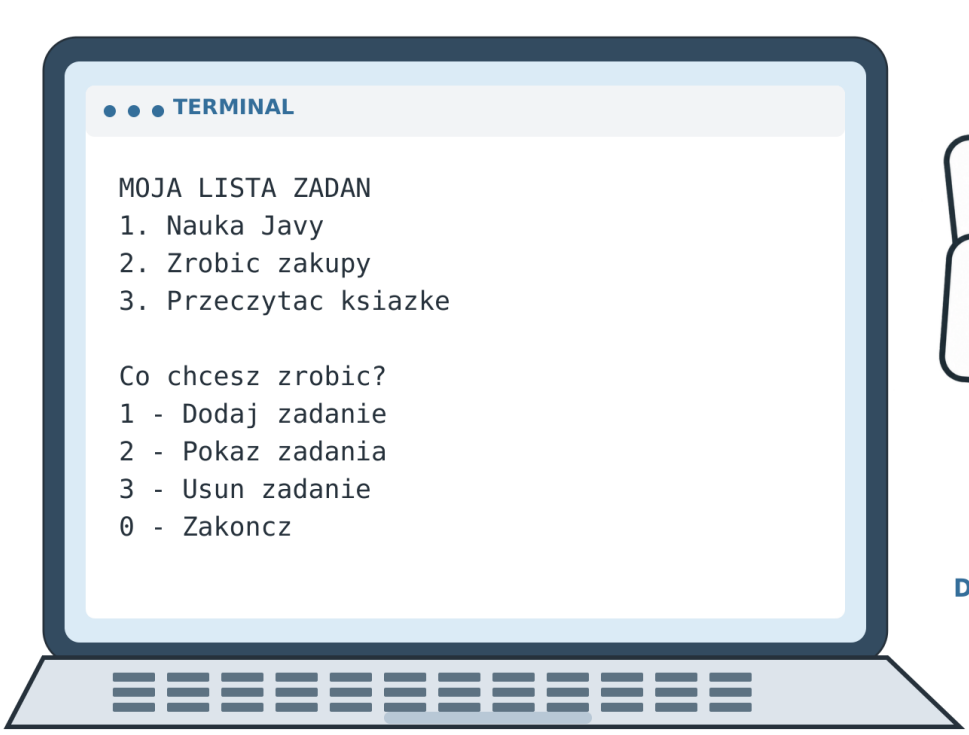

CZEGO SIĘ NAUCZYSZ?

- Korzystania z klasy ArrayList.
- Przechowywania wielu napisów.
- Dodawania nowych elementów.
- Wyświetlania zawartości listy.
- Usuwania wybranych zadań.
- Tworzenia interaktywnego menu.
- Obsługi niepoprawnych danych.

Twój pierwszy program do zarządzania danymi!

JAK DZIAŁA APLIKACJA DO ZARZĄDZANIA ZADANIAMI?

CEL PROGRAMU

Użytkownik powinien mieć możliwość dodawania nowych zadań, przeglądania listy oraz usuwania niepotrzebnych pozycji. Program będzie działał w terminalu i wyświetlał menu po każdej operacji.

KROK 1 — UTWÓRZ PUSTĄ LISTĘ

Na początku program tworzy miejsce do przechowywania zadań.

KROK 2 — WYŚWIETL MENU

```
1 - Dodaj zadanie
2 - Pokaz zadania
3 - Usun zadanie
0 - Zakoncz
```

KROK 3 — ODCZYTAJ WYBÓR

Użytkownik wpisuje numer wybranej operacji.

KROK 4 — WYKONAJ DZIAŁANIE

OPCJA 1 — DODAJ

Program prosi o treść nowego zadania i zapisuje ją na liście.

OPCJA 2 — POKAŻ

Program wyświetla wszystkie zapisane zadania.

OPCJA 3 — USUŃ

Program prosi o numer zadania i usuwa wybraną pozycję.

OPCJA 0 — ZAKOŃCZ

Program kończy działanie.

KROK 5 — POWRÓĆ DO MENU

Po zakończeniu operacji program ponownie pokazuje menu, chyba że użytkownik wybrał wyjście.

GŁÓWNY SCHEMAT

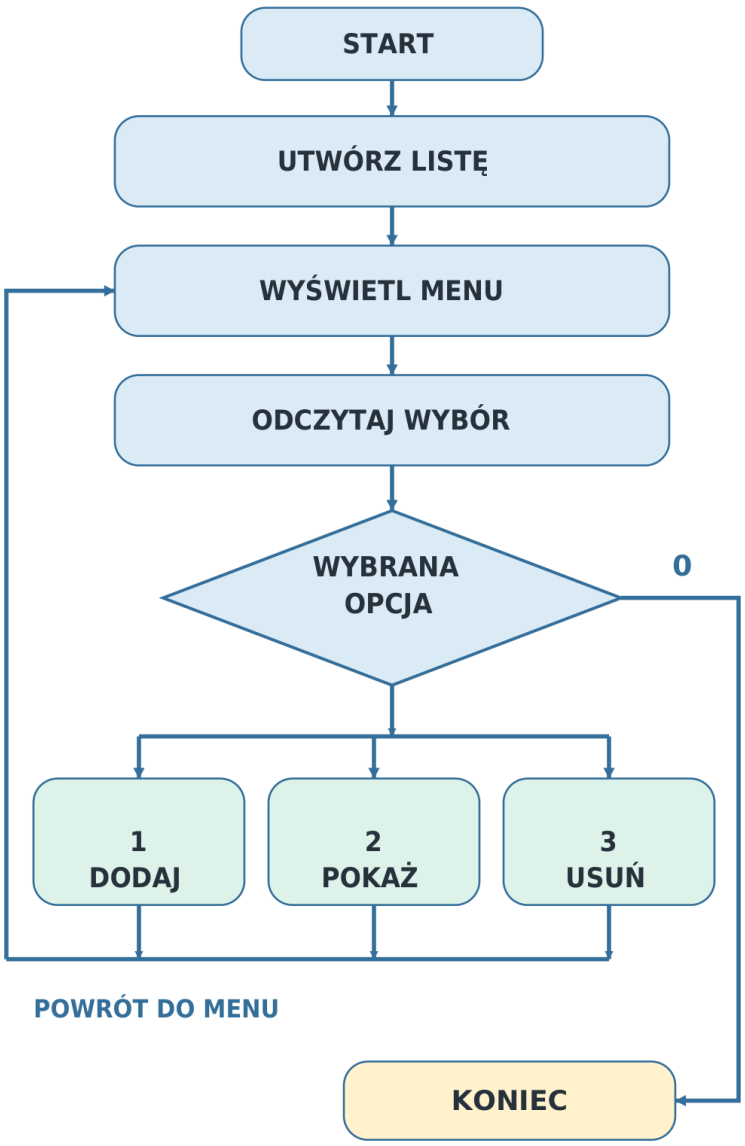

WAŻNE POJĘCIE

Dane programu będą przechowywane w pamięci operacyjnej. Po zakończeniu aplikacji lista zniknie. Zapisywania danych do pliku nauczysz się w późniejszych projektach.

MINIWYZWANIE

Co powinien zrobić program, jeśli użytkownik wybierze usuwanie zadania, ale lista jest pusta?

Odpowiedź: Powinien wyświetlić odpowiedni komunikat i wrócić do menu bez próby usunięcia elementu.

ARRAYLIST — LISTA, KTÓRA MOŻE ROSNĄĆ

CO TO JEST ARRAYLIST?

ArrayList to klasa w Javie, która umożliwia przechowywanie wielu elementów w uporządkowanej liście. W przeciwieństwie do zwykłej tablicy lista może zmieniać swoją wielkość podczas działania programu.

TABLICA — ARRAY

- Ma ustaloną długość.
- Pozwala odczytywać elementy przez indeks.
- Nie zmienia automatycznie swojego rozmiaru.

LISTA — ARRAYLIST

- Może się powiększać.
- Można dodawać i usuwać elementy.
- Udostępnia gotowe metody do zarządzania zawartością.

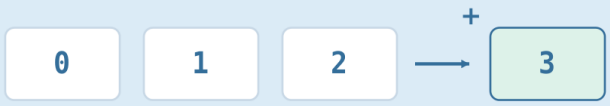

KROK 1 — IMPORTUJ ARRAYLIST

```
import java.util.ArrayList;
```

KROK 2 — UTWÓRZ LISTĘ

```
ArrayList<String> zadania = new ArrayList<>();
```

KROK 3 — DODAJ ELEMENTY

```
zadania.add("Nauka Javy");
zadania.add("Zrobic zakupy");
zadania.add("Przeczytac ksiazke");
```

KROK 4 — ODCZYTAJ ELEMENT

```
System.out.println(zadania.get(0));
```

WYNIK: Nauka Javy

KROK 5 — SPRAWDŹ WIELKOŚĆ LISTY

```
System.out.println(zadania.size());
```

WYNIK: 3

WYJAŚNIENIE

`ArrayList<String>` oznacza listę przechowującą napisy.

`zadania` to nazwa naszej zmiennej.

`new ArrayList<>()` tworzy nową, początkowo pustą listę.

NAJWAŻNIEJSZE METODY

Metoda	Działanie
add()	Dodaje element
get()	Odczytuje element
size()	Zwraca liczbę elementów
remove()	Usuwa element
isEmpty()	Sprawdza, czy lista jest pusta

Import umieść na początku pliku. Pozostałe instrukcje wpisz w metodzie `main`.

WAŻNE

Indeksy listy rozpoczynają się od zera. Pierwszy element ma indeks **0**, drugi **1**, a trzeci **2**.

MINIWYZWANIE

Jaki będzie wynik `zadania.size()` po dodaniu czwartego zadania?
Odpowiedź: 4

DODAWAJ NOWE ZADANIA DO SWOJEJ LISTY

KROK 1 — PRZYGOTUJ NARZĘDZIA

Na początku pliku, przed klasą `Main`:

```
import java.util.ArrayList;
import java.util.Scanner;
```

W metodzie `main` utwórz:

```
Scanner scanner = new Scanner(System.in);
ArrayList<String> zadania = new ArrayList<>();
```

KROK 2 — ZAPYTAJ O TREŚĆ ZADANIA

```
System.out.print("Podaj nowe zadanie: ");
```

KROK 3 — ODCZYTAJ TEKST

```
String noweZadanie = scanner.nextLine().trim();
```

KROK 4 — SPRAWDŹ, CZY TEKST NIE JEST PUSTY

```
if (noweZadanie.isEmpty()) {
    System.out.println("Zadanie nie moze byc puste!");
} else {
    zadania.add(noweZadanie);
    System.out.println("Dodano zadanie!");
}
```

KROK 5 — SPRAWDŹ REZULTAT

```
System.out.println(
    "Liczba zadan: " + zadania.size());
```

PRZYKŁADOWY WYNIK

```
Podaj nowe zadanie: Nauka Javy
Dodano zadanie!
Liczba zadan: 1
```

TYLKO RAZ NA START

Obiekt `Scanner` i pustą listę utwórz tylko raz, przed dodawaniem zadań. Pozostałe instrukcje wykonuj w metodzie `main`.

DLACZEGO nextLine()?

Metoda `nextLine()` umożliwia odczytanie całego wiersza tekstu, również zawierającego spacje.

Na przykład:
`Przeczytac rozdzial o metodach`

CO ROBI TEN KOD?

1. Pyta użytkownika o zadanie.
2. Odczytuje pełny tekst.
3. Usuwa zbędne spacje na początku i końcu.
4. Sprawdza, czy tekst nie jest pusty.
5. Dodaje zadanie do listy.
6. Wyświetla potwierdzenie.

WAŻNE POJĘCIE

`isEmpty()` zwraca `true`, jeśli napis jest pusty. Dzięki `trim()` również wpis składający się wyłącznie ze spacji zostanie uznany za pusty.

TWOJA LISTA

1. Nauka Javy
2. Zrobic zakupy
3. Przeczytac ksiazke

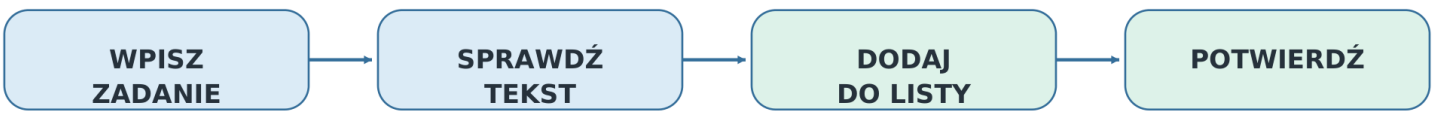

Pokazana ścieżka dotyczy niepustego tekstu. Pusty wpis powoduje komunikat o błędzie.

MINIWYZWANIE

Dodaj trzy zadania i sprawdź, czy `size()` zwraca wartość **3**. Wykonaj kroki 2–5 w pętli `for` z trzema powtórzeniami. Obiekt `Scanner` i listę utwórz tylko raz, przed pętlą.

WYŚWIETLAJ I USUWAJ ZADANIA Z LISTY

CZĘŚĆ 1 — WYŚWIETLANIE ZADAŃ

Aby pokazać wszystkie elementy, wykorzystaj pętlę `for`.

```
for (int i = 0; i < zadania.size(); i++) {
  System.out.println(
      (i + 1) + ". " + zadania.get(i)
  );
}
```

PRZYKŁADOWY WYNIK

```
1. Nauka Javy
2. Zrobic zakupy
3. Przeczytac ksiazke
```

DLACZEGO i + 1?

W Javie indeksy zaczynają się od zera, ale użytkownikowi wygodniej pokazywać numery od jednego.

CZĘŚĆ 2 — SPRAWDZANIE PUSTEJ LISTY

```
if (zadania.isEmpty()) {
  System.out.println("Lista jest pusta!");
}
```

Ten warunek pozwala uniknąć wyświetlania pustego zestawienia. Gdy lista nie jest pusta, wykonaj pętlę z części 1.

Numer na ekranie	Indeks w Javie
1	0
2	1
3	2

CZĘŚĆ 3 — USUWANIE ZADANIA

Najpierw użytkownik podaje numer:

```
System.out.print(
    "Numer zadania do usuniecia: ");
String tekst = scanner.nextLine().trim();
```

Następnie program sprawdza wartość:

```
try {
  int numer = Integer.parseInt(tekst);
  if (numer >= 1 &&
      numer <= zadania.size()) {
    String usuniete =
        zadania.remove(numer - 1);
    System.out.println(
        "Usunieto: " + usuniete);
  } else {
    System.out.println("Niepoprawny numer!");
  }
} catch (NumberFormatException e) {
  System.out.println(
      "Wpisz liczbe calkowita!");
}
```

WYJAŚNIENIE

`Integer.parseInt()` próbuje zamienić tekst na liczbę całkowitą.

`try` obejmuje kod, w którym może wystąpić wyjątek.

`catch` pozwala obsłużyć błąd konwersji.

`remove(numer - 1)` usuwa element odpowiadający numerowi wybranemu przez użytkownika.

PRZYKŁAD — UŻYTKOWNIK WPISUJE: 2

PRZED USUNIĘCIEM

```
1. Nauka Javy
2. Zrobic zakupy
3. Przeczytac ksiazke
```

PO USUNIĘCIU

```
1. Nauka Javy
2. Przeczytac ksiazke
```

Ważne: Po usunięciu elementu numery pozostałych zadań mogą się zmienić. Fragmenty korzystają z listy `zadania` i obiektu `scanner` utworzonych wcześniej w metodzie `main`.

POŁĄCZ WSZYSTKIE FUNKCJE W JEDNYM MENU

PROBLEM

Nie chcemy uruchamiać programu ponownie po każdym dodanym lub usuniętym zadaniu. Potrzebujemy menu, które będzie wyświetlane wielokrotnie.

Jak połączyć fragmenty? Kroki 3–5 umieść wewnątrz `while` z kroku 2. Obiekt `scanner` i listę `zadania` utwórz tylko raz, przed pętlą.

KROK 1 — ZMIENNA STERUJĄCA

```
boolean dziala = true;
```

Co to jest boolean? Typ przyjmujący jedną z dwóch wartości: `true` — prawda, `false` — fałsz.

KROK 2 — PĘTLA GŁÓWNA

```
while (dziala) {
  // Tutaj umiesc menu
  // i obsluge wyboru.
}
```

Pętla wykonuje się, dopóki `dziala` ma wartość `true`.

KROK 3 — WYŚWIETL MENU

```
System.out.println("\nLISTA ZADAN");
System.out.println("1 - Dodaj zadanie");
System.out.println("2 - Pokaz zadania");
System.out.println("3 - Usun zadanie");
System.out.println("0 - Koniec");
```

KROK 4 — ODCZYTAJ WYBÓR

```
System.out.print("Wybor: ");
String wybor =
    scanner.nextLine().trim();
```

KROK 5 — OBSŁUŻ WYBRANĄ OPCJĘ

```
switch (wybor) {
  case "1":
    System.out.println("Dodawanie zadania");
    break;
  case "2":
    System.out.println("Wyswietlanie listy");
    break;
  case "3":
    System.out.println("Usuwanie zadania");
    break;
  case "0":
    dziala = false;
    break;
  default:
    System.out.println("Nieznana opcja!");
}
```

KROK 6 — ZAKOŃCZ PROGRAM

Po wybraniu **0** zmienna `dziala` przyjmuje wartość `false`. Pętla zatrzymuje się, a program kończy działanie.

WAŻNE

Samo `break` w instrukcji `switch` kończy daną gałąź instrukcji, a nie zewnętrzną pętlę `while`.

CO DALEJ?

Zastąp komunikaty w poszczególnych przypadkach kodem dodawania, wyświetlania i usuwania zadań z poprzednich stron.

PRZYKŁADOWA SESJA

```
LISTA ZADAN
1 - Dodaj zadanie
2 - Pokaz zadania
3 - Usun zadanie
0 - Koniec
Wybor: 1
Dodawanie zadania
LISTA ZADAN
...
```

MENU POWRACA PO OPERACJI

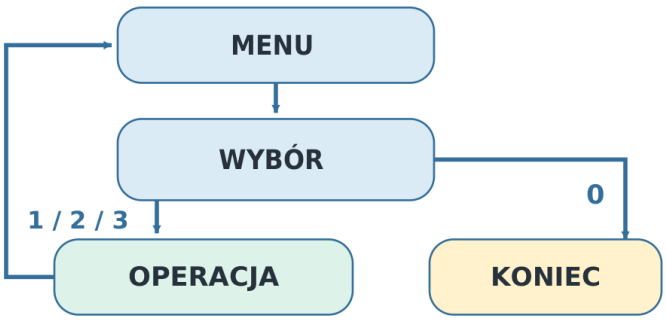

STWÓRZ KOMPLETNĄ APLIKACJĘ LISTA ZADAŃ

KROK 1 — UTWÓRZ PLIK

`Main.java`

KROK 2 — WPISZ KOMPLETNY KOD

1. POCZĄTEK KODU · 01–38

```
import java.util.ArrayList;
import java.util.Scanner;
public class Main {
  public static void main(String[] args) {
    Scanner sc = new Scanner(System.in);
    ArrayList<String> zadania = new ArrayList<>();
    boolean dziala = true;
    while (dziala) {
      System.out.println("\nLISTA ZADAN");
      System.out.println("1 - Dodaj");
      System.out.println("2 - Pokaz");
      System.out.println("3 - Usun");
      System.out.println("0 - Koniec");
      System.out.print("Wybor: ");
      String wybor = sc.nextLine().trim();
      switch (wybor) {
        case "1":
          System.out.print("Nowe zadanie: ");
          String tekst = sc.nextLine().trim();
          if (tekst.isEmpty()) {
            System.out.println("Puste zadanie!");
          } else {
            zadania.add(tekst);
            System.out.println("Dodano!");
          }
          break;
        case "2":
          if (zadania.isEmpty()) {
            System.out.println(
              "Lista jest pusta.");
          } else {
            for (int i = 0; i < zadania.size();
              i++) {
              System.out.println(
                (i + 1) + ". " + zadania.get(i));
            }
          }
          break;
```

2. DALSZY CIĄG · 39–70

```
        case "3":
          if (zadania.isEmpty()) {
            System.out.println("Brak zadan.");
            break;
          }
          System.out.print("Numer zadania: ");
          String numerTekst =
            sc.nextLine().trim();
          try {
            int numer =
              Integer.parseInt(numerTekst);
            if (numer >= 1 &&
              numer <= zadania.size()) {
              zadania.remove(numer - 1);
              System.out.println("Usunieto!");
            } else {
              System.out.println("Zly numer!");
            }
          } catch (NumberFormatException e) {
            System.out.println("Wpisz liczbe!");
          }
          break;
        case "0":
          dziala = false;
          System.out.println("Do zobaczenia!");
          break;
        default:
          System.out.println("Nieznana opcja!");
      }
    }
  }
}
```

KROK 3 URUCHOM

```
javac Main.java
java Main
```

PRZYKŁADOWE DZIAŁANIE — SKRÓT SESJI

```
LISTA ZADAN
1 - Dodaj
2 - Pokaz
3 - Usun
0 - Koniec
Wybor: 1
Nowe zadanie: Nauka Javy
Dodano!
Wybor: 2
1. Nauka Javy
Wybor: 3
Numer zadania: 1
Usunieto!
```

TESTY PROGRAMU

Test	Oczekiwany rezultat
Dodanie zadania	Nowy element na liście
Dodanie pustego tekstu	Komunikat o błędzie
Wyświetlenie pustej listy	Informacja o braku zadań
Usunięcie istniejącego zadania	Element znika
Niepoprawny numer	Komunikat o błędzie
Wybór 0	Zakończenie programu

WAŻNA INFORMACJA: Ten program przechowuje zadania wyłącznie podczas działania. Po zamknięciu aplikacji dane nie zostają zapisane na dysku.

ROZBUDUJ LISTĘ ZADAŃ O NOWE FUNKCJE

MISJA — DODAJ OPCJĘ WYCZYSZCZENIA LISTY

Rozbuduj menu o nową funkcję: `4 - Wyczysc liste`.

KROK 1 — DODAJ OPCJĘ DO MENU

```
System.out.println("4 - Wyczysc liste");
```

KROK 2 — NOWY PRZYPADEK SWITCH

Wstaw do `switch` z poprzedniej strony, przed `default`. Użyj tego samego obiektu `sc`.

```
case "4":
  System.out.print(
      "Usunac wszystkie zadania? (T/N): ");
  String decyzja = sc.nextLine().trim();
  if (decyzja.equalsIgnoreCase("T")) {
    zadania.clear();
    System.out.println("Lista wyczyszczona!");
  } else {
    System.out.println("Anulowano.");
  }
  break;
```

JAK DZIAŁA CLEAR()?

Metoda `clear()` usuwa wszystkie elementy z listy. Po jej wykonaniu `zadania.size()` zwraca **0**.

KROK 3 — SPRAWDŹ DZIAŁANIE

1. Dodaj trzy zadania.
2. Wybierz opcję 4.
3. Potwierdź literą T.
4. Wyświetl listę.
5. Sprawdź, czy jest pusta.

LISTA ZADAŃ

- Nauka Javy
- Zakupy
- Czytanie

DODATKOWE WYZWANIA

A — WYSZUKIWANIE

Dodaj opcję, która pozwoli znaleźć zadania zawierające określone słowo.
Podpowiedź: `contains()`

B — LICZBA ZADAŃ

Wyświetl informację: `Liczba zadan: 5`
Podpowiedź: `zadania.size()`

C — OZNACZANIE ZADAŃ

Zastanów się, jak oznaczać zadania jako ukończone bez usuwania. W przyszłości możesz utworzyć własną klasę reprezentującą zadanie.

CHECKLISTA UMIEJĘTNOŚCI

- [ ] Potrafię tworzyć `ArrayList`.
- [ ] Umiem dodawać nowe elementy.
- [ ] Rozumiem metodę `get()`.
- [ ] Potrafię usuwać wybrane dane.
- [ ] Umiem sprawdzać zawartość listy.
- [ ] Potrafię korzystać z `switch`.
- [ ] Rozumiem pętlę `while`.
- [ ] Potrafię obsługiwać niepoprawne dane.
- [ ] Umiem rozbudować działający program.

Gratulacje! Ukończyłeś szósty projekt w Javie.

6 Z 10 PROJEKTÓW GOTOWYCH!

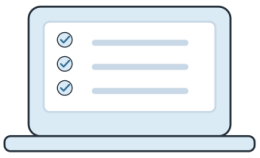

6 z 10 projektów

PROJEKT

07

KSIĄŻKA KONTAKTÓW

Stwórz własną aplikację do zapisywania, wyszukiwania i organizowania kontaktów!

PRZYKŁADOWA KARTA KONTAKTU

Imię: **Anna**
Telefon: 123456789
E-mail: anna@example.com

CZEGO SIĘ NAUCZYSZ?

- Organizowania powiązanych danych.
- Tworzenia własnych klas.
- Korzystania z obiektów.
- Przechowywania obiektów w ArrayList.
- Wyszukiwania informacji.
- Wyświetlania danych kontaktowych.
- Usuwania wybranych kontaktów.
- Przygotowania aplikacji do późniejszego zapisu danych.

WAŻNE POJĘCIE: Programowanie obiektowe pozwala łączyć powiązane informacje i zachowania w logiczne struktury.

Teraz nauczysz się tworzyć własne struktury danych zamiast przechowywać wszystko w pojedynczych napisach.

JAK ZAPROJEKTOWAĆ WŁASNĄ KSIĄŻKĘ KONTAKTÓW?

CEL PROGRAMU

Użytkownik może tworzyć kontakty, przeglądać je, wyszukiwać po nazwie oraz usuwać niepotrzebne wpisy. Każdy kontakt będzie przechowywał trzy informacje.

GŁÓWNE FUNKCJE PROGRAMU

1 — DODAWANIE KONTAKTU

Użytkownik podaje imię, numer telefonu i adres e-mail. Program tworzy nowy kontakt.

2 — WYŚWIETLANIE KONTAKTÓW

Program pokazuje zapisane kontakty w czytelnej formie.

3 — WYSZUKIWANIE

Użytkownik wpisuje imię lub jego fragment. Program znajduje pasujące kontakty.

4 — USUWANIE

Użytkownik wybiera kontakt, który chce usunąć.

0 — ZAKOŃCZENIE

Program kończy działanie.

DLACZEGO TELEFON JAKO STRING?

Numer telefonu nie służy do obliczeń matematycznych. Może zawierać znak **+**, zera na początku, spacje lub inne znaki formatujące. Dlatego wygodnie przechowywać go jako tekst.

PRZEPŁYW PROGRAMU

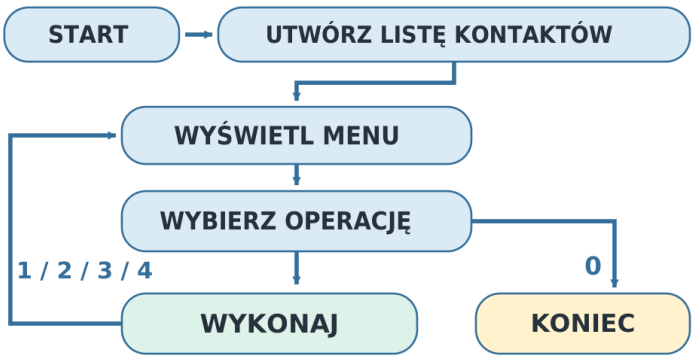

NOWE POJĘCIE — KLASA

Klasa to opis struktury, według której tworzymy obiekty. W tym projekcie utworzymy klasę `Kontakt`.

PRZYKŁADOWA STRUKTURA

```
class Kontakt {
  String imie;
  String telefon;
  String email;
}
```

CO OZNACZAJĄ POLA?

`imie` — przechowuje imię kontaktu.

`telefon` — przechowuje numer telefonu jako tekst.

`email` — przechowuje adres e-mail.

CO TO JEST OBIEKT?

Obiekt to konkretny egzemplarz utworzony na podstawie klasy. Na przykład obiekt reprezentujący kontakt Anny może przechowywać wszystkie trzy informacje w jednym miejscu.

Ważne: Na tym etapie planujemy strukturę aplikacji. Na kolejnych stronach utworzymy klasę, konstruktor i listę obiektów oraz nauczymy się nimi zarządzać.

MINIWYZWANIE

Jakie dodatkowe informacje można przechowywać w książce kontaktów? Przykłady:

1. Nazwisko. **2.** Nazwa firmy. **3.** Data urodzin. **4.** Dodatkowy numer telefonu. **5.** Notatka.

PRZYKŁADOWE KONTAKTY

Anna | Jan | Ewa

STWÓRZ WŁASNĄ KLASĘ KONTAKT W JAVIE

CO TO JEST KLASA?

Klasa to opis struktury obiektów, które mogą przechowywać określone dane i wykonywać określone działania. W naszej aplikacji klasa `Kontakt` będzie przechowywała informacje o jednej osobie.

JAKIE DANE BĘDZIEMY PRZECHOWYWAĆ?

Każdy kontakt otrzyma trzy pola.

1. IMIĘ

Anna

2. TELEFON

123456789

3. E-MAIL

anna@example.com

KROK 1 — UTWÓRZ KLASĘ

```
class Kontakt {
    String imie;
    String telefon;
    String email;
}
```

CO OZNACZA TEN KOD?

`class Kontakt` — definiuje nową klasę.

`String imie` — pole przechowujące imię.

`String telefon` — pole przechowujące numer telefonu.

`String email` — pole przechowujące adres e-mail.

DLACZEGO TELEFON JEST NAPISEM?

Numer telefonu nie jest zwykłą liczbą służącą do obliczeń. Może zawierać:

- Znak plus.
- Zera na początku.
- Spacje.
- Separatory.

Dlatego użyjemy typu `String`.

KLASA A OBIEKT

KLASA

Opisuje, jakie informacje może zawierać kontakt.

OBIEKT

Reprezentuje konkretną osobę, na przykład Annę.

JEDEN MODEL — WIELE OBIEKTÓW

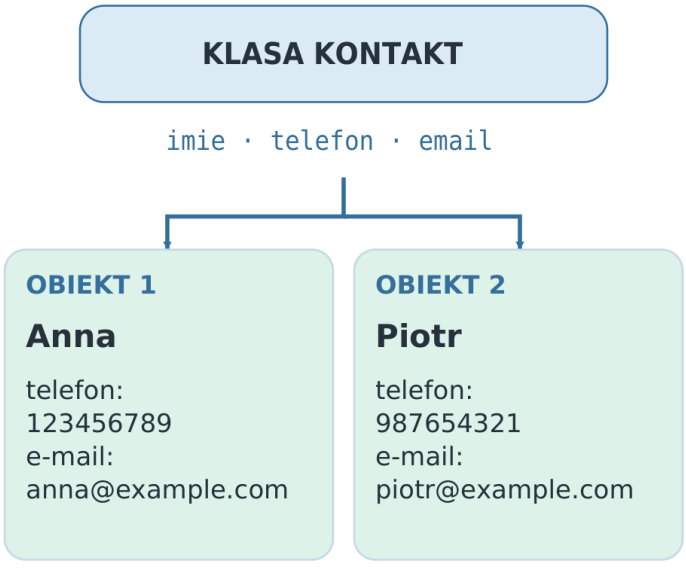

WAŻNE

Jedna klasa może służyć do tworzenia wielu obiektów. Każdy obiekt przechowuje własne wartości pól.

MINIWYZWANIE

Jakie pole można dodać do klasy, aby przechowywać nazwisko osoby?
Odpowiedź: `String nazwisko;`

KONSTRUKTOR — TWÓRZ KONTAKTY Z WŁASNYMI DANYMI

CO TO JEST KONSTRUKTOR?

Konstruktor to specjalny element klasy wywoływany podczas tworzenia obiektu. Pozwala przypisać początkowe wartości jego polom.

KROK 1 — DODAJ KONSTRUKTOR DO KLASY

```
class Kontakt {
    String imie;
    String telefon;
    String email;
    Kontakt(String imie, String telefon,
            String email) {
        this.imie = imie;
        this.telefon = telefon;
        this.email = email;
    }
}
```

KROK 2 — UTWÓRZ OBIEKT

```
Kontakt kontakt1 = new Kontakt(
    "Anna",
    "123456789",
    "anna@example.com"
);
```

KROK 3 — ODCZYTAJ DANE

```
System.out.println(kontakt1.imie);
System.out.println(kontakt1.telefon);
System.out.println(kontakt1.email);
```

KROK 4 — UTWÓRZ DRUGI OBIEKT

```
Kontakt kontakt2 = new Kontakt(
    "Piotr",
    "987654321",
    "piotr@example.com"
);
```

JAK DZIAŁA KONSTRUKTOR?

`Kontakt(...)` — konstruktor klasy Kontakt.

`String imie` — pierwszy parametr.

`String telefon` — drugi parametr.

`String email` — trzeci parametr.

`this.imie` — pole należące do tworzonego obiektu.

DLACZEGO UŻYWAMY this?

Słowo `this` pozwala odwoływać się do pól bieżącego obiektu. Na przykład:

```
this.imie = imie;
```

Oznacza przypisanie wartości parametru `imie` do pola `imie` w obiekcie.

WYNIK KROKU 3

```
Anna
123456789
anna@example.com
```

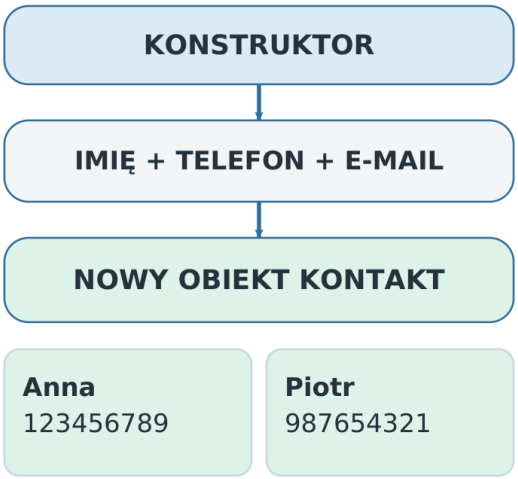

WAŻNE. Umieść klasę `Kontakt` w tym samym pliku `Main.java`, poza klasą `Main`, a kod tworzący obiekty wewnątrz metody `main`. W ten sposób program może tworzyć dowolną liczbę kontaktów na podstawie jednego modelu.

MINIWYZWANIE
Utwórz obiekt reprezentujący osobę o imieniu Maria.

PRZECHOWUJ WIELE KONTAKTÓW W JEDNEJ LIŚCIE

PROBLEM

Potrafimy utworzyć jeden kontakt. Ale co zrobić, gdy chcemy przechowywać dziesiątki różnych kontaktów?

ROZWIĄZANIE — ARRAYLIST
Użyjemy listy, która może przechowywać obiekty klasy `Kontakt`.

KROK 1 — IMPORTUJ ARRAYLIST

```
import java.util.ArrayList;
```

KROK 2 — UTWÓRZ LISTĘ KONTAKTÓW

```
ArrayList<Kontakt> kontakty = new ArrayList<>();
```

KROK 3 — DODAJ OBIEKTY

```
kontakty.add(new Kontakt(
    "Anna", "123456789", "anna@example.com"
));
kontakty.add(new Kontakt(
    "Piotr", "987654321", "piotr@example.com"
));
```

KROK 4 — SPRAWDŹ LICZBĘ KONTAKTÓW

```
System.out.println(kontakty.size());
```

WYNIK: 2

KROK 5 — WYŚWIETL WSZYSTKIE KONTAKTY

```
for (Kontakt k : kontakty) {
    System.out.println("Imie: " + k.imie);
    System.out.println("Telefon: " + k.telefon);
    System.out.println("E-mail: " + k.email);
    System.out.println("---");
}
```

CO OZNACZA TEN ZAPIS?

`ArrayList<Kontakt>` oznacza listę przechowującą obiekty typu `Kontakt`.

PRZYKŁADOWY WYNIK

```
Imie: Anna
Telefon: 123456789
E-mail: anna@example.com
---
Imie: Piotr
Telefon: 987654321
E-mail: piotr@example.com
---
```

NOWE POJĘCIE — FOR-EACH

```
for (Kontakt k : kontakty)
```

Ta pętla przechodzi kolejno przez wszystkie obiekty znajdujące się na liście. Zmienna k reprezentuje aktualnie przetwarzany kontakt.

PORÓWNANIE

ZWYKŁA PĘTLA FOR
Przydatna, gdy potrzebujemy indeksów elementów.

PĘTLA FOR-EACH
Wygodna, gdy chcemy przeglądać wszystkie obiekty bez ręcznego zarządzania indeksem.

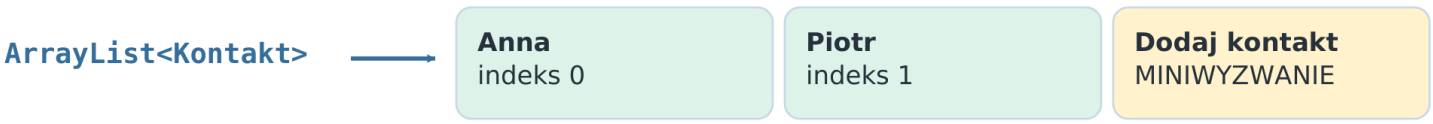

WAŻNE

Przykłady zakładają istnienie klasy `Kontakt` z konstruktorem przedstawionym na poprzedniej stronie. Import umieść na początku pliku, a instrukcje listy — w metodzie `main`.

MINIWYZWANIE

Dodaj trzeci kontakt i sprawdź, czy lista zawiera trzy obiekty.

WYSZUKUJ I USUWAJ KONTAKTY Z APLIKACJI

Fragmenty umieść w metodzie `main`. Korzystają z istniejącej listy `kontakty`, obiektu `scanner` oraz klasy `Kontakt`.

CZĘŚĆ 1 — WYSZUKIWANIE KONTAKTU

Użytkownik wpisuje imię lub fragment imienia. Program przeszukuje wszystkie zapisane kontakty.

KROK 1 — POBIERZ TEKST

```
System.out.print("Szukaj imienia: ");
String szukane =
    scanner.nextLine().trim();
```

KROKI 2-3 — SPRAWDŹ I WYSZUKAJ

```
if (szukane.isEmpty()) {
  System.out.println("Podaj imie!");
} else {
  for (Kontakt k : kontakty) {
    if (k.imie
        .toLowerCase(java.util.Locale.ROOT)
        .contains(szukane.toLowerCase(
            java.util.Locale.ROOT))) {
      System.out.println(
          k.imie + " - " + k.telefon);
    }
  }
}
```

Pętla wykonuje się tylko wtedy, gdy zapytanie nie jest puste.

JAK TO DZIAŁA?

`toLowerCase()` zamienia litery na małe. `contains()` sprawdza, czy napis zawiera wskazany fragment. Dzięki temu wyszukiwanie może znaleźć Annę również po wpisaniu ann.

ann → **Anna**

123456789

CZĘŚĆ 2 — USUWANIE KONTAKTU

Najpierw wyświetl listę z numerami.

```
for (int i = 0;
     i < kontakty.size(); i++) {
  System.out.println(
      (i + 1) + ". " +
      kontakty.get(i).imie);
}
```

KROK 1 — POBIERZ NUMER

```
System.out.print("Numer kontaktu: ");
String tekst =
    scanner.nextLine().trim();
```

KROK 2 — SPRAWDŹ I USUŃ

```
try {
  int numer = Integer.parseInt(tekst);
  if (numer >= 1 &&
      numer <= kontakty.size()) {
    kontakty.remove(numer - 1);
    System.out.println("Kontakt usuniety!");
  } else {
    System.out.println("Niepoprawny numer!");
  }
} catch (NumberFormatException e) {
  System.out.println("Wpisz liczbe!");
}
```

NUMER ≠ INDEKS

Numer widoczny dla użytkownika zaczyna się od **1**, a indeksy `ArrayList` od **0**. Dlatego przy usuwaniu używamy `numer - 1`.

PRZYKŁAD — USUŃ KONTAKT NR 2

PRZED

1. Anna
2. Piotr
3. Maria

→

PO

1. Anna
2. Maria

BEZPIECZEŃSTWO DANYCH

Nigdy nie usuwaj elementu bez sprawdzenia, czy wskazany numer istnieje. W przeciwnym razie program może zakończyć działanie z błędem.

ZBUDUJ KOMPLETNĄ KSIĄŻKĘ KONTAKTÓW

KROK 1 — NOWY PLIK Main.java

1. POCZĄTEK · 01–53

```
import java.util.ArrayList;
import java.util.Locale;
import java.util.Scanner;
public class Main {
  static class Kontakt {
    String imie, telefon, email;
    Kontakt(String i, String t, String e) {
      imie = i;
      telefon = t;
      email = e;
    }
  }
  static void pokaz(ArrayList<Kontakt> lista) {
    if (lista.isEmpty()) {
      System.out.println("Brak kontaktow.");
      return;
    }
    for (int i = 0; i < lista.size(); i++) {
      Kontakt k = lista.get(i);
      System.out.println((i + 1) + ". " +
        k.imie + " | " + k.telefon +
        " | " + k.email);
    }
  }
  public static void main(String[] args) {
    Scanner sc = new Scanner(System.in);
    ArrayList<Kontakt> lista = new ArrayList<>();
    while (true) {
      System.out.println("\nKSIAZKA KONTAKTOW");
      System.out.println("1 - Dodaj");
      System.out.println("2 - Pokaz");
      System.out.println("3 - Szukaj");
      System.out.println("4 - Usun");
      System.out.println("0 - Koniec");
      System.out.print("Wybor: ");
      String wybor = sc.nextLine().trim();
      switch (wybor) {
        case "1":
          System.out.print("Imie: ");
          String imie = sc.nextLine().trim();
          System.out.print("Telefon: ");
          String tel = sc.nextLine().trim();
          System.out.print("E-mail: ");
          String email = sc.nextLine().trim();
          if (imie.isEmpty() || tel.isEmpty()
            || email.isEmpty()) {
            System.out.println("Puste dane!");
          } else {
            lista.add(
              new Kontakt(imie, tel, email));
            System.out.println("Dodano kontakt!");
          }
          break;
```

KROK 2 — WPISZ CAŁY KOD

2. DALSZY CIĄG · 54–103

```
        case "2":
          pokaz(lista);
          break;
        case "3":
          System.out.print("Szukaj imienia: ");
          String szukane = sc.nextLine().trim()
            .toLowerCase(Locale.ROOT);
          boolean znaleziono = false;
          if (szukane.isEmpty()) {
            System.out.println("Podaj imie!");
            break;
          }
          for (Kontakt k : lista) {
            if (k.imie.toLowerCase(Locale.ROOT)
              .contains(szukane)) {
              System.out.println(k.imie + " | " +
                k.telefon + " | " + k.email);
              znaleziono = true;
            }
          }
          if (!znaleziono) {
            System.out.println("Nie znaleziono.");
          }
          break;
        case "4":
          pokaz(lista);
          if (lista.isEmpty()) break;
          System.out.print("Numer kontaktu: ");
          try {
            int nr = Integer.parseInt(
              sc.nextLine().trim());
            if (nr >= 1 && nr <= lista.size()) {
              lista.remove(nr - 1);
              System.out.println("Usunieto!");
            } else {
              System.out.println("Zly numer!");
            }
          } catch (NumberFormatException e) {
            System.out.println("Wpisz liczbe!");
          }
          break;
        case "0":
          System.out.println("Do zobaczenia!");
          return;
        default:
          System.out.println("Nieznana opcja!");
      }
    }
  }
}
```

KROK 3 — URUCHOM

```
javac Main.java
java Main
```

PRZYKŁADOWA SESJA — SKRÓT

```
KSIAZKA KONTAKTOW
1 - Dodaj
2 - Pokaz
3 - Szukaj
4 - Usun
0 - Koniec
Wybor: 1
Imie: Anna
Telefon: 123456789
E-mail: anna@example.com
Dodano kontakt!
Wybor: 2
1. Anna | 123456789 | anna@example.com
```

CO POTRAFI PROGRAM?

- Tworzyć nowe obiekty Kontakt.
- Przechowywać obiekty w ArrayList.
- Wyświetlać wszystkie kontakty.
- Wyszukiwać kontakty po fragmencie imienia.
- Usuwać kontakty po numerze.
- Obsługiwać podstawowe błędy wpisywania danych.
- Działać aż do wybrania zakończenia.

WAŻNA INFORMACJA: Program sprawdza, czy pola są niepuste, ale nie weryfikuje pełnej poprawności numerów telefonów ani adresów e-mail. Dane pozostają w pamięci operacyjnej i znikają po zamknięciu programu. Tutaj `Kontakt` jest klasą `static` wewnątrz `Main`.

PRZETESTUJ KSIĄŻKĘ KONTAKTÓW I ROZBUDUJ JEJ FUNKCJE

CZĘŚĆ 1 — TESTY PROGRAMU

01 DODAWANIE

Dodaj: **Anna, 123456789, anna@example.com**
Kontakt pojawia się na liście.

02 WYSZUKIWANIE

Wpisz: **ann**
Program odnajduje kontakt Anny.

03 USUWANIE

Usuń pierwszy kontakt.
Kontakt znika z listy.

04 PUSTE DANE

Spróbuj dodać kontakt bez imienia.
Program wyświetla komunikat o błędzie.

05 BŁĘDNY NUMER

Wpisz numer nieistniejącego kontaktu.
Program nie usuwa żadnych danych.

CZĘŚĆ 2 — DODAJ NAZWISKO

Rozbuduj klasę `Kontakt`.

KROK 1 — DODAJ POLE

```
String nazwisko;
```

KROK 2 — ROZSZERZ KONSTRUKTOR

Dodaj parametr nazwiska i przypisz go do nowego pola.

KROK 3 — ZAPYTAJ O NAZWISKO

Dodaj pytanie przy tworzeniu kontaktu. Zaktualizuj wszystkie wywołania konstruktora, przekazując również nazwisko.

KROK 4 — WYŚWIETLAJ RAZEM

Pokazuj imię i nazwisko razem.

DODATKOWE WYZWANIA

A — WYSZUKIWANIE PO TELEFONIE

Pozwól użytkownikowi wyszukiwać kontakty na podstawie numeru telefonu.

B — LICZBA KONTAKTÓW

Dodaj komunikat: `Liczba kontaktow: 5`
Podpowiedź: `lista.size()`.

C — POTWIERDZENIE USUNIĘCIA

Przed usunięciem zapytaj:
`Czy na pewno usunac kontakt? (T/N)`

CHECKLISTA UMIEJĘTNOŚCI

- ☐ Rozumiem pojęcie klasy.
- ☐ Potrafię tworzyć obiekty.
- ☐ Umiem korzystać z konstruktora.
- ☐ Rozumiem działanie `this`.
- ☐ Potrafię przechowywać obiekty w `ArrayList`.
- ☐ Umiem przeszukiwać dane.
- ☐ Potrafię usuwać wybrane obiekty.
- ☐ Rozumiem podstawowe zasady programowania obiektowego.

KONTAKT
Anna

7 Z 10 PROJEKTÓW UKOŃCZONYCH!

7 z 10 projektów

Gratulacje! Siódmy projekt w Javie jest gotowy.

PROJEKT

08

MENEDŻER BUDŻETU

Stwórz program, który pomaga zapisywać przychody, wydatki i obliczać saldo.

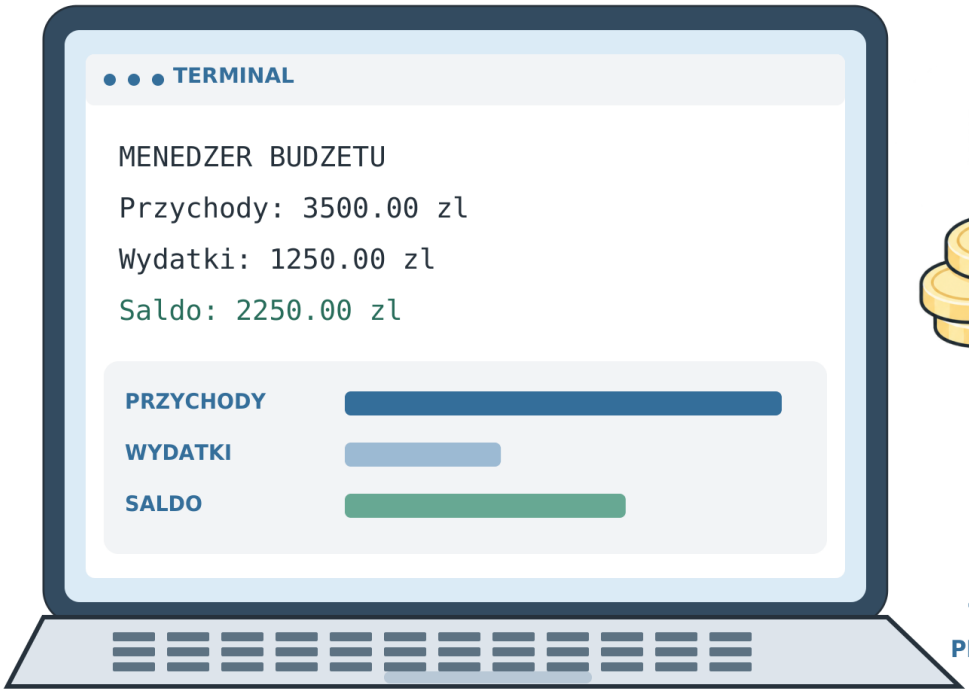

CZEGO SIĘ NAUCZYSZ?

- Tworzenia struktury transakcji.
- Rozróżniania przychodów i wydatków.
- Przechowywania operacji finansowych.
- Korzystania z obiektów i list.
- Obliczania sum i salda.
- Tworzenia prostych raportów.
- Organizowania programu za pomocą metod.
- Testowania obliczeń.

WAŻNA INFORMACJA: Projekt jest edukacyjnym menedżerem budżetu. Do nauki wykorzystamy typ `double`, ale w rzeczywistych aplikacjach finansowych należy stosować rozwiązania zapewniające dokładne obliczenia dziesiętne, np. `BigDecimal` albo kwoty zapisane w najmniejszych jednostkach waluty.

Poznaj praktyczne zastosowanie Javy do organizowania codziennych informacji finansowych.

JAK DZIAŁA PROSTY MENEDŻER BUDŻETU?

CEL PROGRAMU

Użytkownik zapisuje swoje przychody i wydatki. Program przechowuje transakcje, oblicza sumy i pokazuje aktualne saldo.

TRZY PODSTAWOWE POJĘCIA

01 · PRZYCHÓD

Pieniądze, które otrzymujemy.

PRZYKŁADY

Wynagrodzenie.
Dodatkowa praca.
Sprzedaż przedmiotu.

02 · WYDATEK

Pieniądze, które wydajemy.

PRZYKŁADY

Zakupy.
Transport.
Rachunki.

03 · SALDO

Różnica między sumą przychodów i sumą wydatków.

Saldo = przychody − wydatki.

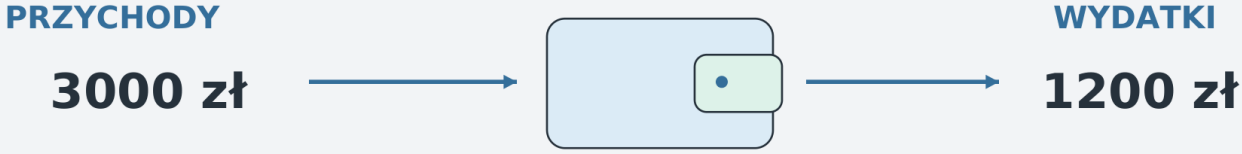

SALDO = PRZYCHODY − WYDATKI **1800 zł**

GŁÓWNE FUNKCJE PROGRAMU

1 — DODAJ PRZYCHÓD

Wpisz opis i kwotę otrzymanych pieniędzy.

2 — DODAJ WYDATEK

Wpisz opis i kwotę wydanych pieniędzy.

3 — POKAŻ TRANSAKCJE

Program pokazuje historię zapisanych operacji.

4 — POKAŻ PODSUMOWANIE

Program oblicza przychody, wydatki i saldo.

0 — ZAKOŃCZ

Program kończy działanie.

SCHEMAT DZIAŁANIA

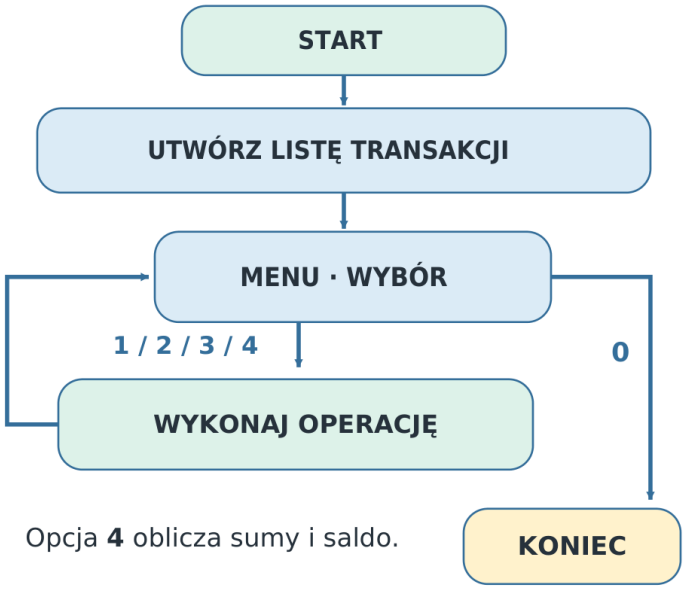

Opcja **4** oblicza sumy i saldo.

WAŻNE

Każda transakcja powinna zawierać opis, kwotę i informację, czy jest przychodem, czy wydatkiem.

MINIWYZWANIE

Oblicz saldo: przychody **2500 zł**, wydatki **1750 zł**. **Odpowiedź: 750 zł.**

JAK PRZECHOWYWAĆ PRZYCHODY I WYDATKI W JAVIE?

CO TO JEST TRANSAKCJA? Transakcja to pojedynczy zapis operacji finansowej. W naszym programie każda transakcja będzie zawierała trzy informacje:

OPIS: Zakupy spożywcze. **KWOTA:** 150.00 zł. **RODZAJ:** Przychód albo wydatek.

KROK 1 — UTWÓRZ KLASĘ TRANSAKCJA

```
class Transakcja {
    String opis;
    double kwota;
    boolean przychod;
    Transakcja(String opis, double kwota,
               boolean przychod) {
        this.opis = opis;
        this.kwota = kwota;
        this.przychod = przychod;
    }
}
```

KROK 2 — UTWÓRZ LISTĘ TRANSAKCJI

```
ArrayList<Transakcja> transakcje =
    new ArrayList<>();
```

KROK 3 — DODAJ PRZYCHÓD

```
transakcje.add(
    new Transakcja("Wynagrodzenie", 3500.00, true)
);
```

KROK 4 — DODAJ WYDATEK

```
transakcje.add(
    new Transakcja("Zakupy", 250.00, false)
);
```

KROK 5 — DODAJ KOLEJNY WYDATEK

```
transakcje.add(
    new Transakcja("Transport", 100.00, false)
);
```

PRZYKŁADOWY WYNIK

```
Przychod: Wynagrodzenie - 3500.0
Wydatek: Zakupy - 250.0
Wydatek: Transport - 100.0
```

JAK DZIAŁAJĄ POLA?

`opis` — nazwa transakcji.
`kwota` — wartość pieniężna.
`przychod` — informacja logiczna o rodzaju operacji.
true oznacza przychód.
false oznacza wydatek.

KROK 6 — WYŚWIETL WSZYSTKIE OPERACJE

```
for (Transakcja t : transakcje) {
    String rodzaj = t.przychod
        ? "Przychod" : "Wydatek";
    System.out.println(
        rodzaj + ": " + t.opis
        + " - " + t.kwota
    );
}
```

OPERATOR WARUNKOWY

```
warunek ? wartosc1 : wartosc2
```

To skrócony zapis wyboru jednej z dwóch wartości. Jeśli warunek jest prawdziwy, otrzymujemy pierwszą wartość. W przeciwnym razie drugą.

3 OBIEKTY → JEDNA LISTA

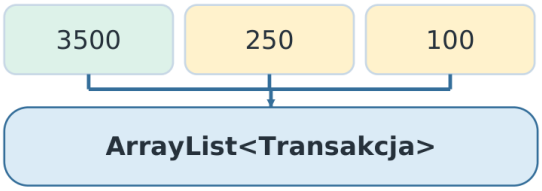

Rodzaj	Opis	Kwota
+	Wynagrodzenie	3500
−	Zakupy	250
−	Transport	100

WAŻNE. Wszystkie zapisywane kwoty powinny być dodatnie i skończone. Rodzaj transakcji określa, czy dana kwota zwiększa, czy zmniejsza saldo.

NOTA TECHNICZNA. Dodaj `import java.util.ArrayList;` na początku pliku. Klasę `Transakcja` umieść w tym samym pliku co `Main`, poza klasą `Main`. Tworzenie listy i operacji umieść w metodzie `main`.

OBLICZAJ SALDO I TWÓRZ PODSUMOWANIE BUDŻETU

CEL · Nasza aplikacja przechowuje już przychody i wydatki. Teraz stworzymy metody, które obliczą **sumę przychodów, sumę wydatków i aktualne saldo**.

KROK 1 — SUMA PRZYCHODÓW

```
static double sumaPrzychodow(
    ArrayList<Transakcja> lista) {
  double suma = 0;
  for (Transakcja t : lista) {
    if (t.przychod) {
      suma += t.kwota;
    }
  }
  return suma;
}
```

Wyjaśnienie: Metoda sprawdza każdą transakcję. Jeśli `przychod` ma wartość `true`, dodaje kwotę do sumy przychodów.

KROK 2 — SUMA WYDATKÓW

```
static double sumaWydatkow(
    ArrayList<Transakcja> lista) {
  double suma = 0;
  for (Transakcja t : lista) {
    if (!t.przychod) {
      suma += t.kwota;
    }
  }
  return suma;
}
```

Wyjaśnienie: Znak `!` oznacza logiczne zaprzeczenie. Warunek `!t.przychod` jest prawdziwy dla wydatków.

KROK 3 — OBLICZ SALDO

```
static double obliczSaldo(
    ArrayList<Transakcja> lista) {
  return sumaPrzychodow(lista)
      - sumaWydatkow(lista);
}
```

KROK 4 — POKAŻ PODSUMOWANIE

```
System.out.printf(
    java.util.Locale.US,
    "Przychody: %.2f zl%n" +
    "Wydatki: %.2f zl%n" +
    "Saldo: %.2f zl%n",
    sumaPrzychodow(transakcje),
    sumaWydatkow(transakcje),
    obliczSaldo(transakcje)
);
```

NOWE POJĘCIE — OPERATOR +=

```
suma += t.kwota;
```

Jest skrótem zapisu:

```
suma = suma + t.kwota;
```

Pozwala zwiększać aktualną wartość zmiennej.

PRZYKŁADOWY WYNIK

```
Przychody: 3500.00 zl
Wydatki: 350.00 zl
Saldo: 3150.00 zl
```

PRZYCHODY		WYDATKI		SALDO
3500 zł	−	**350 zł**	=	**3150 zł**

Przykład obliczenia: wydatki 250 zł + 100 zł = 350 zł; saldo 3500 zł − 350 zł = 3150 zł.

WAŻNE INFORMACJE

Metody umieść wewnątrz klasy `Main`, ale poza metodą `main`. Potrzebna jest klasa `Transakcja` oraz `import java.util.ArrayList;`
Przed dodaniem transakcji sprawdzaj, czy kwota jest dodatnia i skończona. Proste obliczenia typu `double` służą celom edukacyjnym i mogą powodować drobne błędy zaokrągleń.

MINIWYZWANIE

Oblicz saldo: przychody **4200 zł**, wydatki **1750 zł** i dodatkowy wydatek **300 zł**. **Odpowiedź: 2150 zł.**

STWÓRZ MENU SWOJEGO MENEDŻERA BUDŻETU

DLACZEGO POTRZEBUJEMY MENU?

Nasz menedżer budżetu będzie wykonywał kilka różnych operacji. Użytkownik powinien sam decydować, co chce zrobić. Dzięki menu program stanie się wygodniejszy i bardziej praktyczny.

Jak połączyć fragmenty? Obiekt Scanner o nazwie `scanner` i listę transakcji utwórz raz w metodzie `main`. Wewnątrz pętli z kroku 2 wyświetl menu i umieść kroki 3–4.

KROK 1 — ZAPLANUJ OPCJE

```
MENEDZER BUDZETU
1 - Dodaj przychod
2 - Dodaj wydatek
3 - Pokaz transakcje
4 - Pokaz podsumowanie
0 - Zakoncz
```

KROK 2 — UTWÓRZ PĘTLĘ

```
while (true) {
  // Tutaj bedzie menu programu.
}
```

Wyjaśnienie: `while (true)` tworzy pętlę działającą do wykonania instrukcji kończącej jej działanie. Opcja **0** zakończy metodę `main`.

KROK 3 — ODCZYTAJ WYBÓR

```
System.out.print("Wybor: ");
String wybor =
    scanner.nextLine().trim();
```

KROK 4 — OBSŁUŻ MENU

Szkielet obsługi opcji:

```
switch (wybor) {
  case "1":
    System.out.println("Dodawanie przychodu");
    break;
  case "2":
    System.out.println("Dodawanie wydatku");
    break;
  case "3":
    System.out.println("Historia transakcji");
    break;
  case "4":
    System.out.println("Podsumowanie budzetu");
    break;
  case "0":
    System.out.println("Do zobaczenia!");
    return;
  default:
    System.out.println("Nieznana opcja!");
}
```

KROK 5 — POŁĄCZ FUNKCJE

Na następnej stronie zastąpimy komunikaty właściwymi operacjami:

OPCJA 1 · Utwórz obiekt reprezentujący przychód.

OPCJA 2 · Utwórz obiekt reprezentujący wydatek.

OPCJA 3 · Wyświetl wszystkie zapisane transakcje.

OPCJA 4 · Oblicz i wyświetl przychody, wydatki oraz saldo.

OPCJA 0 · Zakończ program.

JEDNO MENU — WIELE DZIAŁAŃ

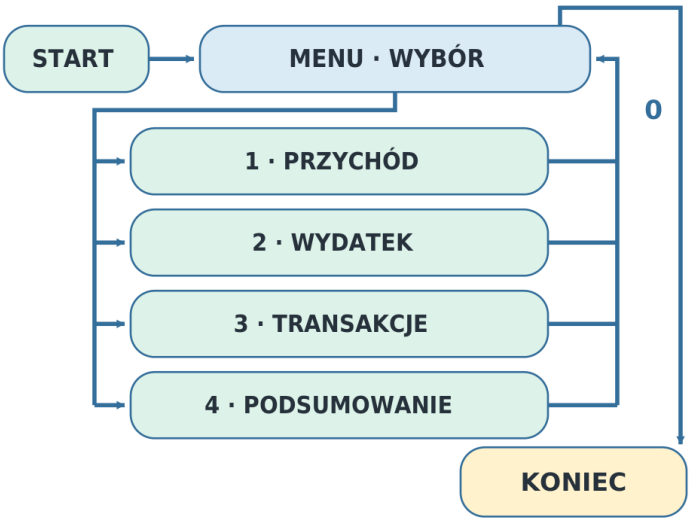

MINIWYZWANIE

Dlaczego lepiej korzystać z jednej pętli menu zamiast uruchamiać aplikację ponownie po każdej operacji?
Odpowiedź: Możemy wykonywać wiele działań podczas jednej sesji i zachować dane przechowywane w pamięci programu.

ZBUDUJ KOMPLETNY MENEDŻER BUDŻETU W JAVIE

KROK 1 — UTWÓRZ PLIK Main.java

1 — KLASY I METODY · 01–63

```
import java.util.ArrayList;
import java.util.Locale;
import java.util.Scanner;
public class Main {
  static class Transakcja {
    String opis;
    double kwota;
    boolean przychod;
    Transakcja(String opis, double kwota,
      boolean przychod) {
      this.opis = opis;
      this.kwota = kwota;
      this.przychod = przychod;
    }
  }
  static void dodaj(ArrayList<Transakcja> lista,
    Scanner sc, boolean przychod) {
    System.out.print("Opis: ");
    String opis = sc.nextLine().trim();
    if (opis.isEmpty()) {
      System.out.println(
        "Opis nie moze byc pusty!");
      return;
    }
    System.out.print("Kwota: ");
    try {
      double kwota = Double.parseDouble(
        sc.nextLine().trim());
      if (!Double.isFinite(kwota) || kwota <= 0) {
        System.out.println("Niepoprawna kwota!");
        return;
      }
      lista.add(new Transakcja(
        opis, kwota, przychod));
      System.out.println("Zapisano transakcje!");
    } catch (NumberFormatException e) {
      System.out.println(
        "Wpisz poprawna liczbe!");
    }
  }
  static double suma(ArrayList<Transakcja> lista,
    boolean przychod) {
    double wynik = 0;
    for (Transakcja t : lista) {
      if (t.przychod == przychod) {
        wynik += t.kwota;
      }
    }
    return wynik;
  }
  static void pokaz(ArrayList<Transakcja> lista) {
    if (lista.isEmpty()) {
      System.out.println("Brak transakcji.");
      return;
    }
    for (Transakcja t : lista) {
      String rodzaj = t.przychod
        ? "Przychod" : "Wydatek";
      System.out.printf(Locale.US,
        "%s | %s | %.2f zl%n",
        rodzaj, t.opis, t.kwota);
    }
  }
```

KROK 2 — WPISZ CAŁY KOD

2 — MENU I URUCHOMIENIE · 64–105

```
  public static void main(String[] args) {
    Scanner sc = new Scanner(System.in);
    ArrayList<Transakcja> lista =
      new ArrayList<>();
    while (true) {
      System.out.println("\nMENEDZER BUDZETU");
      System.out.println("1 - Dodaj przychod");
      System.out.println("2 - Dodaj wydatek");
      System.out.println("3 - Pokaz transakcje");
      System.out.println("4 - Podsumowanie");
      System.out.println("0 - Zakoncz");
      System.out.print("Wybor: ");
      String wybor = sc.nextLine().trim();
      switch (wybor) {
        case "1":
          dodaj(lista, sc, true);
          break;
        case "2":
          dodaj(lista, sc, false);
          break;
        case "3":
          pokaz(lista);
          break;
        case "4":
          double p = suma(lista, true);
          double w = suma(lista, false);
          System.out.printf(Locale.US,
            "Przychody: %.2f zl%n", p);
          System.out.printf(Locale.US,
            "Wydatki: %.2f zl%n", w);
          System.out.printf(Locale.US,
            "Saldo: %.2f zl%n", p - w);
          break;
        case "0":
          System.out.println("Do zobaczenia!");
          return;
        default:
          System.out.println("Nieznana opcja!");
      }
    }
  }
}
```

KROK 3 — URUCHOM

```
javac Main.java
java Main
```

PRZYKŁADOWA SESJA — SKRÓT

```
MENEDZER BUDZETU
Wybor: 1
Opis: Wynagrodzenie
Kwota: 3500
Zapisano transakcje!
Wybor: 2
Opis: Zakupy
Kwota: 250
Zapisano transakcje!
Wybor: 4
Przychody: 3500.00 zl
Wydatki: 250.00 zl
Saldo: 3250.00 zl
```

JAK DZIAŁA PROGRAM?

1. Tworzy listę transakcji.
2. Wyświetla menu.
3. Pobiera decyzję użytkownika.
4. Dodaje przychody lub wydatki.
5. Sprawdza poprawność wpisanych kwot.
6. Przechowuje wszystkie transakcje w pamięci.
7. Oblicza podsumowanie.
8. Powtarza menu do zakończenia programu.

WAŻNE INFORMACJE: Wpisuj kwoty dziesiętne z kropką, np. 125.50. Program wykorzystuje typ double wyłącznie jako uproszczenie edukacyjne. Rzeczywiste systemy finansowe wymagają dokładnej reprezentacji kwot i odpowiednich zasad zaokrąglania. Dane nie są zapisywane na dysku.

PRZETESTUJ MENEDŻER BUDŻETU I WYKRYJ BŁĘDY

01 DODAWANIE PRZYCHODÓW

Dodaj: Wynagrodzenie **3000 zł**
i Dodatkowa praca **500 zł**.
Oczekiwane przychody: **3500 zł**.

02 DODAWANIE WYDATKÓW

Dodaj: Zakupy **250 zł**
i Transport **100 zł**.
Oczekiwane wydatki: **350 zł**.

03 OBLICZANIE SALDA

Dla poprzednich transakcji: przychody **3500 zł**, wydatki **350 zł**.
Oczekiwane saldo: **3150 zł**.

04 UJEMNA KWOTA

Spróbuj dodać wydatek: `-100`
Program odrzuca wartość.

05 ZERO

Wpisz: `0`
Program nie dodaje transakcji.

06 TEKST ZAMIAST LICZBY

Wpisz: abc
Pojawia się komunikat o niepoprawnej liczbie.

07 NIEPOPRAWNA OPCJA MENU

Wybierz: 9
Program wyświetla „Nieznana opcja!” i wraca do menu.

08 WARTOŚĆ NIESKOŃCZONA

Wpisz: `Infinity`
Program odrzuca kwotę.

TABELA KONTROLNA

Test	Oczekiwany wynik
Przychód 3000 + 500	3500 zł
Wydatki 250 + 100	350 zł
Saldo	3150 zł
Kwota -100	Błąd
Kwota 0	Błąd
Tekst abc	Błąd
Nieznana opcja 9	Powrót do menu
Kwota Infinity	Błąd

NAJCZĘSTSZE PROBLEMY

BŁĘDNE SALDO

Sprawdź, czy program odejmuje wydatki od przychodów.

TRANSAKCJA MA ZŁY RODZAJ

Sprawdź wartość pola `przychod`.

KWOTA Z PRZECINKIEM ODRZUCONA

W tej wersji wpisuj liczby z kropką.

DANE ZNIKAJĄ PO ZAMKNIĘCIU

To oczekiwane zachowanie. Program przechowuje informacje wyłącznie w pamięci operacyjnej.

WAŻNE

Obliczenia na typie `double` mogą powodować niewielkie różnice zaokrągleń. Testy podstawowe nie zastępują dokładnej arytmetyki wymaganej w rzeczywistym oprogramowaniu finansowym.

ROZBUDUJ MENEDŻER BUDŻETU O NOWE FUNKCJE

MISJA — OSTRZEŻENIE O UJEMNYM SALDZIE

Twój program oblicza już przychody i wydatki. Teraz dodaj ostrzeżenie, gdy wydatki przekraczają przychody.

KROK 1 — OBLICZ SALDO

W gałęzi case "4" po obliczeniu sum przychodów i wydatków dodaj:

```
double saldo = p - w;
```

KROK 2 — SPRAWDŹ WYNIK

```
if (saldo < 0) {
  System.out.println(
      "Uwaga! Wydatki przekraczaja przychody!"
  );
}
```

KROK 3 — WYŚWIETL WYNIK

Zastąp wcześniejsze wyświetlanie salda:

```
System.out.printf(Locale.US,
    "Saldo: %.2f zl%n", saldo);
```

PRZYKŁAD

```
Przychody: 2000 zl
Wydatki: 2500 zl
Saldo: -500 zl
```

KOMUNIKAT

```
Uwaga! Wydatki przekraczaja przychody!
```

DODATKOWE WYZWANIE A

LICZBA TRANSAKCJI
Wyświetl liczbę zapisanych operacji.

```
System.out.println(
    "Liczba transakcji: " + lista.size()
);
```

DODATKOWE WYZWANIE B

NAJWIĘKSZY WYDATEK
Przejdź przez listę transakcji i znajdź wydatek o największej kwocie. Wykorzystaj:

- Pętlę `for`.
- Warunek `if`.
- Zmienną przechowującą największą kwotę.

DODATKOWE WYZWANIE C

KATEGORIE
Rozbuduj klasę `Transakcja`, dodając pole:

```
String kategoria;
```

Przykładowe kategorie: **Jedzenie, Transport, Rachunki, Rozrywka, Inne**. Pamiętaj o aktualizacji konstruktora, tworzenia obiektów oraz wyświetlania danych.

CHECKLISTA UMIEJĘTNOŚCI

- [ ] Potrafię tworzyć klasy reprezentujące transakcje.
- [ ] Umiem przechowywać obiekty w `ArrayList`.
- [ ] Rozumiem różnicę między przychodem i wydatkiem.
- [ ] Potrafię obliczać sumy.
- [ ] Umiem korzystać z metod.
- [ ] Potrafię walidować wartości.
- [ ] Umiem przygotować podsumowanie.
- [ ] Rozumiem ograniczenia obliczeń typu `double`.
- [ ] Potrafię rozbudowywać istniejące aplikacje.

8 Z 10 PROJEKTÓW GOTOWYCH!

8 z 10 projektów

Gratulacje! Ukończyłeś ósmy projekt w Javie.

PROJEKT

09

DZIENNIK NAWYKÓW

Stwórz aplikację, która pomaga śledzić codzienne postępy i regularność działań!

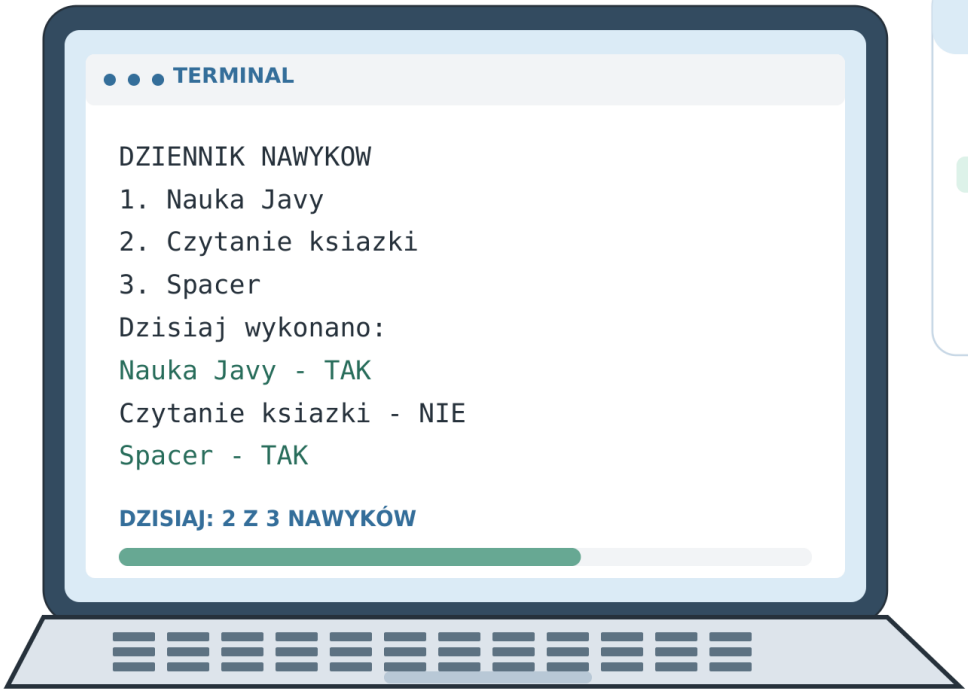

PAŹDZIERNIK 2026

Pn	Wt	Śr	Cz	Pt	So	Nd
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

CZEGO SIĘ NAUCZYSZ?

- Pracować z datami w Javie.
- Korzystać z klasy LocalDate.
- Tworzyć własną klasę Nawyk.
- Przechowywać wiele nawyków.
- Rejestrować wykonanie czynności.
- Unikać podwójnych zapisów tego samego dnia.
- Liczyć dni aktywności.
- Sprawdzać regularność.

NOWE POJĘCIA

`LocalDate` — reprezentuje datę bez godziny.
`HashSet` — pozwala przechowywać unikalne elementy.

WAŻNE

W pierwszej wersji aplikacji dane będą przechowywane tylko w pamięci, podczas jednej sesji działania programu.

Małe działania wykonywane regularnie mogą prowadzić do wielkich postępów.

JAK ZAPROJEKTOWAĆ DZIENNIK CODZIENNYCH NAWYKÓW?

CEL PROGRAMU

Użytkownik tworzy listę nawyków, które chce regularnie wykonywać. Każdego dnia może zaznaczyć, czy wykonał określony nawyk. Program zapisuje datę wykonania i umożliwia analizowanie regularności.

PRZYKŁADOWE NAWYKI

1 · NAUKA JAVY

Cel: Ćwiczyć programowanie.

2 · CZYTANIE

Cel: Czytać codziennie książkę.

3 · SPACER

Cel: Poświęcić czas na aktywność fizyczną.

GŁÓWNE FUNKCJE PROGRAMU

1 — DODAJ NAWYK

Użytkownik wpisuje nazwę nowego nawyku.

2 — POKAŻ NAWYKI

Program wyświetla wszystkie zapisane nawyki.

3 — OZNACZ WYKONANIE

Użytkownik wybiera nawyk i zaznacza, że wykonał go dzisiaj.

4 — POKAŻ STATYSTYKI

Program przedstawia liczbę dni wykonania oraz aktualną serię kolejnych dni.

0 — ZAKOŃCZ

Program kończy działanie.

GŁÓWNY SCHEMAT PROGRAMU

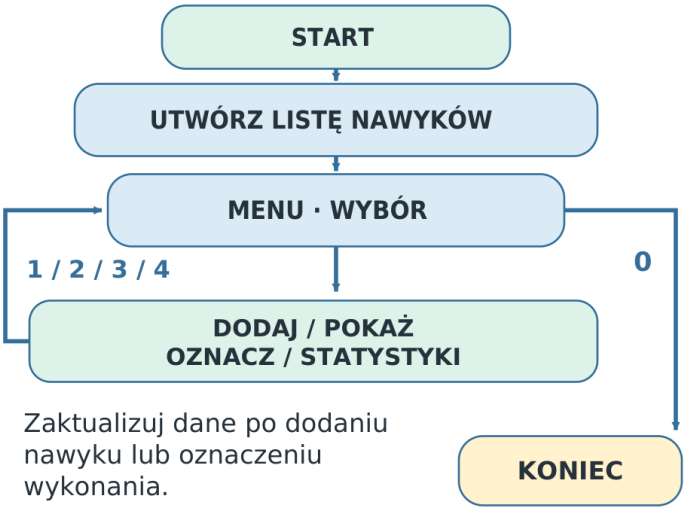

Zaktualizuj dane po dodaniu nawyku lub oznaczeniu wykonania.

JAKIE DANE PRZECHOWUJEMY?

Dla każdego nawyku potrzebujemy:
NAZWA — na przykład: Nauka Javy.
DATY WYKONANIA — na przykład: `2026-10-01`, `2026-10-02`, `2026-10-03`.

PAŹDZIERNIK 2026 · NAUKA JAVY

01	02	03	04

Przykład: dzisiaj jest 2026-10-03.

PRZYKŁADOWY RAPORT

```
Nawyk: Nauka Javy
Liczba dni wykonania: 3
Aktualna seria (do dzisiaj): 3 dni
```

JEDEN ZAPIS NA DZIEŃ

Jeśli użytkownik zaznaczy ten sam nawyk kilka razy tego samego dnia, program powinien zapisać tylko jedną datę. Dzięki temu statystyki nie będą sztucznie zawyżane.

DODATKOWA INFORMACJA

Data jest pobierana z zegara systemowego komputera. Program nie sprawdza, czy użytkownik rzeczywiście wykonał czynność.

MINIWYZWANIE

Jeśli użytkownik wykonał nawyk w poniedziałek, wtorek i środę, ile różnych dni aktywności powinien policzyć program? **Odpowiedź: 3 dni.**

UTWÓRZ KLASĘ NAWYK I ZAPISUJ DATY WYKONANIA

CO TO JEST LOCALDATE?

LocalDate to klasa reprezentująca konkretną datę, bez informacji o godzinie. Pozwala pracować z dniem, miesiącem i rokiem.

PRZYKŁAD

```
import java.time.LocalDate;
LocalDate dzisiaj = LocalDate.now();
System.out.println(dzisiaj);
```

PRZYKŁADOWY FORMAT WYNIKU:
`2026-10-07`
Wynik `LocalDate.now()` zależy od bieżącej daty. Pokazana data jest tylko przykładem formatu.

KROK 1 — IMPORTUJ POTRZEBNE KLASY

```
import java.time.LocalDate;
import java.util.Set;
import java.util.HashSet;
```

KROK 2 — UTWÓRZ KLASĘ NAWYK

```
class Nawyk {
    String nazwa;
    Set<LocalDate> dni = new HashSet<>();
    Nawyk(String nazwa) {
        this.nazwa = nazwa;
    }
}
```

JAK DZIAŁAJĄ POLA?

`String nazwa` — przechowuje nazwę nawyku.
`Set<LocalDate> dni` — przechowuje unikalne daty wykonania.
`new HashSet<>()` — tworzy pusty zbiór.

OBIEKT NAWYK: Nauka Javy
dni: {2026-10-07} — zbiór jednej daty

CO TO JEST HASHSET?

HashSet to kolekcja, która przechowuje unikalne elementy. Jeśli spróbujemy dodać element, który już istnieje, nie zostanie zapisany po raz drugi. Nie gwarantuje też kolejności przechowywanych elementów.

DLACZEGO TO PRZYDATNE?

Ponieważ jeden nawyk powinien mieć najwyżej jeden zapis wykonania dla konkretnej daty.

KROK 3 — UTWÓRZ OBIEKT

```
Nawyk nauka =
    new Nawyk("Nauka Javy");
```

KROK 4 — DODAJ DZISIEJSZĄ DATĘ

```
nauka.dni.add(LocalDate.now());
```

KROK 5 — SPRAWDŹ LICZBĘ DAT

```
System.out.println(nauka.dni.size());
```

WYNIK: 1

PRÓBA PONOWNEGO DODANIA

```
nauka.dni.add(LocalDate.now());
System.out.println(nauka.dni.size());
```

WYNIK: 1

DLACZEGO NADAL JEDEN?
Powtórz dodanie **tego samego dnia**, dla tego samego obiektu. Zbiór nie przechowuje duplikatów tej samej daty.

ARRAYLIST

Może przechowywać powtarzające się elementy.

2026-10-07	2026-10-07

HASHSET

Przechowuje wyłącznie unikalne elementy.

2026-10-07

NOTA TECHNICZNA. Importy umieść na początku pliku. Klasę `Nawyk` można umieścić w tym samym pliku co `Main`, poza klasą `Main`. Instrukcje przykładu z datą oraz kod tworzący obiekt wpisz w metodzie `main`.

OZNACZAJ WYKONANIE NAWYKU KAŻDEGO DNIA

PROBLEM

Użytkownik wykonał dzisiaj nawyk „Nauka Javy”. Chcemy zapisać wykonanie tej czynności i uniemożliwić podwójne naliczanie tego samego dnia.

KROK 1 — UTWÓRZ NAWYK

```
Nawyk nawyk = new Nawyk("Nauka Javy");
```

KROK 2 — POBIERZ DZISIEJSZĄ DATĘ

```
LocalDate dzisiaj = LocalDate.now();
```

KROK 3 — SPRAWDŹ, CZY DATA JUŻ ISTNIEJE

```
if (nawyk.dni.contains(dzisiaj)) {
    System.out.println("Nawyk juz wykonany dzisiaj!");
}
```

KROK 4 — DODAJ DATĘ

```
boolean dodano = nawyk.dni.add(dzisiaj);
```

KROK 5 — WYŚWIETL KOMUNIKAT

```
if (dodano) {
    System.out.println("Zapisano wykonanie nawyku!");
} else {
    System.out.println("Nawyk juz oznaczony!");
}
```

PRZYKŁADOWA SESJA

```
Nawyk: Nauka Javy
Oznacz wykonanie: TAK
Zapisano wykonanie nawyku!
Oznacz wykonanie ponownie: TAK
Nawyk juz oznaczony!
```

CO ROBI contains()?

Sprawdza, czy wskazany element znajduje się w kolekcji. Zwraca `true` albo `false`.

CO ZWRACA add()?

TRUE

Data nie istniała w zbiorze i została dodana.

FALSE

Data znajdowała się już w zbiorze.

JAK TO DZIAŁA W PRAKTYCE?

1. Pobiera aktualną datę.
2. Sprawdza próbę dodania daty.
3. Zapisuje ją, jeśli nie istnieje.
4. Informuje użytkownika o rezultacie.
5. Nie zwiększa liczby dni przy ponownym oznaczeniu.

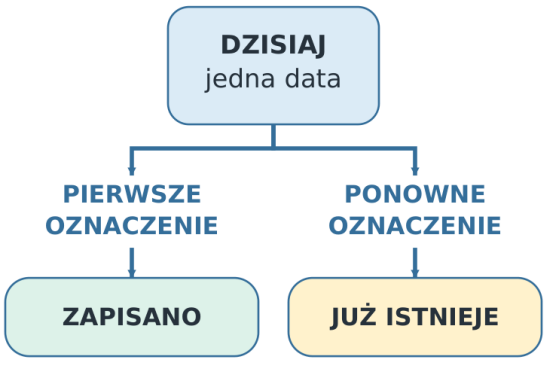

WAŻNE

Do samego dodawania wystarczy sprawdzić wynik `add()`. Osobne wcześniejsze wywołanie `contains()` pokazuje stan nawyku przed zapisem. Ponowną próbę wykonaj na tym samym obiekcie i tego samego dnia.

DODATKOWE WYZWANIE

Wyświetl komunikat, czy nawyk został już wykonany dzisiaj, bez zmieniania danych.
Podpowiedź:
`nawyk.dni.contains(LocalDate.now())`

POLICZ DNI AKTYWNOŚCI I SERIĘ KOLEJNYCH DNI

CO CHCEMY OBLICZYĆ?

- Łączną liczbę dni wykonania.
- Liczbę wykonań w ostatnich siedmiu dniach.
- Serię kolejnych dni zakończoną dzisiaj.

KROK 1 — POLICZ WSZYSTKIE DNI

```
int liczbaDni = nawyk.dni.size();
System.out.println("Dni wykonania: " + liczbaDni);
```

Ponieważ HashSet nie przechowuje duplikatów, `size()` wskazuje liczbę różnych dni wykonania nawyku.

KROK 2 — SPRAWDŹ OSTATNIE SIEDEM DNI

```
LocalDate dzisiaj = LocalDate.now();
LocalDate poczatek = dzisiaj.minusDays(6);
int ostatnie7 = 0;
for (LocalDate dzien : nawyk.dni) {
    if (!dzien.isBefore(poczatek)
            && !dzien.isAfter(dzisiaj)) {
        ostatnie7++;
    }
}
```

WYNIK

```
System.out.println(
    "Wykonania w ostatnich 7 dniach: " + ostatnie7
);
```

KROK 3 — POLICZ AKTUALNĄ SERIĘ

```
int seria = 0;
LocalDate dzien = LocalDate.now();
while (nawyk.dni.contains(dzien)) {
    seria++;
    dzien = dzien.minusDays(1);
}
System.out.println("Aktualna seria: " + seria);
```

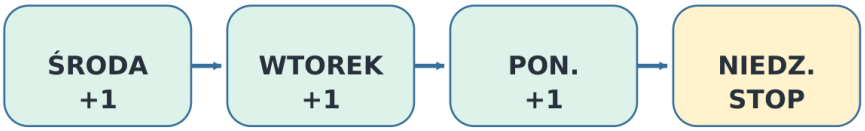

OPERACJE NA DATACH

minusDays(6) zwraca datę wcześniejszą o sześć dni. Wraz z dzisiejszym dniem otrzymujemy okres siedmiu dni kalendarzowych.

isBefore() sprawdza, czy wskazana data jest wcześniejsza od innej daty.

isAfter() sprawdza, czy data występuje później.

JAK DZIAŁA ALGORYTM?

Program rozpoczyna sprawdzanie od dzisiejszej daty. Jeśli nawyk został wykonany dzisiaj, dodaje jeden dzień do serii. Następnie sprawdza wczoraj, przedwczoraj i kolejne wcześniejsze dni. Gdy napotka dzień bez wykonania, kończy liczenie.

PRZYKŁAD: DZIŚ JEST ŚRODA

Zapisano tylko cztery daty. Pozostałe dni nie mają wykonania.

Czw. NIE	**Pt.** NIE	**Sob.** TAK	**Niedz.** NIE
Pon. TAK	**Wt.** TAK	**Śr.** TAK	

WSZYSTKIE DNI	**4**
OSTATNIE 7 DNI	**4**
AKTUALNA SERIA	**3 dni**

WAŻNE

W tej wersji aktualna seria musi obejmować dzisiejszy dzień. Jeśli dzisiaj nie oznaczono wykonania, wynik wynosi **zero**, nawet jeśli nawyk był wykonywany przez wiele poprzednich dni.

MINIWYZWANIE

Jeżeli nawyk został wykonany dzisiaj, wczoraj i przedwczoraj, ale **nie trzy dni temu**, ile wynosi aktualna seria?
Odpowiedź: 3 dni.

POŁĄCZ NAWYKI, DATY I STATYSTYKI W JEDNEJ APLIKACJI

KROKI 1-2 — LISTA NAWYKÓW I SCANNER

```
ArrayList<Nawyk> nawyki = new ArrayList<>();
Scanner scanner = new Scanner(System.in);
```

KROK 4 — UTWÓRZ SZKIELET PROGRAMU

Działający szkielet menu. Poszczególne komunikaty zastąpimy właściwymi operacjami.

```
while (true) {
    System.out.println("\nDZIENNIK NAWYKOW");
    System.out.println("1 - Dodaj nawyk");
    System.out.println("2 - Pokaz nawyki");
    System.out.println("3 - Oznacz wykonanie");
    System.out.println("4 - Pokaz statystyki");
    System.out.println("0 - Zakoncz");
    System.out.print("Wybor: ");
    String wybor = scanner.nextLine().trim();
    switch (wybor) {
        case "1":
            System.out.println("Dodawanie nawyku");
            break;
        case "2":
            System.out.println("Lista nawykow");
            break;
        case "3":
            System.out.println("Oznaczanie wykonania");
            break;
        case "4":
            System.out.println("Statystyki");
            break;
        case "0":
            return;
        default:
            System.out.println("Nieznana opcja!");
    }
}
```

DOCELOWA SESJA — PO ROZBUDOWIE

1 — POCZĄTEK

```
DZIENNIK NAWYKOW
Wybor: 1
Nazwa nawyku: Nauka Javy
Dodano nawyk!
Wybor: 2
1. Nauka Javy
Wybor: 3
```

2 — CIĄG DALSZY

```
Numer nawyku: 1
Zapisano wykonanie!
Wybor: 4
Numer nawyku: 1
Dni wykonania: 1
Aktualna seria: 1
```

CO JUŻ POTRAFIMY?

- Tworzyć obiekty Nawyk.
- Przechowywać je w ArrayList.
- Zapisywać daty w HashSet.
- Zapobiegać duplikatom.
- Obliczać liczbę dni.
- Sprawdzać kolejne dni aktywności.
- Organizować działania za pomocą menu.

CEL — JEDNA APLIKACJA

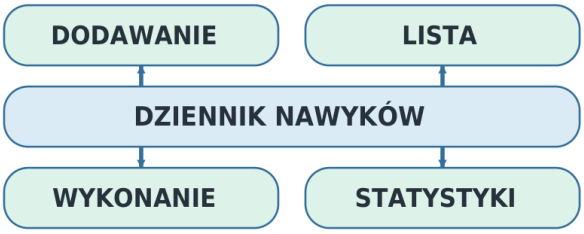

0 — ZAKOŃCZ DZIAŁANIE

KROK 3 — ZAPLANUJ MENU

```
DZIENNIK NAWYKOW
1 - Dodaj nawyk
2 - Pokaz nawyki
3 - Oznacz wykonanie
4 - Pokaz statystyki
0 - Zakoncz
```

KROK 5 — ZAPLANUJ FUNKCJE

1 — DODAJ NAWYK: Pobierz nazwę, sprawdź, czy nie jest pusta, i utwórz nowy obiekt Nawyk.

2 — POKAŻ NAWYKI: Przejdź przez listę i wyświetl numer oraz nazwę każdego nawyku.

3 — OZNACZ WYKONANIE: Pobierz numer nawyku. Sprawdź, czy obiekt istnieje, i dodaj dzisiejszą datę do jego zbioru.

4 — POKAŻ STATYSTYKI: Oblicz liczbę dni wykonania i aktualną serię dla wybranego nawyku.

0 — ZAKOŃCZ: Zakończ działanie programu.

KROK 6 — PRZEWIDUJ BŁĘDY

PUSTA NAZWA: Nie dodawaj nawyku bez nazwy.

BŁĘDNY NUMER: Nie odczytuj obiektu, który nie istnieje na liście.

POWTÓRNE OZNACZENIE: Nie zapisuj tej samej daty ponownie.

PUSTA LISTA: Poinformuj użytkownika, że nie utworzył jeszcze żadnych nawyków.

URUCHOMIENIE. Dodaj `import java.util.ArrayList;` i `import java.util.Scanner;`. Użyj klasy Nawyk i importów ze str. 76. Kroki 1, 2 i 4 wpisz w metodzie `main` klasy `Main`.

WAŻNE: Sesja pokazuje cel po rozbudowie; szkielet wyświetla tylko komunikaty. Na następnej stronie połączymy wszystkie elementy w kompletny program Java.

ZBUDUJ KOMPLETNY DZIENNIK NAWYKÓW W JAVIE

1 — UTWÓRZ PLIK Main.java W FOLDERZE PROJEKTU

CZĘŚĆ 1 — KLASA I METODY · 01–66

```
import java.time.LocalDate;
import java.util.ArrayList;
import java.util.HashSet;
import java.util.Scanner;
import java.util.Set;
public class Main {
  static class Nawyk {
    String nazwa;
    Set<LocalDate> dni = new HashSet<>();
    Nawyk(String nazwa) {
      this.nazwa = nazwa;
    }
  }
  static void pokaz(ArrayList<Nawyk> lista) {
    if (lista.isEmpty()) {
      System.out.println("Brak nawykow.");
      return;
    }
    for (int i = 0; i < lista.size(); i++) {
      System.out.println(
        (i + 1) + ". " + lista.get(i).nazwa);
    }
  }
  static Nawyk wybierz(ArrayList<Nawyk> lista,
    Scanner sc) {
    if (lista.isEmpty()) {
      System.out.println("Brak nawykow.");
      return null;
    }
    pokaz(lista);
    System.out.print("Numer nawyku: ");
    try {
      int nr = Integer.parseInt(
        sc.nextLine().trim());
      if (nr >= 1 && nr <= lista.size()) {
        return lista.get(nr - 1);
      }
    } catch (NumberFormatException e) {
      // Niepoprawny numer.
    }
    System.out.println("Niepoprawny numer!");
    return null;
  }
  static void statystyki(Nawyk n) {
    LocalDate dzis = LocalDate.now();
    LocalDate poczatek = dzis.minusDays(6);
    int ostatnie7 = 0;
    for (LocalDate d : n.dni) {
      if (!d.isBefore(poczatek)
        && !d.isAfter(dzis)) {
        ostatnie7++;
      }
    }
    int seria = 0;
    LocalDate dzien = dzis;
    while (n.dni.contains(dzien)) {
      seria++;
      dzien = dzien.minusDays(1);
    }
    System.out.println("Dni wykonania: "
      + n.dni.size());
    System.out.println("Ostatnie 7 dni: "
      + ostatnie7);
    System.out.println("Aktualna seria: "
      + seria);
  }
```

2 — WPISZ KOMPLETNY KOD

CZĘŚĆ 2 — MENU I DZIAŁANIE · 67–119

```
  public static void main(String[] args) {
    Scanner sc = new Scanner(System.in);
    ArrayList<Nawyk> lista = new ArrayList<>();
    while (true) {
      System.out.println("\nDZIENNIK NAWYKOW");
      System.out.println("1 - Dodaj nawyk");
      System.out.println("2 - Pokaz nawyki");
      System.out.println("3 - Oznacz wykonanie");
      System.out.println("4 - Statystyki");
      System.out.println("0 - Koniec");
      System.out.print("Wybor: ");
      String wybor = sc.nextLine().trim();
      switch (wybor) {
        case "1":
          System.out.print("Nazwa: ");
          String nazwa = sc.nextLine().trim();
          if (nazwa.isEmpty()) {
            System.out.println("Pusta nazwa!");
          } else {
            lista.add(new Nawyk(nazwa));
            System.out.println("Dodano nawyk!");
          }
          break;
        case "2":
          pokaz(lista);
          break;
        case "3":
          Nawyk n = wybierz(lista, sc);
          if (n != null) {
            if (n.dni.add(LocalDate.now())) {
              System.out.println(
                "Zapisano wykonanie!");
            } else {
              System.out.println(
                "Juz wykonano dzisiaj!");
            }
          }
          break;
        case "4":
          Nawyk s = wybierz(lista, sc);
          if (s != null) {
            statystyki(s);
          }
          break;
        case "0":
          System.out.println("Do zobaczenia!");
          return;
        default:
          System.out.println("Nieznana opcja!");
      }
    }
  }
}
```

KROK 3 — URUCHOM

```
javac Main.java
java Main
```

PRZYKŁADOWA SESJA · CZYTAJ 1 → 2

```
DZIENNIK NAWYKOW
Wybor: 1
Nazwa: Nauka Javy
Dodano nawyk!
Wybor: 3
1. Nauka Javy
Numer nawyku: 1
```

```
Zapisano wykonanie!
Wybor: 4
1. Nauka Javy
Numer nawyku: 1
Dni wykonania: 1
Ostatnie 7 dni: 1
Aktualna seria: 1
```

JAK DZIAŁA PROGRAM?

1. Tworzy kolekcję obiektów Nawyk.
2. Pozwala dodawać nowe nawyki.
3. Wyświetla zapisane pozycje.
4. Rejestruje dzisiejsze wykonanie.
5. Zapobiega duplikatom tej samej daty.
6. Oblicza liczbę dni aktywności.
7. Analizuje wykonania z ostatnich 7 dni.
8. Oblicza serię kolejnych dni.
9. Powtarza menu aż do zakończenia.

WAŻNE INFORMACJE: Program wykorzystuje aktualną datę systemową. Aktualna seria jest liczona od dzisiaj wstecz. Jeżeli nawyk nie został oznaczony dzisiaj, seria wynosi zero. Dane są przechowywane wyłącznie w pamięci i nie przetrwają ponownego uruchomienia.

PRZETESTUJ DZIENNIK I ROZBUDUJ SWOJE NAWYKI

CZĘŚĆ 1 — TESTY PROGRAMU

01 — DODANIE NOWEGO NAWYKU

Wpisz: **Nauka Javy**
Program tworzy nowy nawyk i wyświetla go na liście.

02 — OZNACZENIE WYKONANIA

Wybierz utworzony nawyk i oznacz wykonanie.
Liczba dni wykonania zwiększa się do **1**.

03 — PODWÓJNE OZNACZENIE

Oznacz ten sam nawyk ponownie tego samego dnia. Program informuje, że został już wykonany. Liczba zapisanych dni nie zmienia się.

04 — PUSTA NAZWA

Spróbuj dodać nawyk bez nazwy. Program nie dodaje nowego obiektu.

05 — NIEPOPRAWNY NUMER

Wpisz numer nieistniejący na liście. Program wyświetla komunikat o błędzie i zachowuje dotychczasowe dane.

06 — SPRAWDZANIE SERII DNI

Utwórz tymczasowy nawyk i dodaj trzy kolejne daty:

```
Nawyk test = new Nawyk("Test");
LocalDate dzis = LocalDate.now();
test.dni.add(dzis);
test.dni.add(dzis.minusDays(1));
test.dni.add(dzis.minusDays(2));
statystyki(test);
```

Oczekiwany wynik:

```
Dni wykonania: 3
Ostatnie 7 dni: 3
Aktualna seria: 3
```

Fragment uruchom tymczasowo wewnątrz metody `main`, a po testowaniu usuń.

CZĘŚĆ 2 — USUWANIE NAWYKÓW

KROK 1 — ROZSZERZ MENU

Dodaj opcję:

```
5 - Usun nawyk
```

KROK 2 — WYBIERZ OBIEKT

Wykorzystaj istniejącą metodę `wybierz()`, aby wskazać obiekt.

KROK 3 — USUŃ NAWYK

Po poprawnym wyborze usuń go z listy.
Podpowiedź:

```
Nawyk wybrany = wybierz(lista, sc);
if (wybrany != null) {
  lista.remove(wybrany);
  System.out.println("Usunieto nawyk!");
}
```

WYZWANIE A — PROCENT REGULARNOŚCI

Oblicz, przez ile z ostatnich siedmiu dni wykonano nawyk.

WZÓR

REGULARNOŚĆ =
WYKONANE DNI / 7 × 100%

WYZWANIE B — NAJWYŻSZA SERIA

Spróbuj obliczyć najdłuższą serię kolejnych dni w całej historii nawyku, a nie tylko serię rozpoczynającą się dzisiaj.

WYZWANIE C — EDYCJA NAZWY

Dodaj opcję zmiany nazwy istniejącego nawyku.

CHECKLISTA UMIEJĘTNOŚCI

- ☐ Rozumiem klasę `LocalDate`.
- ☐ Potrafię korzystać z `HashSet`.
- ☐ Umiem zapobiegać duplikatom.
- ☐ Potrafię porównywać daty.
- ☐ Rozumiem `minusDays()`.
- ☐ Umiem tworzyć klasy i obiekty.
- ☐ Potrafię analizować kolejne dni aktywności.
- ☐ Umiem organizować interaktywne menu.

9 Z 10 PROJEKTÓW GOTOWYCH!

9 z 10 projektów

Gratulacje! Ukończyłeś dziewiąty projekt w Javie.

PROJEKT

10

MINI BIBLIOTEKA

Zbuduj własny system do zarządzania książkami i zapisywania danych na dysku!

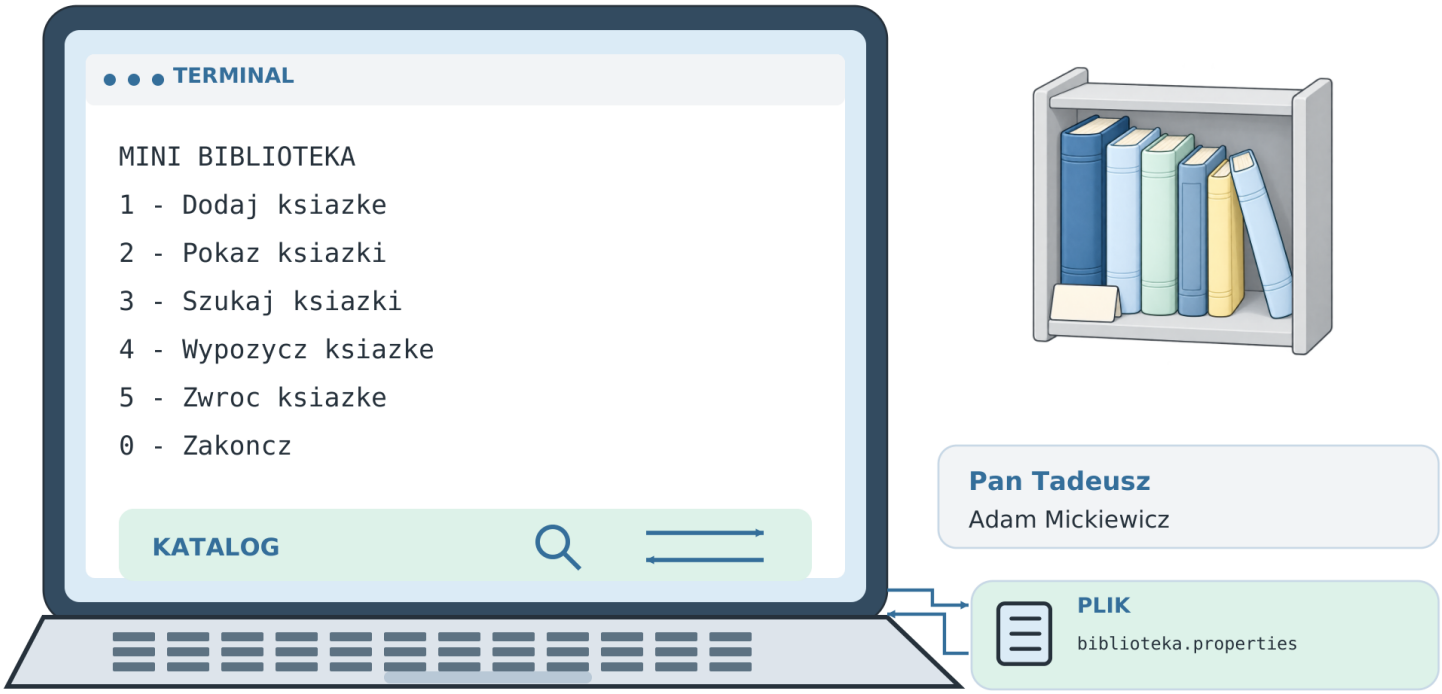

CZEGO SIĘ NAUCZYSZ?

- Tworzenia klasy Ksiazka.
- Przechowywania obiektów.
- Organizowania katalogu.
- Wyszukiwania informacji.
- Zarządzania statusem wypożyczenia.
- Korzystania z metod.
- Zapisywania danych w pliku.
- Odczytywania zapisanych informacji.
- Obsługi podstawowych błędów zapisu i odczytu.

NOWE POJĘCIE — TRWAŁOŚĆ DANYCH

Dotychczas większość programów przechowywała informacje tylko podczas działania. Tym razem zapiszemy dane do pliku, aby można było odtworzyć je po ponownym uruchomieniu programu.

To Twój dziesiąty projekt. Połącz wszystkie zdobyte umiejętności w jednej aplikacji!

JAK ZAPROJEKTOWAĆ WŁASNĄ MINI BIBLIOTEKĘ?

CEL PROGRAMU

Użytkownik powinien mieć możliwość przechowywania informacji o książkach, wyszukiwania wybranych pozycji oraz zmieniania ich dostępności. Program będzie zapisywał dane w pliku.

JAKIE INFORMACJE PRZECHOWUJEMY?

Każda książka posiada trzy podstawowe pola.

1 · TYTUŁ

Pan Tadeusz

2 · AUTOR

Adam Mickiewicz

3 · STATUS

Dostępna albo wypożyczona

GŁÓWNE FUNKCJE PROGRAMU

1 — DODAJ KSIĄŻKĘ

Użytkownik wpisuje tytuł i autora.

2 — POKAŻ KSIĄŻKI

Program wyświetla wszystkie pozycje wraz ze statusem.

3 — SZUKAJ KSIĄŻKI

Użytkownik wyszukuje książki po tytule lub autorze.

4 — WYPOŻYCZ KSIĄŻKĘ

Program zmienia status dostępnej książki na wypożyczoną.

5 — ZWRÓĆ KSIĄŻKĘ

Program przywraca status dostępności.

0 — ZAKOŃCZ

Program kończy działanie.

JAK DZIAŁA ZAPIS DANYCH?

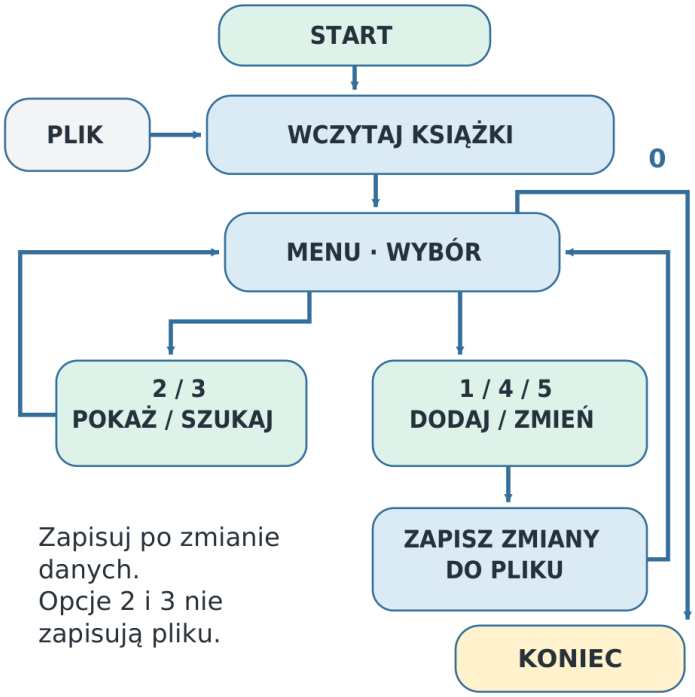

Zapisuj po zmianie danych.
Opcje 2 i 3 nie zapisują pliku.

wypożycz / zwróć

ZASADY WYPOŻYCZANIA

- Dostępną książkę można wypożyczyć.
- Wypożyczonej książki nie można wypożyczyć ponownie przed zwrotem.
- Zwrot zmienia status książki na dostępny.
- Próba zwrotu dostępnej książki nie zmienia jej statusu.

WAŻNE OGRANICZENIE

W tym uproszczonym projekcie zapisujemy tylko stan wypożyczenia. Nie przechowujemy danych czytelników, terminów zwrotu ani historii wypożyczeń.

MINIWYZWANIE

Co zrobić, gdy użytkownik próbuje wypożyczyć książkę ze statusem „Wypożyczona”? **Odpowiedź:** Wyświetlić odpowiedni komunikat i pozostawić dane bez zmian.

STWÓRZ KLASĘ KSIĄŻKA I ZARZĄDZAJ JEJ STANEM

CO POWINNA ZAWIERAĆ KLASA KSIĄŻKA?

Każdy obiekt będzie przechowywał:

TYTUŁ

Tytuł książki.

AUTOR

Imię i nazwisko autora.

STAN

Informacja o wypożyczeniu.

KROK 1 — UTWÓRZ KLASĘ

```
class Ksiazka {
    String tytul;
    String autor;
    boolean wypozyczona;
    Ksiazka(String tytul, String autor) {
        this.tytul = tytul;
        this.autor = autor;
        this.wypozyczona = false;
    }
}
```

KROK 2 — UTWÓRZ PIERWSZY OBIEKT

```
Ksiazka ksiazka1 = new Ksiazka(
    "Pan Tadeusz",
    "Adam Mickiewicz"
);
```

KROK 3 — WYŚWIETL INFORMACJE

```
System.out.println(ksiazka1.tytul);
System.out.println(ksiazka1.autor);
System.out.println(ksiazka1.wypozyczona);
```

KROK 4 — ZMIEŃ STATUS

```
ksiazka1.wypozyczona = true;
```

KROK 5 — SPRAWDŹ REZULTAT

```
System.out.println(ksiazka1.wypozyczona);
```

WYNIK: true

JAK DZIAŁAJĄ POLA?

`tytul` — przechowuje tytuł.
`autor` — przechowuje autora.
`wypozyczona` — przechowuje informację o stanie wypożyczenia.

FALSE

`false` oznacza, że książka jest dostępna.

TRUE

`true` oznacza, że książka została wypożyczona.

WYNIK KROKU 3

```
Pan Tadeusz
Adam Mickiewicz
false
```

JAK INTERPRETOWAĆ ZMIANĘ?

DOSTĘPNA

przed zmianą: false

↓

WYPOŻYCZONA

po zmianie: true

WAŻNE. Zmienna boolean pozwala wygodnie przechowywać informację, która może przyjmować tylko dwa stany. W bardziej zaawansowanej bibliotece można wykorzystać inne struktury do reprezentowania większej liczby statusów.

MINIWYZWANIE. Utwórz drugi obiekt reprezentujący książkę o dowolnym tytule i autorze. Następnie sprawdź, czy początkowo ma status dostępny.

DODAWAJ KSIĄŻKI I TWÓRZ WŁASNY KATALOG

KROK 1 — UTWÓRZ LISTĘ

```
Scanner scanner = new Scanner(System.in);
ArrayList<Ksiazka> ksiazki = new ArrayList<>();
```

Listę i Scanner utwórz tylko raz.

KROK 2 — ZAPYTAJ O TYTUŁ

```
System.out.print("Tytul: ");
String tytul = scanner.nextLine().trim();
```

KROK 3 — ZAPYTAJ O AUTORA

```
System.out.print("Autor: ");
String autor = scanner.nextLine().trim();
```

KROK 4 — SPRAWDŹ DANE

```
if (tytul.isEmpty() || autor.isEmpty()) {
    System.out.println("Uzupelnij wszystkie pola!");
} else {
    ksiazki.add(new Ksiazka(tytul, autor));
    System.out.println("Dodano ksiazke!");
}
```

KROK 5 — WYŚWIETL KATALOG

```
for (int i = 0; i < ksiazki.size(); i++) {
    Ksiazka k = ksiazki.get(i);
    String status = k.wypozyczona
        ? "Wypozyczona" : "Dostepna";
    System.out.println(
        (i + 1) + ". " + k.tytul +
        " - " + k.autor + " [" + status + "]"
    );
}
```

KROK 6 — OBSŁUŻ PUSTY KATALOG

Przed wyświetlaniem:

```
if (ksiazki.isEmpty()) {
    System.out.println("Biblioteka jest pusta!");
}
```

PRZYGOTUJ PROGRAM

```
import java.util.ArrayList;
import java.util.Scanner;
```

Importy umieść na początku pliku. Użyj klasy `Ksiazka` ze strony 84, poza klasą `Main`. Instrukcje wpisz w metodzie `main`.

PRZYKŁADOWE DANE

Tytuł: Pan Tadeusz
Autor: Adam Mickiewicz

WYNIK: Dodano ksiazke!

DLACZEGO UŻYWAMY NUMERÓW?

Numery pomagają użytkownikowi wybierać konkretne książki podczas wypożyczania i zwracania.

WAŻNE

Numer wyświetlany w katalogu jest równy indeksowi listy powiększonemu o jeden.

PRZYPOMNIENIE

ArrayList pozwala przechowywać wiele obiektów tego samego typu. W naszym projekcie kolekcja zawiera obiekty `Ksiazka`.

MINIWYZWANIE

Dodaj trzy książki i sprawdź wynik metody `ksiazki.size()`.
Odpowiedź: 3.
Powtórz kroki 2–4, zachowując tę samą listę.

PRZYKŁADOWY KATALOG — PO DODANIU TRZECH KSIĄŻEK

Pan Tadeusz →	`1. Pan Tadeusz - Adam Mickiewicz [Dostepna]`
Lalka →	`2. Lalka - Boleslaw Prus [Dostepna]`
Quo vadis →	`3. Quo vadis - Henryk Sienkiewicz [Dostepna]`

WYSZUKUJ, WYPOŻYCZAJ I ZWRACAJ KSIĄŻKI

CZĘŚĆ 1 — WYSZUKIWANIE KSIĄŻEK

Użytkownik wpisuje tytuł lub fragment nazwiska autora.

KROK 1 — POBIERZ ZAPYTANIE

```
System.out.print("Szukaj: ");
String szukane = scanner.nextLine().trim()
    .toLowerCase(java.util.Locale.ROOT);
```

KROKI 2–3 — SPRAWDŹ I WYSZUKAJ

```
if (szukane.isEmpty()) {
  System.out.println("Wpisz szukana fraze!");
} else {
  for (Ksiazka k : ksiazki) {
    if (k.tytul
        .toLowerCase(java.util.Locale.ROOT)
        .contains(szukane)
        || k.autor
        .toLowerCase(java.util.Locale.ROOT)
        .contains(szukane)) {
      System.out.println(
          k.tytul + " - " + k.autor);
    }
  }
}
```

JAK SPRAWDZIĆ NUMER?

Najpierw pokaż katalog z numerami. Zamień wpis na liczbę i sprawdź zakres **przed** wywołaniem `get()`:

```
System.out.print("Numer ksiazki: ");
try {
  int numer = Integer.parseInt(
      scanner.nextLine().trim());
  if (numer >= 1 && numer <= ksiazki.size()) {
    // Wstaw fragment A albo B.
  } else {
    System.out.println("Niepoprawny numer!");
  }
} catch (NumberFormatException e) {
  System.out.println("Wpisz liczbe calkowita!");
}
```

CZĘŚĆ 2 — WYPOŻYCZANIE KSIĄŻKI

FRAGMENT A. Po otrzymaniu poprawnego numeru, wewnątrz warunku zakresu:

```
Ksiazka k = ksiazki.get(numer - 1);
if (k.wypozyczona) {
  System.out.println(
      "Ksiazka juz wypozyczona!");
} else {
  k.wypozyczona = true;
  System.out.println("Wypozyczono ksiazke!");
}
```

CZĘŚĆ 3 — ZWROT KSIĄŻKI

FRAGMENT B. Po wybraniu poprawnego numeru, zamiast fragmentu A:

```
Ksiazka k = ksiazki.get(numer - 1);
if (!k.wypozyczona) {
  System.out.println(
      "Ksiazka jest juz dostepna!");
} else {
  k.wypozyczona = false;
  System.out.println("Zwrocono ksiazke!");
}
```

WAŻNE

Próba wypożyczenia już wypożyczonej książki nie powinna zmieniać jej statusu. Podobnie zwrot książki już dostępnej nie powinien powodować żadnej zmiany.

PRZYKŁAD

```
1. Pan Tadeusz [Dostepna]
Wybor: Wypozycz 1
Wypozyczono ksiazke!
1. Pan Tadeusz [Wypozyczona]
Wybor: Zwroc 1
Zwrocono ksiazke!
```


JAK POŁĄCZYĆ FRAGMENTY? Użyj klasy `Ksiazka`, listy i `Scanner` ze strony 85. Fragment A albo B wstaw do warunku poprawnego numeru. To alternatywne operacje; nie wklejaj obu deklaracji `k` do jednego bloku.

DODATKOWE WYZWANIE

Dodaj licznik pokazujący, ile książek jest aktualnie dostępnych.

ZAPISUJ KSIĄŻKI DO PLIKU I ODCZYTUJ JE PONOWNIE

DLACZEGO ZAPIS DO PLIKU JEST WAŻNY? Dotychczas dane naszych aplikacji znikały po ich zamknięciu. W mini bibliotece chcemy zachować katalog między kolejnymi uruchomieniami.

KROK 1 — IMPORTUJ NARZĘDZIA

```
import java.util.Properties;
import java.nio.file.Files;
import java.nio.file.Path;
import java.nio.charset.StandardCharsets;
import java.io.Reader;
import java.io.Writer;
import java.io.IOException;
```

KROK 2 — UTWÓRZ ŚCIEŻKĘ PLIKU

```
Path plik =
    Path.of("biblioteka.properties");
```

KROK 3 — PRZYGOTUJ DANE

```
Properties dane = new Properties();
dane.setProperty("n",
    String.valueOf(ksiazki.size()));
for (int i = 0; i < ksiazki.size(); i++) {
  Ksiazka k = ksiazki.get(i);
  dane.setProperty("t" + i, k.tytul);
  dane.setProperty("a" + i, k.autor);
  dane.setProperty("w" + i,
      String.valueOf(k.wypozyczona));
}
```

KROK 4 — ZAPISZ DO PLIKU

```
try (Writer zapis = Files.newBufferedWriter(
    plik, StandardCharsets.UTF_8)) {
  dane.store(zapis, "Mini biblioteka");
} catch (IOException e) {
  System.out.println("Blad zapisu danych!");
}
```

CO OZNACZA TRY-WITH-RESOURCES?

W kroku 5 zapis `try (Reader czytnik = Files.newBufferedReader(plik, StandardCharsets.UTF_8))` otwiera zasób i automatycznie zamyka go po zakończeniu operacji. Blok `catch` obsługuje `IOException`.

CO TO JEST PLIK PROPERTIES?

To plik, który przechowuje informacje w postaci par `klucz=wartosc`. Przykład:

```
n=1
t0=Pan Tadeusz
a0=Adam Mickiewicz
w0=false
```

ZNACZENIE KLUCZY:
`n` — liczba książek.
`t0` — tytuł pierwszej książki.
`a0` — autor pierwszej książki.
`w0` — status pierwszej książki.

KROK 5 — ODCZYTAJ ZAPISANY PLIK

```
Properties odczyt = new Properties();
if (Files.exists(plik)) {
  try (Reader czytnik =
      Files.newBufferedReader(
          plik, StandardCharsets.UTF_8)) {
    odczyt.load(czytnik);
  } catch (IOException e) {
    System.out.println(
        "Blad odczytu danych!");
  }
}
```

KROK 6 — ODTWÓRZ INFORMACJE

Po odczytaniu pliku pobierz liczbę zapisanych książek. Następnie odczytuj odpowiadające sobie klucze tytułu, autora i statusu. Na tej podstawie twórz nowe obiekty `Ksiazka` i dodawaj je do kolekcji. Pełna implementacja znajduje się na następnej stronie.

CO OZNACZA IOEXCEPTION?

IOException reprezentuje błędy związane między innymi z operacjami wejścia i wyjścia, na przykład odczytem lub zapisem plików.

WAŻNE INFORMACJE. Plik `biblioteka.properties` będzie tworzony w katalogu roboczym uruchomionego programu. W przykładzie używamy kodowania UTF-8. Klasa Properties zapisuje również informacje techniczne i odpowiednio przekształca znaki specjalne. Dlatego rzeczywista zawartość pliku może różnić się wizualnie od uproszczonego schematu. Nie należy traktować lokalnego pliku jako zabezpieczonej bazy danych.

ZBUDUJ MINI BIBLIOTEKĘ Z ZAPISEM DANYCH

KROK 1 — UTWÓRZ PLIK Main.java

CZĘŚĆ 1 — STRUKTURA, PLIK I METODY. Czytaj lewą kolumnę, potem prawą. Część 2 — menu i obsługa użytkownika — znajduje się na dołączonym arkuszu kodu do strony 88.

1 — WIERSZE 01-62

```
import java.io.*;
import java.nio.charset.StandardCharsets;
import java.nio.file.*;
import java.util.*;
public class Main {
  static final Path PLIK =
  Path.of("biblioteka.properties");
  static class Ksiazka {
    String tytul, autor;
    boolean wypozyczona;
    Ksiazka(String t, String a) {
      tytul = t;
      autor = a;
    }
  }
  static void zapisz(List<Ksiazka> lista) {
    Properties p = new Properties();
    p.setProperty("n", "" + lista.size());
    for (int i = 0; i < lista.size(); i++) {
      Ksiazka k = lista.get(i);
      p.setProperty("t" + i, k.tytul);
      p.setProperty("a" + i, k.autor);
      p.setProperty("w" + i,
        "" + k.wypozyczona);
    }
    try (Writer w = Files.newBufferedWriter(
      PLIK, StandardCharsets.UTF_8)) {
      p.store(w, "Mini biblioteka");
    } catch (IOException e) {
      System.out.println("Blad zapisu!");
    }
  }
  static void wczytaj(List<Ksiazka> lista) {
    if (!Files.exists(PLIK)) return;
    Properties p = new Properties();
    try (Reader r = Files.newBufferedReader(
      PLIK, StandardCharsets.UTF_8)) {
      p.load(r);
      int n = Integer.parseInt(
        p.getProperty("n", "0"));
      if (n < 0) throw new IOException(
        "Zla liczba");
      List<Ksiazka> tmp = new ArrayList<>();
      for (int i = 0; i < n; i++) {
        String t = p.getProperty("t" + i);
        String a = p.getProperty("a" + i);
        String w = p.getProperty("w" + i);
        if (t == null || a == null ||
          (!"true".equals(w) &&
          !"false".equals(w))) {
          throw new IOException("Zle dane");
        }
        Ksiazka k = new Ksiazka(t, a);
        k.wypozyczona = Boolean.parseBoolean(w);
        tmp.add(k);
      }
      lista.addAll(tmp);
    } catch (IOException | NumberFormatException
      e) {
      System.out.println("Blad odczytu danych!");
    }
  }
```

KROK 2 — WPISZ KOMPLETNY KOD

2 — WIERSZE 63-101

```
  static void pokaz(List<Ksiazka> lista) {
    if (lista.isEmpty()) {
      System.out.println("Brak ksiazek.");
      return;
    }
    for (int i = 0; i < lista.size(); i++) {
      Ksiazka k = lista.get(i);
      String s = k.wypozyczona
      ? "Wypozyczona" : "Dostepna";
      System.out.println((i + 1) + ". " +
        k.tytul + " - " + k.autor +
        " [" + s + "]");
    }
  }
  static void zmien(List<Ksiazka> lista,
    Scanner sc, boolean status) {
    pokaz(lista);
    if (lista.isEmpty()) return;
    System.out.print("Numer ksiazki: ");
    try {
      int nr = Integer.parseInt(
        sc.nextLine().trim());
      if (nr < 1 || nr > lista.size()) {
        System.out.println("Zly numer!");
        return;
      }
      Ksiazka k = lista.get(nr - 1);
      if (k.wypozyczona == status) {
        System.out.println("Status bez zmian.");
        return;
      }
      k.wypozyczona = status;
      zapisz(lista);
      System.out.println(status
        ? "Wypozyczono!" : "Zwrocono!");
    } catch (NumberFormatException e) {
      System.out.println("Wpisz liczbe!");
    }
  }
```

KROK 3 — URUCHOM

```
javac Main.java
java Main
```

PRZYKŁADOWA SESJA

```
MINI BIBLIOTEKA
Wybor: 1
Tytul: Pan Tadeusz
Autor: Adam Mickiewicz
Dodano!
Wybor: 2
1. Pan Tadeusz - Adam Mickiewicz [Dostepna]
Wybor: 4
1. Pan Tadeusz - Adam Mickiewicz [Dostepna]
Numer ksiazki: 1
Wypozyczono!
Wybor: 2
1. Pan Tadeusz - Adam Mickiewicz [Wypozyczona]
```

CO POTRAFI PROGRAM?

1. Przechowuje obiekty książek.
2. Pozwala dodawać nowe pozycje.
3. Wyświetla katalog.
4. Wyszukuje książki po tytule lub autorze.
5. Obsługuje wypożyczenia.
6. Obsługuje zwroty.
7. Sprawdza poprawność numeru książki.
8. Zapisuje dane po dodaniu lub zmianie statusu.
9. Wczytuje dane podczas uruchamiania.
10. Pozwala zakończyć pracę przez menu.

WAŻNE OGRANICZENIA: To edukacyjna aplikacja konsolowa przeznaczona dla jednego użytkownika. Zapis do pliku nie jest transakcyjny: awaria podczas zapisu może uszkodzić plik. Jeżeli zapis się nie powiedzie, program wyświetla komunikat o błędzie, ale bieżąca lista nadal pozostaje zmieniona w pamięci. Program nie obsługuje równoczesnej pracy wielu użytkowników ani nie przechowuje danych osób wypożyczających książki.

ARKUSZ KODU DO STRONY 88

MINI BIBLIOTEKA — KOD, CZĘŚĆ 2

Dopisz poniższy kod bezpośrednio po metodzie `zmien` ze strony 88, w tym samym pliku `Main.java`. Ostatni nawias zamyka klasę `Main`. Wiersze 102–170.

```
  public static void main(String[] args) {
    Scanner sc = new Scanner(System.in);
    List<Ksiazka> lista = new ArrayList<>();
    wczytaj(lista);
    while (true) {
      System.out.println("\nMINI BIBLIOTEKA");
      System.out.println("1 - Dodaj");
      System.out.println("2 - Pokaz");
      System.out.println("3 - Szukaj");
      System.out.println("4 - Wypozycz");
      System.out.println("5 - Zwroc");
      System.out.println("0 - Koniec");
      System.out.print("Wybor: ");
      String wybor = sc.nextLine().trim();
      switch (wybor) {
        case "1":
          System.out.print("Tytul: ");
          String t = sc.nextLine().trim();
          System.out.print("Autor: ");
          String a = sc.nextLine().trim();
          if (t.isEmpty() || a.isEmpty()) {
            System.out.println("Puste dane!");
          } else {
            lista.add(new Ksiazka(t, a));
            zapisz(lista);
            System.out.println("Dodano!");
          }
          break;
        case "2":
          pokaz(lista);
          break;
        case "3":
          System.out.print("Szukaj: ");
          String q = sc.nextLine().trim()
          .toLowerCase(Locale.ROOT);
          if (q.isEmpty()) {
            System.out.println("Pusta fraza!");
            break;
          }
          boolean znaleziono = false;
          for (Ksiazka k : lista) {
            if (k.tytul.toLowerCase(Locale.ROOT)
              .contains(q)
              || k.autor.toLowerCase(Locale.ROOT)
              .contains(q)) {
              System.out.println(
                k.tytul + " - " + k.autor);
              znaleziono = true;
            }
          }
          if (!znaleziono) {
            System.out.println("Nie znaleziono.");
          }
          break;
        case "4":
          zmien(lista, sc, true);
          break;
        case "5":
          zmien(lista, sc, false);
          break;
        case "0":
          System.out.println("Do zobaczenia!");
          return;
        default:
          System.out.println("Nieznana opcja!");
      }
    }
  }
}
```

PRZETESTUJ MINI BIBLIOTEKĘ I UKOŃCZ SWÓJ DZIESIĄTY PROJEKT

TESTY PROGRAMU · 01–04

01 — DODAWANIE KSIĄŻKI

Dodaj książkę: **Lalka**, autor: **Bolesław Prus**
Wynik: Książka pojawia się w katalogu ze statusem dostępna.

02 — WYSZUKIWANIE

Wpisz fragment: **lal**
Wynik: Program odnajduje książkę „Lalka”.

03 — WYPOŻYCZENIE

Wypożycz dostępną książkę.
Wynik: Status zmienia się na wypożyczona.

04 — PODWÓJNE WYPOŻYCZENIE

Spróbuj wypożyczyć tę samą książkę ponownie.
Wynik: Program informuje, że status nie może zostać ponownie zmieniony na wypożyczony.

WYZWANIE A — LICZNIK DOSTĘPNYCH KSIĄŻEK

Policz obiekty, dla których:
`!k.wypozyczona`

WYZWANIE B — NOWE POLE

Rozbuduj klasę `Ksiazka` o rok wydania:
`int rokWydania;`
Zaktualizuj konstruktor, dodawanie książek oraz zapis i odczyt informacji.

TESTY PROGRAMU · 05–08

05 — ZWROT

Zwróć wypożyczoną książkę.
Wynik: Status zmienia się na dostępna.

06 — ZAPIS DANYCH

Dodaj książkę i zakończ program. Następnie uruchom go ponownie.
Wynik: Wcześniej zapisane książki powinny pojawić się w katalogu, jeśli plik został prawidłowo zapisany i odczytany.

07 — ZACHOWANIE STATUSU

Wypożycz książkę i zakończ program. Uruchom go ponownie.
Wynik: Status książki pozostaje wypożyczona.

08 — BRAK PLIKU

Przed pierwszym uruchomieniem plik biblioteki może nie istnieć.
Wynik: Program uruchamia się z pustym katalogiem i tworzy plik po pierwszej zmianie danych.

WYZWANIE C — POTWIERDZENIE USUNIĘCIA

Przed usunięciem książki wyświetl pytanie:
`Czy na pewno usunac ksiazke? (T/N)`

WYZWANIE D — KOPIA ZAPASOWA

Przed nadpisaniem pliku spróbuj utworzyć jego kopię. Zastanów się, dlaczego zapisywanie danych bez kopii zapasowej może być ryzykowne.

TABELA KONTROLNA

Test	Oczekiwany rezultat
Dodanie książki	Nowa pozycja w katalogu
Wyszukiwanie	Znalezienie pasującej książki
Wypożyczenie	Status: wypożyczona
Ponowne wypożyczenie	Brak zmiany
Zwrot	Status: dostępna
Ponowne uruchomienie	Odczyt zapisanych danych
Błędny numer	Komunikat błędu

WYZWANIE — USUWANIE KSIĄŻEK

Dodaj do menu nową opcję:

```
6 - Usun ksiazke
```

KROK 1 · Wyświetl katalog z numerami.

KROK 2 · Poproś użytkownika o numer książki.

KROK 3 · Sprawdź poprawność numeru.

KROK 4 · Usuń wskazany obiekt z listy.

```
lista.remove(numer - 1);
```

KROK 5 · Zapisz zmieniony katalog do pliku:

```
zapisz(lista);
```

CHECKLISTA UMIEJĘTNOŚCI

- ☐ Potrafię tworzyć klasy i obiekty.
- ☐ Umiem pracować z `ArrayList`.
- ☐ Potrafię wyszukiwać dane.
- ☐ Rozumiem zmienne logiczne.
- ☐ Umiem zmieniać stan obiektu.
- ☐ Potrafię tworzyć metody.
- ☐ Rozumiem obsługę wyjątków.
- ☐ Umiem zapisywać dane do pliku.
- ☐ Potrafię odczytywać dane.
- ☐ Rozumiem podstawy trwałego przechowywania informacji.
- ☐ Potrafię rozbudować aplikację konsolową.

10 / 10 PROJEKTÓW

GRATULACJE! UKOŃCZYŁEŚ 10 PROJEKTÓW W JAVIE!

Od prostego kalkulatora po mini bibliotekę z zapisem danych — stworzyłeś serię praktycznych programów, które pomogły Ci poznać najważniejsze podstawy języka Java.

To dopiero początek Twojej przygody z programowaniem.

MODUŁ

11

TESTOWANIE I PORTFOLIO

Sprawdź swoje umiejętności, uporządkuj projekty i przygotuj się na kolejne wyzwania.

POSTĘP: 10 / 10

01 Kalkulator	02 Zgadnij liczbę	03 Konwerter	04 Generator haseł	05 Quiz
06 Lista zadań	07 Kontakty	08 Budżet	09 Nawyki	10 Biblioteka

10 PROJEKTÓW ZA TOBĄ!

Teraz czas sprawdzić, czego się nauczyłeś, uporządkować swój kod i przygotować go do dalszego rozwoju.

TRZY CELE TEGO MODUŁU

01	**TESTOWANIE**	Nauczysz się sprawdzać, czy Twoje programy działają poprawnie.
02	**POPRAWIANIE KODU**	Dowiesz się, jak rozpoznawać typowe błędy i stopniowo ulepszać rozwiązania.
03	**PORTFOLIO**	Przygotujesz uporządkowaną kolekcję projektów, którą możesz rozwijać i prezentować.

Dobry programista nie tylko pisze kod. Potrafi także go zrozumieć, przetestować i ulepszyć.

JAK TESTOWAĆ WŁASNE PROGRAMY W JAVIE?

DLACZEGO TESTOWANIE JEST WAŻNE?

Program może uruchamiać się bez błędów, ale nadal wykonywać niepoprawne obliczenia albo reagować niewłaściwie na dane użytkownika. Testowanie pomaga wykrywać takie problemy.

KROK 1 — OKREŚL OCZEKIWANY WYNIK

Zanim uruchomisz program, zastanów się, jaki rezultat powinien zwrócić.

PRZYKŁAD — KALKULATOR NAPIWKU
Rachunek: **100 zł** · Napiwek: **10%**
Oczekiwany wynik: **110 zł do zapłaty.**

KROK 2 — URUCHOM PROGRAM

W terminalu, w katalogu zawierającym plik `Main.java`, wpisz:

```
javac Main.java
java Main
```

KROK 3 — PORÓWNAJ WYNIKI

Sprawdź, czy rezultat programu odpowiada wcześniej obliczonej wartości.

KROK 5 — ZAPISZ WYNIKI

Dla każdego testu zanotuj: **wprowadzone dane**, oczekiwany rezultat, otrzymany rezultat oraz informację, czy test został zaliczony.

TABELA TESTOWA

Dane wejściowe	Oczekiwany rezultat
100 zł, 10%	110 zł
50 zł, 0%	50 zł
-20 zł, 10%	Komunikat błędu
abc, 10%	Komunikat błędu

WAŻNE POJĘCIE — DEBUGOWANIE

Debugowanie to proces wyszukiwania przyczyn błędów i ich usuwania. Możesz używać debuggera w edytorze albo tymczasowych instrukcji:

```
System.out.println("Wartosc: " + zmienna);
```

Takie komunikaty pomagają śledzić zmiany wartości podczas wykonywania programu.

KROK 4 — PRZETESTUJ RÓŻNE DANE

Nie sprawdzaj tylko jednego przypadku. Przygotuj przynajmniej cztery rodzaje testów.

TEST A — TYPOWE DANE

Dane, które użytkownik prawdopodobnie wpisze najczęściej.
Przykład: Rachunek: 100 zł.

TEST B — WARTOŚCI GRANICZNE

Dane znajdujące się na granicy dozwolonego zakresu.
Przykład: Napiwek: 0%.

TEST C — NIEPOPRAWNE DANE

Dane, których program nie powinien zaakceptować.
Przykład: Ujemna kwota rachunku.

TEST D — NIEPRAWIDŁOWY TYP

Dane w formacie innym niż oczekiwany.
Przykład: Tekst zamiast liczby.

KROK 6 — POPRAW I SPRAWDŹ PONOWNIE

Jeśli test wykryje problem:

1. Znajdź fragment kodu odpowiedzialny za wynik.
2. Sprawdź wartości zmiennych.
3. Popraw jedną rzecz.
4. Uruchom test ponownie.
5. Upewnij się, że pozostałe funkcje nadal działają.

MINIWYZWANIE

Wybierz jeden z dziesięciu ukończonych projektów i przygotuj pięć testów, zanim wprowadzisz kolejną zmianę.

8 NAJCZĘSTSZYCH BŁĘDÓW POCZĄTKUJĄCYCH PROGRAMISTÓW

BŁĄD 01 — BRAKUJĄCY ŚREDNIK

NIEPOPRAWNIE: `int liczba = 10`

POPRAWNIE: `int liczba = 10;`

WYJAŚNIENIE: Wiele instrukcji Javy musi kończyć się średnikiem.

BŁĄD 02 — NIEZGODNA NAZWA KLASY I PLIKU

Jeśli klasa publiczna nazywa się:
`public class Main { }`

Plik powinien nazywać się: `Main.java`

WYJAŚNIENIE: Nazwa publicznej klasy najwyższego poziomu musi odpowiadać nazwie pliku źródłowego, z uwzględnieniem wielkich i małych liter.

BŁĄD 03 — PORÓWNYWANIE NAPISÓW OPERATOREM ==

NIEPOPRAWNIE — PORÓWNANIE TREŚCI:
`tekst == "Java"`

POPRAWNIE: `"Java".equals(tekst)`

WYJAŚNIENIE: Do porównywania zawartości napisów używaj metody `equals()`. Operator == porównuje referencje.

BŁĄD 04 — NIEPOPRAWNY INDEKS

PROBLEM — PRZYKŁAD:
```
int[] liczby = {10, 20, 30};
System.out.println(liczby[3]);
```

Tablica ma trzy elementy, ale ich indeksy to 0, 1 i 2. Odwołanie do indeksu 3 spowoduje wyjątek.

POPRAWNIE:
```
System.out.println(liczby[2]);
```

WYNIK: 30

BŁĄD 05 — DZIELENIE PRZEZ ZERO

NIEPOPRAWNIE: `int wynik = 10 / 0;`

PROBLEM: Dzielenie całkowite przez zero powoduje `ArithmeticException`.

ROZWIĄZANIE: Sprawdź dzielnik przed obliczeniem.
```
if (dzielnik != 0) {
    int wynik = 10 / dzielnik;
}
```

BŁĄD 06 — NIEKOŃCZĄCA SIĘ PĘTLA

PROBLEM
```
int i = 0;
while (i < 5) {
  System.out
    .println(i);
}
```

POPRAWNIE
```
int i = 0;
while (i < 5) {
  System.out
    .println(i);
  i++;
}
```

PROBLEM: W lewej wersji zmienna `i` nigdy się nie zmienia.

BŁĄD 07 — TEKST ZAMIAST LICZBY

PROBLEM — PRZYKŁAD:
```
int liczba = Integer.parseInt("abc");
```

Program zgłasza `NumberFormatException`.

ROZWIĄZANIE: Obsłuż wyjątek za pomocą `try` i `catch` albo sprawdź dane przed konwersją.

BŁĄD 08 — NIEZAINICJALIZOWANY OBIEKT

PROBLEM — PRZYKŁAD:
```
String tekst = null;
System.out.println(tekst.length());
```

Próba wywołania metody na referencji `null` powoduje `NullPointerException`.

ROZWIĄZANIE: Upewnij się, że zmienna odwołuje się do właściwego obiektu przed użyciem.

TRZY RODZAJE BŁĘDÓW

BŁĘDY KOMPILACJI
Kod nie spełnia reguł języka i nie może zostać poprawnie skompilowany.

BŁĘDY WYKONANIA
Problem pojawia się podczas działania programu.

BŁĘDY LOGICZNE
Program działa, ale daje nieprawidłowy wynik.

ZASADA: Nie ignoruj komunikatów o błędach. Czytaj ich treść, sprawdzaj wskazany fragment i próbuj zrozumieć przyczynę problemu.

MINIWYZWANIE — ZNAJDŹ I POPRAW BŁĘDY

NIEPOPRAWNIE
```
int liczba = 5
if (liczba = 5) {
    System.out.println("Pieć");
}
```

ROZWIĄZANIE
```
int liczba = 5;
if (liczba == 5) {
    System.out.println("Piec");
}
```

ZBUDUJ PORTFOLIO SWOICH 10 PROJEKTÓW W JAVIE

CO TO JEST PORTFOLIO PROGRAMISTYCZNE?

Portfolio to uporządkowany zbiór projektów przedstawiających Twoje umiejętności i postępy. Nie muszą to być duże aplikacje. Ważne, aby projekty działały, miały jasny cel i zawierały informacje o sposobie uruchomienia.

KROK 1 — UTWÓRZ GŁÓWNY FOLDER

Nazwij go: `MojeProjektyJava`

KROK 2 — UTWÓRZ 10 PODFOLDERÓW

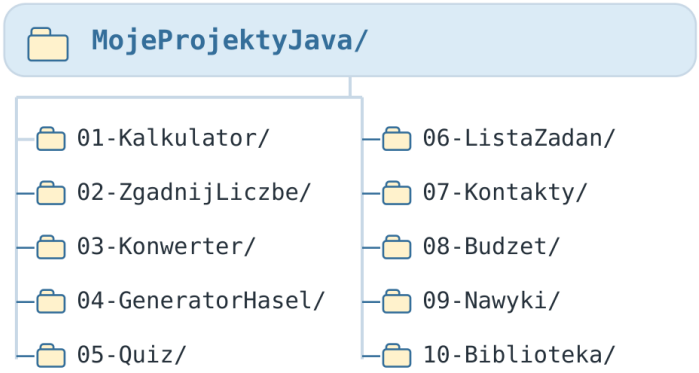

KROK 3 — UMIEŚĆ KOD W FOLDERZE

W każdym folderze umieść odpowiedni plik źródłowy. Przykład:

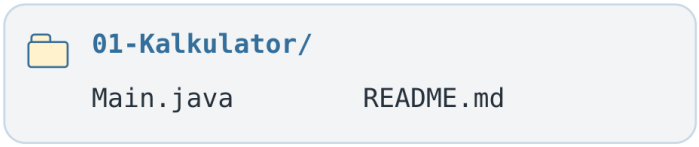

KROK 6 — ZADBAJ O PORZĄDEK

Przechowuj kod źródłowy i dokumentację, a nie wszystkie pliki tymczasowe powstające podczas kompilacji.

`Main.java` — kod źródłowy.
`README.md` — dokumentacja.
`Main.class` — wynik kompilacji, który zwykle można odtworzyć.

KROK 4 — DODAJ PLIK README

README to dokument opisujący projekt. Może zawierać:

Nazwę programu; krótki opis działania; wykorzystane elementy Javy; instrukcję uruchomienia; przykładowe dane wejściowe; przykładowy wynik; możliwe dalsze ulepszenia.

PRZYKŁAD OPISU PROJEKTU

NAZWA: Kalkulator rachunku i napiwku
OPIS: Program oblicza napiwek oraz całkowitą kwotę rachunku.
WYKORZYSTANE ELEMENTY:
- Scanner.
- Zmienne double.
- Operatory matematyczne.
- Instrukcje warunkowe.

URUCHOMIENIE · W folderze danego projektu wpisz:

```
javac Main.java
java Main
```

PRZYKŁADOWY WYNIK — SKRÓT

```
Rachunek: 100
Napiwek: 10
Do zaplaty: 110.00 zl
```

KROK 5 — SPRAWDŹ KAŻDY PROJEKT

Przed umieszczeniem programu w portfolio:

1. Skompiluj kod. **2.** Uruchom aplikację. **3.** Sprawdź podstawowe funkcje. **4.** Usuń niepotrzebne komunikaty testowe. **5.** Uzupełnij README.

WAŻNE ZASADY · Nie umieszczaj w publicznym portfolio prawdziwych haseł, prywatnych numerów telefonów, danych osobowych ani innych informacji poufnych. Jeśli projekt zapisuje dane w pliku, wykorzystuj przykładowe dane testowe. Nie udostępniaj lokalnych plików użytkowników bez ich zgody.

DODATKOWY KROK — KONTROLA WERSJI

Kiedy opanujesz podstawy, możesz nauczyć się korzystać z Git. Git pomaga zapisywać historię zmian w projekcie. Platformy przechowujące repozytoria, takie jak GitHub, mogą służyć do prezentowania kodu i współpracy.

MINIWYZWANIE · Przygotuj plik README dla trzech ulubionych projektów. Opisz, czego nauczyłeś się podczas ich tworzenia i co chciałbyś w nich jeszcze poprawić.

CO DALEJ? TWÓJ PLAN ROZWOJU W JAVIE

UKOŃCZENIE 10 PROJEKTÓW TO DOPIERO POCZĄTEK

Masz już podstawy potrzebne do tworzenia prostych aplikacji konsolowych. Teraz warto utrwalić wiedzę, poprawić swoje projekty i poznać kolejne narzędzia.

TYDZIEŃ 1 → TYDZIEŃ 2 → TYDZIEŃ 3 → TYDZIEŃ 4

TYDZIEŃ 1 — UTRWAL PODSTAWY

CEL: Samodzielnie rozumieć i modyfikować proste programy.

- Powtórz zmienne i typy danych.
- Przećwicz `if`, `else` i `switch`.
- Rozwiąż kilka zadań z pętlami.
- Utwórz własne metody.
- Zmodyfikuj kalkulator i konwerter.

REZULTAT: Potrafisz wyjaśnić działanie najważniejszych instrukcji w swoich pierwszych projektach.

TYDZIEŃ 2 — PRACUJ Z DANYMI

CEL: Swobodniej korzystać z kolekcji i obiektów.

- Powtórz `ArrayList`.
- Przećwicz `HashSet`.
- Utwórz własną klasę.
- Dodaj nowe pola do obiektów.
- Rozbuduj książkę kontaktów.
- Dodaj nowe funkcje listy zadań.

REZULTAT: Potrafisz przechowywać i przetwarzać wiele powiązanych informacji.

TYDZIEŃ 3 — DOSKONAL TESTOWANIE

CEL: Tworzyć bardziej niezawodne programy.

- Testuj poprawne dane.
- Sprawdzaj wartości graniczne.
- Obsługuj niepoprawne dane.
- Korzystaj z debuggera.
- Poznaj podstawy testów jednostkowych.
- Zapoznaj się z narzędziem JUnit.

REZULTAT: Potrafisz wykrywać błędy i systematycznie sprawdzać poprawność działania programu.

TYDZIEŃ 4 — ROZWIJAJ PORTFOLIO

CEL: Przygotować czytelną kolekcję projektów.

- Uporządkuj foldery.
- Napisz README.
- Ulepsz trzy wybrane aplikacje.
- Poznaj podstawy Git.
- Zapisuj zmiany kolejnych wersji.
- Zaplanuj jeden nowy projekt.

REZULTAT: Masz uporządkowane portfolio i konkretny pomysł na dalszy rozwój.

TRZY KIERUNKI DALSZEJ NAUKI

1 · PROGRAMOWANIE OBIEKTOWE

Poznaj dokładniej: enkapsulację; dziedziczenie; interfejsy; polimorfizm.

2 · DANE I PLIKI

Rozwijaj umiejętności związane z: zapisywaniem danych; odczytem plików; obsługą wyjątków; podstawami baz danych.

3 · WIĘKSZE APLIKACJE

W przyszłości możesz poznawać: graficzne interfejsy użytkownika; testy automatyczne; narzędzia do budowania projektów; podstawy aplikacji internetowych.

ZŁOTA ZASADA NAUKI

Lepiej regularnie tworzyć i poprawiać małe programy niż tylko czytać o zaawansowanych technologiach.

TWOJE NOWE WYZWANIE — LISTA ZADAŃ 2.0

Wybierz jeden z ukończonych projektów. Zaplanuj trzy ulepszenia. Następnie zaimplementuj je samodzielnie, po jednym na raz. **Przykład:** Dodaj terminy realizacji. Wprowadź priorytety. Zapisuj zadania w pliku.

Ważne: Plan czterech tygodni jest propozycją. Dostosuj tempo do własnych możliwości i wracaj do trudniejszych tematów, gdy potrzebujesz dodatkowej praktyki.
Dalsza nauka: JUnit i Git to opcjonalne narzędzia. Dziesięć projektów z tego materiału korzysta wyłącznie ze standardowej biblioteki Javy.

GRATULACJE! TWOJA PRZYGODA Z JAVĄ TRWA DALEJ!

Od pierwszej linijki kodu do dziesięciu praktycznych projektów.

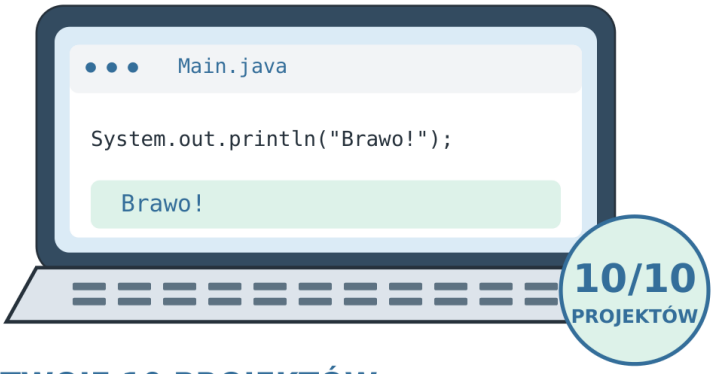

UDAŁO SIĘ!

Przeszedłeś przez dziesięć praktycznych projektów w Javie. Na początku tworzyłeś proste programy wykonujące obliczenia. Później nauczyłeś się korzystać z warunków, pętli, metod, tablic, kolekcji i obiektów. W ostatnich projektach poznałeś pracę z datami oraz podstawy zapisywania danych w plikach. To solidny początek dalszej nauki programowania.

TWOJE 10 PROJEKTÓW

01 — KALKULATOR RACHUNKU I NAPIWKU
Zmienne, dane wejściowe i obliczenia.

02 — GRA „ZGADNIJ LICZBĘ”
Losowanie, warunki i pętle.

03 — KONWERTER JEDNOSTEK
Menu, metody i wzory matematyczne.

04 — GENERATOR HASEŁ
Napisy, losowanie znaków i SecureRandom.

05 — QUIZ WIEDZY
Tablice, pytania i punktacja.

06 — LISTA ZADAŃ
ArrayList i zarządzanie elementami.

07 — KSIĄŻKA KONTAKTÓW
Klasy, obiekty i wyszukiwanie.

08 — MENEDŻER BUDŻETU
Transakcje, metody i podsumowania.

09 — DZIENNIK NAWYKÓW
Daty, zbiory i analiza regularności.

10 — MINI BIBLIOTEKA
Katalog książek, stany obiektów i zapis danych.

CO JUŻ WIESZ? POTRAFISZ:

- [ ] Tworzyć i uruchamiać programy Java.
- [ ] Korzystać ze zmiennych i typów danych.
- [ ] Pisać instrukcje warunkowe.
- [ ] Tworzyć pętle.
- [ ] Definiować metody.
- [ ] Pracować z napisami.
- [ ] Przechowywać dane w kolekcjach.
- [ ] Tworzyć klasy i obiekty.
- [ ] Korzystać z dat.
- [ ] Zapisywać i odczytywać proste pliki.
- [ ] Testować i poprawiać kod.

NAJWAŻNIEJSZA LEKCJA. Nie musisz znać odpowiedzi na każde pytanie. Ważne, aby umieć analizować problem, dzielić go na mniejsze części, próbować różnych rozwiązań i uczyć się na błędach.

PAMIĘTAJ. Każdy większy program powstaje z mniejszych elementów. Każdy błąd może być okazją do lepszego zrozumienia kodu. Każdy ukończony projekt rozwija Twoje umiejętności.

OSTATNIE WYZWANIE

Wymyśl swój jedenasty projekt. Zapisz:

1. Jaki problem rozwiązuje?
2. Jakie dane będą potrzebne?
3. Jakie funkcje powinien zawierać?
4. Jakie poznane elementy Javy wykorzystasz?
5. Jak sprawdzisz, czy działa poprawnie?

Następnie zacznij tworzyć pierwszą wersję.

10 PROJEKTÓW. NOWE UMIEJĘTNOŚCI. KOLEJNE MOŻLIWOŚCI.

NIE PRZESTAWAJ PROGRAMOWAĆ!